

Хари Стоянов

**Трудно е да
бъдеш
преводач в
България**

сборник статии на
преводаческа тема
(2012-2015)

Редакция 1

Софтис, Варна, 2016

Хари Стоянов

**Трудно е да
бъдеш
преводач в
България**

сборник статии на
преводаческа тема
(2012-2015)

Редакция 1

Софтис, Варна, 2016

Статиите от настоящия сборник бяха публикувани в периода 2012-2015 г. в блога на автора.

Трудно е да бъдеш преводач в България (06.09.2012) ¹

България е единствената страна, където робството все още не е отменено: българските преводачи все още са нечия собственост. Техни собственици са така наречените преводачески агенции, които бяха наречени от преводачите галъвно ПАтки. ПАтките са всъщност феодали, които са васали на един по-могъщ сеньор, така наречената Дирекция „Консулски отношения“ на Министерството на външните работи на България, която беше наречена от ПАтките галъвно КОко. Своего могъщество КОко получи още през далечната 1958 година въз основа на светия Правилник за заверките и легализациите. Една от неговите точки казва, че всички преводи в България се извършват от Министерството на външните работи. Въз основа на същия Правилник КОко сключва васално-сеньорен договор с ПАтките. От своя страна ПАтките предлагат защита на по-слабите преводачи, които се предават на милостта на ПАтките, защото преводачите практически нямат право да сключват договор с КОко. По този начин всички преводи на официални

1 Оригиналят е написан на сръбски език, вж. Приложение 1. Преводът на български е направен от автора на 24.12.2012 г.

документи в България се заверяват първо от ПАТките, а след това от КОко. Преводачите нямат право сами да заверяват такива преводи, въпреки че повече от двадесет години съществува член 290, алинея 2 от българския Наказателен кодекс, според чиято разпоредба всеки преводач или тълковник носи наказателна отговорност в случай на неверен превод.

Все пак, на хоризонта се виждат някакви промени. През май се разнесе слух, че КОко планира въвеждане на така наречената сертификация за ПАТките, които биха желали да сключат договор с КОко. Говореше се и за други, почти неизпълними изисквания и тези слухове предизвикаха гнева на по-малките ПАТки. Те уж се обединиха и започнаха подписване на петиция за премахване на изискванията от слуховете. В края на юни министърът на външните работи публикува заповед, с която потвърди част от слуховете, а част от тях отхвърли. Фиктивното сдружение на по-малките ПАТки внесе жалба за отмяна на заповедта на министъра. Във форума към петицията вече няколко месеца протича дискусия, благодарение на която станали ясни фактите за безправното положение на българските преводачи.

Въпреки че в България още от 1974 година съществува Съюз на преводачите, превода-

чите в България не са обединени. Споменатият съюз е елитарен и не допуска по-широко членство на преводачи, следователно не защитава преводачите, а самопровъзгласилия се преводачески елит, чиято средна възраст е доста понапреднала.

Но най-лошото е, че българските преводачи страдат от силна зависимост от влиянието на ПАТките. Те се боят, че ще останат без своите защитници и единствени работодатели, които всъщност рядко плащат на преводачите на време, често пъти – по-малко отколкото преводачите очакват, а не рядко изобщо не им плащат.

А какво би могло да се направи? Ето моето мнение:

Първо и най-важно: в България е необходимо да се работи върху просвещаването на преводачите за това че трябва да станат свободни и да се отърсят от зависимостта си от ПАТките и КОко. Решението е съвсем просто и почива на гореспоменатия член 290, ал. 2 от Наказателния кодекс.

След това, необходимо е да се работи върху просвещаването на служителите в българските държавни учреждения, които трудно биха схванали, че един правилник от 1958 година не може да се прилага вместо закон.

И, не на последно място, необходимо е българските преводачи да схванат, че техният собственоръчен подпис е онова, което ги освобождава от властта на ПАТките и КОко.

Очаквам истинска реформа на преводаческия бранш в България, въз основа на Закона. Всичко останало е преливане от пусто в празно.

Външни препратки:

Петиция²

Форум към петицията³

² http://www.peticiq.com/peticia_protiv_novite_iziskvania_zh_prevodacheski_agencii

³ <http://www.peticiq.com/forum/32093>

**Лек намек за тежкото положение на
преводачите у нас
(05.11.2012)**

Напоследък (от няколко месеца), макар и плахо, все повече се говори за състоянието на професията преводач в България. Мненията са в изключително широк диапазон, от различни гледни точки и много често са крайни и объркани. Който се интересува, може да се зарови, например, в дискусията във форума към петицията против новите изисквания към преводаческите агенции⁴ и, ако бъде в състояние, да си направи собствен извод. Аз лично, след шест месеца, не можах да си направя еднозначен извод. Има ли у нас преводачи или не? Наистина ли тази професия е на изчезване? Защо е толкова непривлекателна? На тези и на още много въпроси, които се завъртяха в главата ми през тези месеци, се опитах да си отговоря, но не успях. В търсене на отговори, попаднах на едно интервю с известния хърватски преводач Томислав Михалич, който отговаря на въпроса „Какво е състоянието на професията преводач в Хърватско днес?“

- Отчайващо, окаяно и мизерно. Общото положение в Хърватско се отразява и на

4 <http://www.peticiaq.com/forum/32093>

преводаческата дейност. Ние не сме изключение. В какво е главния проблем ли? Ами именно в това, че в тази страна всички се занимават най-вече с онова, от което си нямат понятие. Затова сме в това положение. Е, щом е така, тогава много трудно може да се различи кой всъщност е некадърен. В тази страна, както и навсякъде, състоянието на политиката и икономиката се отразява на всичко останало. Да започнем подред. Политиците ни са некадърни, освен когато трябва да шикалкавят и крадат...(1)

Колко познато, нали? Едно неясно положение, което говори за несигурност, включително и в професията преводач. Мисля, че всеки преводач у нас усеща тази несигурност. Тя се изразява в нестабилния статус на преводача и в объркания пазар на преводаческите услуги. Това ме подсеща за формулировката на статуса на професията преводач в Европейския съюз:

Под статус се разбира предполагаемата стойност на професионалните умения, а не самите умения. Един индивид или група с висок статус в идеалния случай се характеризира с надеждност, престиж, авторитет, по-високо заплащане и степен на професионална изключителност. Когато обаче

сигналите за статуса са слаби или объркващи, тези стойности са ниски, резултатът е разстройство на пазара, а добрите преводачи могат да напуснат пазара. Процесът на професионализация може да се разглежда като произвеждане на положителни сигнали за статус, като например такива, че добрите преводачи остават на пазара.(2)

Е, лично аз не усещам положителни сигнали добрите преводачи у нас масово да са останали на пазара, нито пък преводачите у нас да са престижни, авторитетни и високо заплатени. Това, за съжаление, може да се окаже обща тенденция. Например, в една статия за учредителната конференция на Европейската асоциация на съдебните преводачи (EULITA) се казва следното:

Онова, което се оказа общ проблем, е проблемът с лошия статус и авторитет на професията преводач (съдиите и адвокатите гледат на нас общо взето като на помощен персонал), а един случай в Испания граничи с комичното: на колега, който е преводач с английски, съдията се опитал да му нареди да превежда от някакъв друг език, който той не знае, а след неговото несъгласие съдията му наложил административно наказание! ... Общ проблем са и

тежките условия на работа - иска се да се работи за даден случай, без никаква подготовка, без запознаване с документацията, сроковете за писмен превод са кратки и нереални, а възраженията на възложителите - чести и строги.(3)

Да, пренебрежителното отношение към преводачите е довело до абсурдните условия, при които работим. Освен в съда, историята се повтаря и пред нотариусите. Отиваме да превеждаме нотариални актове, които никога не сме виждали, нотариусът ни подканя да побързаме, защото чакат следващите клиенти. А замислили ли сте се, че при това претрупване може да пострада някой? А при писмените преводи наистина е така - нереално кратки срокове. По този повод мистър Витек казва:

Всъщност, има само два вида работа, която преводачите могат да очакват и с която трябва да свикнат в своята сфера на работа: 1. спешна работа и 2. никаква работа.(4)

(1) Intervju: Tomislav Mihalić (II) , Ranko Čop, 25.05.2009.⁵, Kakvo je stanje prevoditeljske struke u Hrvatskoj danas...? - Očaj, jad i bijeda. Naime općenito stanje u Hrvatskoj odražava se i na prevodenje. Uosta-

5 <http://www.sfcentar.com/vijesti.php?id=663>

lom, nismo mi iznimka. U čemu je u Hrvatskoj glavni problem? Pa upravo u tome da se u ovoj zemlji svi bave najviše onim o čemu nemaju pojma. Zato nam jest tako kako nam jest. No, kad je tomu tako, onda je vrlo teško razlučiti tko je u biti nesposoban. U ovoj zemlji, kao i svugdje, stanje u politici i gospodarstvu odražava se na sve ostalo. Pa krenimo redom. Političari su nam nespособni, osim kada treba "muljati" i krasti.

(2) The Status of the Translation Profession in the European Union (7/2012)⁶, стр. 3: Status is understood as the presumed value of expert skills, rather than the skills themselves. An individual or group with high status is ideally attributed trustworthiness, prestige, authority, higher pay and a degree of professional exclusivity. However, when the signals of status are weak or confusing, those values are low, market disorder results, and good translators may leave the market. The process of professionalisation can then be seen as the production of efficient signals of status such that good translators stay in the market.

(3) Janka Doranić, European Legal Interpreters and Translators Association - EULITA, ноември 2010.⁷, [...na osnivačkom skupu EULITA-e] Ono što se nametnulo kao zajednički problem je problem lošeg statusa i ugleda struke tumača (suci i odvjetnici na nas uglavnom gledaju kao na pomoćno osoblje), a slučaj iz Španjolske graniči s komičnim. Naime, kolegi koji je tumač za engleski, sudac je pokušao dati nalog da prevodi s nekoga drugog jezika koji on ne zna, a na njegovo protivljenje mu je dao ukor! ... Zajednički i opći problem su također teški uvjeti rada - traži se da se radi ad hoc, bez ikakve pripreme, bez uvida u spis, rokovi za prevodenje su kratki i nerealni, a prigovori naručitelja česti i strogi.

(4) Patenttranslator's Blog, Diary of a Mad Patent

6 http://ec.europa.eu/dgs/translation/publications/studies/translation_profession_en.pdf

7 http://www.drustvoprevoditelja.htnet.hr/prevoditelj_2010/doranic.htm

Translator (Mr Vitek), Translator's Dementia (TD) - What It Is and How To Recognize the Signs⁸, There are really only two types of work that translators can expect and need to get used to in their line of work: 1. rush work, or 2. no work.

8 <http://patenttranslator.wordpress.com/2012/04/06/translators-dementia-td-what-it-is-and-how-to-recognize-the-signs/>

Терминатор на професията преводач (13.11.2012)

Унищожителят на професията преводач в България не е човек. Колкото и странно да звучи, това е един бездушен правилник от 1958 г. Благодарение на този правилник, зад който не стои абсолютно никакъв закон (!) един отдел (сега дирекция) на Министерството на външните работи е сложил ръка върху преводите на всички документи и книжа в България (чл. 2а, ал. 1). Механизмът, който задвижва този унищожителен процес, е заложен в същия правилник, според който прословутият отдел "Консулски" (по-нататък: КО) „може да възлага с договор преводите да се извършват от държавни, обществени, кооперативни и частни фирми" (чл. 2а, ал. 2), но не от отделни преводачи! Това абсурдно право, дадено на КО чрез висящия в правното ни пространство правилник, повече от 20 години потиска, обезличава и унищожава професията преводач в България. Стига се дотам, че един известен български съд излиза с определение, в което се изковава терминът „фирма-преводач"!

Този правилник е паролата, с която различни институции в България признават официалните преводи. Като пример можем да по-

сочим разпоредбата на чл. 7, ал. 3 от Наредба № 1 за водене, съхраняване и достъп до Търговския регистър, според която документи на чужд език се представят в Търговския регистър „...заедно със заверен превод на български език, изготвен съгласно чл. 2а, ал.2 от Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа“.

Тук „превод на български език, изготвен съгласно чл. 2а, ал.2 от Правилника...” означава превод, отпечатан върху бланка на агенция за преводи, която има договор с КО съгласно споменатата алинея. Обаче преводът няма да е възложен на преводаческата агенция от КО, а от притежателя на документа. Той дори няма понятие кой ще му направи превода, защото носи документа в агенцията за преводи, а там, най-вероятно, не се среща с преводача. Разбира се, подпис на преводач върху превода ще има, но дали посоченият преводач се е подписал собствено ръчно, няма как да се знае. Дори министърът на външните работи призна пред Народното събрание: „Ние нямаме възможност за контрол върху процеса на превод - дали той се извършва действително от заявления от фирмата-изпълнител преводач или от студенти“.

Щом от толкова високо място се признава

съществуването на такава престъпна практика да се използват имената и подписите на едни преводачи, а на практика преводите да се извършват от други (най-вероятно, много по-ниско платени преводачи или аматьори), то реалната картина ще е много по-плачевна.

Години наред, поради липса на законова уредба, преводаческият бранш загива, задущен от случайни и алчни „мениджъри“, които навлизат в този бизнес настървени за лесна печалба. Регистрират си фирма, пускат обяви за набиране на преводачи, сключват договор с КО и започват да се рекламират, че били „лицензирани“, „оторизирани“ или не знам какво още. Успяват да привлечат клиенти с ниски цени, които винаги са за сметка на преводача, който, ако бъде недоволен, се сменя с друг, по-непретенциозен по отношение на заплащането, но, вероятно, и към качеството на превода. Така по-добрите преводачи остават без поръчки и постепенно се ориентират към друга дейност. Евтините и непретенциозни преводачи бързо биват заменяни с други още по-евтини и непретенциозни. Професионализмът остава на заден план.

Ако си професионален преводач и след много години все още си в бранша, за това има няколко обяснения: преводач си с „рядък“

език, а ако не, то си успял с чара си да убедиш „мениджърите" на по-голям брой агенции да ти възлагат поръчки и да ти плащат сносно; ако нямаш личен чар, а си се задържал като преводач на широко разпространен език дълги години, това означава, че или си много добър професионалист, или правиш големи компромиси с цената и мизерстваш, или си връзка и се уреждаш да участваш в различни големи проекти. Сигурно има и редица други обяснения. Вие си знаете.

При всички положения, професионалните преводачи с дълъг стаж са много малко на брой и в списъците на агенциите са представени или символично или изобщо не са представени. Основната маса преводачи, използвани от агенциите за преводи, обикновено са хора, които си изкарват допълнително някой лев с преводи, а основната им работа е съвсем друга. Ако престанат да ги търсят за преводи, няма да умрат от глад.

Причините, които доведоха професията преводач в България до това окаяно състояние, произтичат, на първо място, от споменатия правилник, а след това - от нежеланието на управляващите в България вече 22 години да сложат край на този анахронизъм. Благодарение на този правилник в България все още няма ясна дефиниция на понятието

„официален превод" и това е главната причина институциите у нас да се държат като удавници за сламка за този правилник.

От една страна, КО твърди, че не се намесва в бизнеса на преводачите, а от друга - липсващата дефиниция на „официален превод" прави агенциите, сключили договор с КО едва ли не богоизбрани, защото масово се смята, че единствено те са законни и имат право да правят преводи изобщо. Излиза, че един правилник, нямащ никакво правно основание за съществуването си, и една липса на дефиниция що е „официален превод", повече от две десетилетия обуславят развитието (или по-точно: деградацията) на професията преводач в България.

И, което е още по-печално, сега, когато има вероятност този правилник да изчезне от правното ни пространство, хора, представлящи се за заинтересовани, се опитват да наложат решение на този проблем чрез доунищожаване на преводачите, които са успели с много труд и нечовешки усилия да оцелеят през времето на този „геноцид" на професията преводач в България. Евентуален закон, непризнаващ квалификация и опит, а изхождащ от презумпцията, че никой не е преводач, докато не издържи някакъв съмнителен изпит пред още по-сомнителна комисия, би бил потвърждение на неприятното ми пред-

чувствие.

За да оцелее професията преводач у нас, е необходима много добра воля от страна на управляващите. Предполагам обаче, че не само аз съм доста скептичен. След като толкова години те не си помръднаха пръста, за да спрат унищожението на тази професия, сега ще ми е много трудно да възприема действията им като добронамерени. Опитите да се омаловажи значението на преводачите, както и опитите преводачите да бъдат доведени до положението на помощен персонал, до безлични и безправни работи, които само преписват текста от един език на друг, явно не са признак на добра воля. Те са достойни за съжаление. Но именно те са катализаторът, който, в края на краищата, ще предизвика бурна реакция.

Професията преводач в България ще стане уважавана не защото ми се иска, а защото това е належаща необходимост. Независимо от изгубените десетилетия. Независимо от огромните пречки. Независимо от съмненията. Независимо от всичко.

**Що е „официален превод" и има ли той
почва у нас?
(18.11.2012)**

Единствената официална дефиниция на понятието „официален превод" е дадена в Закона за обществените поръчки и гласи: „Официален превод" е превод, извършен от преводач, който има сключен договор с Министерството на външните работи за извършване на официални преводи". Тази гениална дефиниция включва в себе си дефинираното понятие!

Ако някой млад преводач обаче реши да придобие правото да прави официални преводи и се опита да сключи за тази цел договор с Министерството на външните работи, оттам ще му обяснят, че такъв не се сключва с отделни преводачи, а само с фирми! Както вече споменах в "Терминатор на професията преводач", такъв договор се сключва въз основа на балсамирания правилник от 1958! Тази мумия обаче не е стояла в специален мавзолей, тъй като не е имало нужда. Институцията, която се крепи на него, и от която той се крепи, е неговият мавзолей.

В мавзолея, наречен „Консулски отношения" (КО), Правилникът е мумифициран преди 55

години. И това не е случайно. Пред саркофага на светия Правилник продължават да се кланят всички български държавни и общински учреждения, когато стане дума за превод на документ. Независимо от това как се назовава този превод - официален, заверен, легализиран, сертифициран, лицензиран или Бог знае още как - съответното учреждение, подкрепяно или не от някакъв закон, отдава почит на скрижалите на КО и признава само превод, „направен“ от фирма, сключила договор с КО. Ако някой наивен преводач направи превода, без да бъде под крилото на такава фирма, ще разбере, че в България свещеният Правилник на КО е над Закона! Преводачът НЯМА право САМ да поеме отговорност за превода си, въпреки че съгласно чл. 290, ал. 2 от Наказателния кодекс ИМА! Светият Правилник от 1958 е НАД Наказателния кодекс!

Това обожествяване на един идол - Правилника от 1958, обезкуражава всеки трезвомислещ преводач в България. Според нормалната логика би трябвало да се направи заключение, че Наказателният кодекс стои над някакъв вътрешноведомствен правилник, още повече като се има пред вид, че този правилник не се основава на никакъв закон. А да не говорим, че тази мумия-правилник противоречи на още доста закони. Но никой от българските законодатели 22 годи-

ни не се трогва от това!

Какво да кажем пък за заверката на подписа на преводача? В правилника нищо не се споменава за такова нещо. Дори и в Тарифа № 3 не може да се открие такава „услуга“ на КО. Въпреки това, защитени от вездесъщата сянка на правилника, служителите на КО продължават да заверяват подписите на преводачите в тяхно отсъствие, без да знаят автентичен подпис ли заверяват или фалшифициран.

Изводът, до който евентуално може да се достигне, като се вземат пред вид горните факти, е, че зад правилника на КО стоят мощни интереси. Чии? Тук може да се напише една доста обширна студия или многотомен роман. Авторът няма да съм аз. Липсват ми основните сведения, с които могат да разполагат само онези, чиито интереси стоят зад правилника. Омагьосан кръг.

В този омагьосан кръг десетилетия наред се върти професията преводач. Центробежната му сила постепенно изхвърля все повече и повече преводачи. А в центъра на този кръг стабилно си стои правилникът и пародийната дефиниция на „официален превод“. Нищо, че преводачите намаляват. Нищо, че преводач не може да сключва договор с КО, за да прави официални преводи. Омагьосаното ко-

лело си се върти и сигурно ще се върти до окончателното центрофугиране на професията преводач в България.

Ако не се вземат мерки и този правилник не бъде премахнат, ще настъпи голяма суша в професията преводач: тя ще бъде изстискана като пране в сушилня, смачкана и изплюта. И ютията на неумелите редактори няма да може да изглади смачканите преводи, които ще се появяват след това.

Обаче, този песимистичен сценарий, чийто автори целят единствено печалба на гърба на постоянно сменящи се безгласни и неопитни преводачи, неизбежно е обречен на провал. Алчността заслепява и е лош съветник. Печалбата не може да бъде вечна. И онези, които са я трупали, ще разберат, че тя се е обезценила.

„Внимавайте и се пазете от всякаква алчност, защото животът на човека не се състои в изобилието на имуществото му“
(Лука, 12:15).

Свобода на превода (25.11.2012)

Под „свобода на превода“ тук нямам пред вид свободния превод, т.е. превода, който не е буквален, а превода, който е свободен като стопанска дейност, т.е, който може да бъде извършван без никакви административни ограничения.

В чл. 19. от Конституцията на Република България се казва:

(1) Икономиката на Република България се основава на свободната стопанска инициатива.

(2) Законът създава и гарантира на всички граждани и юридически лица еднакви правни условия за стопанска дейност, като предотвратява злоупотребата с монополизма, нелоялната конкуренция и защитава потребителя.

Ограничения на тази свободна стопанска инициатива Конституцията допуска в следните случаи (чл. 18):

(3) Държавата осъществява суверенни права върху радиочестотния спектър и позициите на геостационарната орбита, оп-

ределени за Република България с международни споразумения.

(4) Със закон може да се установява държавен монопол върху железопътния транспорт, националните пощенски и далекосъобщителни мрежи, използването на ядрена енергия, производството на радиоактивни продукти, оръжие, взривни и биологично силно действащи вещества.

Както се вижда съвсем ясно, държавен монопол върху преводите, било то официални или не, държавата не може да установява. Оттук можем да си направим логичния извод, че чл. 2а, ал. 1 от Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа, който гласи: "Преводите на документите и другите книжа в страната се извършват от Министерството на външните работи", е в противоречие с Конституцията на Република България!

Следователно, преводите на документи и други книжа в страната НЕ СА МОНОПОЛ на държавата и могат да се извършват свободно от преводачи на свободна практика или фирми за преводи, т.е. преводаческата дейност се основава на свободната стопанска инициатива.

Това, че преводаческата дейност не подлежи и на лицензиране, може да се потвърди след

проверка в Приложението към чл. 9, ал. 1, т. 2 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност („Лицензионен режим може да се установява само за стопански дейности...“) - Списък на стопанските дейности, за които може да се установява лицензионен режим. В този списък (както и в целия закон изобщо) думата „преводи“ се споменава само в т. 34а: „Извършване на пощенски парични преводи“!

От казаното по-горе можем да си направим извод, че всички български закони, в които има изисквания за изготвяне на преводи съгласно Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа, противоречат най-малко на Конституцията на Република България.

**За какво служи Заповед № 95-00-152 от
31.05.2012 год. на министъра на
външните работи?
(16.02.2013)**

Преди да бъде издадена Заповед № 95-00-152 от 31.05.2012 год. на министъра на външните работи, българските агенции за преводи имаха сключен договор с МВнР, с който министерството им възлагаше извършването на официални преводи на документи и други книжа. Този договор се смяташе неофициално за „лиценз“, който МВнР дава на преводаческите агенции и ги прави „легитимни“. За съжаление това неофициално мнение се е разпространило масово и дори се е отразило в редица наредби на различни министерства, според чиито разпоредби преводи на документи се признават само, ако са предоставени от такива агенции. Нещо повече, това неофициално мнение е застъпено и в някои закони. По този въпрос вече съм се изказал нееднократно (1⁹, 2¹⁰, 3¹¹, 4¹², 5¹³).

9 Вж. статията „Свобода на превода“

10 Вж. Приложение 2 „Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи“

11 Вж. Приложение 3 „Отговор на Резолюция 708/2012 на ВАП“

12 Вж. Приложение 4 „Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи II“

13 Вж. Приложение 5 „Право да превеждам пред но-

Заповед № 95-00-152 обаче коренно промени гореописаната ситуация. Точка първа от заповедта изрично гласи:

"Утвърждавам проект на типов договор за възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа ЗА НУЖДИТЕ НА КОНСУЛСКОТО ОБСЛУЖВАНЕ В МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ".

Какво ли означава „консулско обслужване в МВнР“?

От предлога „в“ оставаме с впечатление, че въпросното обслужване се извършва в самото Министерство на външните работи. Обаче нека видим какво означава само „консулско обслужване“.

В „Речник на българския език“, т. 11, стр. 200, откриваме глагола „обслужвам“. В първото си значение (за продавач, сервитьор и под.) той означава: „изпълнявам исканията, задоволявам нуждите, потребностите на клиент, купувач и под.“. Във второто си значение (за определена структура, система) глаголът означава: „предоставям възможностите си, в услуга съм на някого или нещо“. Оттук можем да заключим, че „обслужване“ оз-

тариус, без да имам договор с МВнР“

начава „задоволяване на нуждите, потребностите" или „предоставяне на услуги" на клиенти.

Следователно, „консулско обслужване" означава „предоставяне на консулски услуги".

А какво са консулските услуги? В чл. 7 от проекта за Закон за консулското съдействие и консулските услуги се прави опит да се дефинират консулските услуги. Те всъщност са част от консулските функции, в които влиза и консулското съдействие. В чл. 5 от Виенската конвенция за консулските отношения (Ратифицирана с Указ № 947 на Държавния съвет от 25.05.1989 г. - ДВ, бр. 42 от 02.06.1989 г. В сила за България от 10.08.1989 г. Издадена от Министерство на външните работи, обн., ДВ, бр. 42 от 25.05.1990 г.) са описани консулските функции и всеки може да направи справка.

Важно е обаче да се знае: къде се изпълняват консулските функции, т.е. къде се предоставят консулските услуги и се оказва консулското съдействие?

Член 3 от споменатата Виенска конвенция (Изпълнение на консулските функции) гласи:

„Консулските функции се изпълняват от

консулства. Те също така се изпълняват и от дипломатически представителства в съответствие с разпоредбите на тази конвенция".

Тоест, консулските услуги се предоставят от консулствата и, евентуално, от дипломатически представителства, в чужбина или, с други думи, консулското обслужване се извършва в чужбина.

След всичко казано дотук можем да си направим заключение, че Заповед № 95-00-152 е предназначена за „възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа" в чужбина и че преводаческите агенции в България изобщо не е необходимо да сключват такъв договор, за да предоставят официални преводи.

Друг обаче е въпросът: защо агенция да прави официален превод, за верността на който, съгласно чл. 290, ал. 1 и 2 от Наказателния кодекс, отговорност носи лично преводачът?

Ни-ки Джу държи реч пред тълпата
(17.02.2013)

Ни-ки Джу плахо надникна иззад щорите на кабинета си, но зорките очи на събралата се тълпа от собственици на ПА, преводачи и нахъсени клиенти го зърнаха в миг и тя зарева:

- Оставка! Оостаавкаа!! Ооостаавкаааа!!!

Бу-да Ла стоеше зад гърба му и го ръчкаше:

- Хайде, излез и се покажи мъж!

- Ама аз...

- Хайде!

Ни-ки Джу излезе пред разярената тълпа и от нея тутакси захвърчаха към него гнили домати, събрани от петъчния пазар.

- Дами и господа! - опита се да ги успокои Ни-ки Джу, като стискаше мегафона.

- Уууу! Оставка!

- Дами и господа! Моля! Без качество на превод самата процедура на легализацията...

- Ууууууу!!! Остааавкааа!!

-...се...

- Ууууууу!!! Остааавкааа!!!

- обез...

В този момент един мек домат се разплъоска върху лицето му. Целия в доматен сос Ни-ки Джу едва успя да каже:

- ...шмишля.

Ни-ки Джу поизбърса лицето си и продължи, защото Бу-да Ла продължаваше да го ръчка:

- Дами и гошпода! При наш идва превод... Ние не жнаем кой го е правил. Дали преводача който е подписан или щудент. Ние жа-веряваме подпиша...

- Уууу! Остааавкааа!!!

Ни-ки Джу успя за малко да си поеме дъх и продължи:

- Дами и гошпода! Договора е шамо жа кон-шулшкото обшлужване...

- Ууууу! Оставка!

- ...в България..

Какво е общото между заповед № 95-00-152 и законопроекта за консулското съдействие и обслужване?
(04.03.2013)

На 31 май 2012 год. вече бившият министър на външните работи Младенов издаде заповед № 95-00-152, с която утвърди „проект за типов договор за възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа за нуждите на консулското обслужване“. Разбира се, публикуваният на сайта на МВнР проект няма нищо общо със заповедта и най-нагло я нарушава, като в него е изпуснатата фразата „за нуждите на консулското обслужване“!

Понеже в края на 2012 година всички фирми за преводи, които имаха с МВнР сключени договори за извършване на официални преводи, получиха предизвестия за прекратяване на тези договори, те трябваше да сключат нови, за да имат право да извършват официални преводи, както самите те смятаха.

Обаче формулировката в заповедта „за нуждите на консулското обслужване“ съвсем ясно показва, че след като старите договори бяха прекратени, новите няма да имат същата сила и значение. Дори нещо повече - те

стават безсмислени. Защо ли? Защото консулско обслужване се извършва от консулствата в чужбина, а не в България. Освен ако се окаже, че ние сме чужденци в собствената си страна и се нуждаем от консулско обслужване тук?

Именно тази недомислица на бившия външен министър (или по-точно на антуража му от „юристи“) трябваше спешно да бъде изгладена. И как ли? Като се предложи и на бърза ръка се приеме един закон, който няма нищо общо с преводите, но по някакъв завъртян начин ги вплита в дейността на външното министерство. И този закон трябва да формулира консулското обслужване (или консулските услуги) като дейност, извършвана от дирекция „Консулски отношения“ в България!

Ако човек не знае за какво става дума, ще си каже: „А как иначе?“.

Точно на това разчитат „юристите“ на външното министерство. Естествено е повечето хора да си нямат понятие и да не знаят, че още през 1989 година(!) България ратифицира Виенската конвенция за консулските отношения, в чл. 5 на която са дефинирани тъй наречените консулски функции, които включват консулското съдействие и консулските услуги. А в чл. 3 ясно се казва: „Консулските

функции се изпълняват от консулства". Не от дирекция „Консулски отношения" в „изпращащата държава" (в случая България).

И така, „юристите" на Младенов скалпиха набързо (изровиха, компилираха или бог знае какво) едно недоносче, наречено „Проект на Закон за консулското съдействие и консулските услуги". Още в чл. 1 от този проект не се уточнява, че консулското съдействие и консулските услуги се извършват в чужбина. Един случаен пропуск, може би?

Да, но в т. 2 на чл. 3 това уточнение също е пропуснато. Ще кажете: „Просто случайност". Да, ама не. В чл. 2 се казва: „Органите, които оказват консулско съдействие и извършват консулски услуги са дирекция „Консулски отношения" на Министерството на външните работи" и т.н. Къде дирекция „Консулски отношения", къде консулства в чужбина? Нер'де Ямбол, нер'де Стамбол?

Та, значи, три „случайни" пропуска още в първите три члена.

По-нататък в проекта обаче виждаме защо са направени тези пропуски. В чл. 7, т. 5 в консулските услуги са включени „и преводи на документи". Нещо повече, в чл. 14, ал. 1, т. 2 сред изброените нотариални дейности е вмъкната „заверка на подписа на преводач"!

Такава заверка обаче е премахната като противозаконна от Тарифа № 3 за таксите, които се събират за консулско обслужване, още през 2008.

Но ако проследим логиката на пропуските и явните недомислици в този проект за закон дотук, ще усетим, че липсва една брънка, едно звено, една перла в короната на глупостта. Но и на алчността.

В чл. 14, ал. 2 откриваме това липсващо звено. Там е записано, че консулските длъжностни лица легализират и заверяват документи в съответствие освен с разни други разпоредби и с разпоредбите на Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа! И познайте от кога е този правилник. Само от 1958 година. Е, не че не съм малко по-стар от него, но той е просто един бездушен правилник, който дори вече не подлежи на корекция. Защото една плеяда закони и конвенции са го направили негоден за употреба.

Въпреки всичко, „юристите“ на Младенов са решили да направят врътката: първо заповедта за утвърждаване на „проект за типов договор за възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа за нуждите на консулското обслужване“, а след това закон, в който да се утвърди фор-

мулировката, че консулско обслужване се прави и в България, от дирекция „Консулски отношения“.

И това само за едни официални преводи? И то възлагани от гражданите, а не от външното министерство.

Я стига! Изобщо не е важно, че тези преводи отдавна не са на МВнР. Важни са таксичките, които министерството събира незаконно от гражданите в продължение на МНОГО години. И не само в чужбина (където са два-три пъти по-високи), а и в България, затвърждавайки убеждението на българските граждани, че са чужденци в собствената си страна.

„Земя без хора за хора без земя“...

**Давам ясен отговор на седемте въпроса,
поставени на ВАП
(08.03.2013)**

На 03.01.2013 изпратих отговор¹⁴ на Резолюция 708/2012¹⁵ на ВАП, в който изтъкнах, че все още липсва яснота по 7 въпроса. След като повече от два месеца не получих отговор от ВАП, смятам, че на тези въпроси може да се отговори по следния начин:

1. Какво урежда алинея първа на чл. 2а от Правилника¹⁶, ако не пълното право (монопол) на МВнР върху извършването на всички преводи на документи и други книжа в цялата страна?

Алинея първа на чл. 2а от Правилника урежда пълното право (монопол) на МВнР върху извършването на всички преводи на документи и други книжа в цялата страна.

Това обаче е незаконно¹⁷, а и всеобщо известно е, че на практика МВнР НЕ ИЗВЪРШВА всички преводи на документи и други книжа в цялата страна. Нещо повече, МВнР

14 Вж. Приложение 3 „Отговор на Резолюция 708/2012 на ВАП“

15 Вж. Приложение 7 „Резолюция 708/2012 на ВАП“

16 Вж. статията „Терминатор на професията преводач“

17 Вж. статията „Свобода на превода“

не извършва НИКАКВИ преводи на документи и други книжа, те се извършват от преводачи, които нямат абсолютно нищо общо с МВнР, т.е. не са негови служители.

2.Какво урежда Договорът, по който МВнР е възложител, а фирмата за преводи изпълнител, ако не възлагане на работа?

С договора, по който МВнР е възложител, а фирмата за преводи изпълнител, се възлага работа по извършване на официални преводи на документи и други книжа. Работа за възлагане обаче напълно липсва¹⁸, понеже всички преводи в страната се възлагат от физически и юридически лица, които нямат нищо общо с МВнР, т.е. не са негови служители и не са част от неговата администрация.

3. Има ли право МВнР да възлага работа на частни фирми, като сключва договори с тях без да е обявило търг?

Твърдо НЕ.

4. Дали Правилникът адекватно урежда съответните обществени отношения и на какви международни договори и споразумения е проекция Правилникът, след като не е изме-

18 Вж. Приложение 4 „Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи II“

нян от 1990 г.?

Правилникът НЕ урежда адекватно каквито и да било обществени отношения. Той не само че не е проекция нито на Хагската конвенция от 1961 год. за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове, нито на законодателството на Европейския съюз, а е и морално остарял и противоречи на редица закони и международни конвенции.

5. По какво личи, че договорът и списъкът с необходими документи, публикувани на сайта на МВнР, са неразделна част от Заповед № 95-00-152 / 31.05.2012 г.?

По нищо, т.е. договорът и списъкът с необходими документи, публикувани на сайта на МВнР НЕ СА част от Заповед № 95-00-152 / 31.05.2012 г., с други думи, договорите, които се сключват с МВнР по този типове договор, са НЕЗАКОННИ. В тях трябва изрично да бъде посочено, че се сключват "за възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа ЗА НУЖДИТЕ НА КОНСУЛСКОТО ОБСЛУЖВАНЕ в МВнР", съгл. т. 1 от Заповед № 95-00-152.

6. Допустимо ли е МВнР да разрешава на фирмите за преводи да „удостоверяват“ с печата и фирмената си бланка подписите на

преводачи, които не са техни служители, а външни подизпълнители?

Отговорът отново е твърдо НЕ. МВнР не е орган, който може да предоставя нотариални права. Нещо повече, тези права се предоставят на агенции за преводи, а не на нотариуси!

7. За какви преводи се сключва този договор - само за „преводи на документи и други книжа, на които министерството извършва легализиране и заверяване" или за всякакъв вид официални преводи на документи и други книжа, дори на документи, на които МВнР не извършва легализиране и заверяване?

Договорът се сключва ЗА ВСЯКАКЪВ ВИД официални преводи¹⁹, а не само за „преводи на документи и други книжа, на които министерството извършва легализиране и заверяване", което, първо, е в нарушение на Заповед № 95-00-152²⁰, а второ, е груба намеса²¹ в преводаческия бизнес.

19 Вж. статията „Що е „официален превод" и има ли той почва у нас?"

20 Вж. статията „За какво служи Заповед № 95-00-152 от 31.05.2012 год. на министъра на външните работи?"

21 Вж. статията „Право да превеждам пред нотариус, без да имам договор с МВнР"

**Наистина ли липсва легална дефиниция
на понятието „преводач“ и „заклет
преводач“?
(18.03.2013)**

В писмо с изх. № КОВ-13-00-1, носещо дата 18.12.2012 год., изпратено от КО до Николай Лазаров, председател на БАППА, в отговор на негово писмо, Божидара Сърчаджиева изказва следното мнение: „Легална дефиниция на понятието „преводач“ или „заклет преводач“ в българското законодателство липсва“. Това е по повод предложението на Николай Лазаров МВнР да създаде регистър на заклетите преводачи.

На 14.01.2013 год. във форума на Петицията срещу новите изисквания към преводаческите агенции по този въпрос изказах мнение, което доразвивам тук:

Двете понятия са част от речника на българския език, а липсата на юридическа дефиниция на дадени думи или изрази не изключва тяхната употреба в езика. Нещо повече, ако липсва юридическа дефиниция, приема се дефиницията, дадена в авторитетен речник, който има **кодифицираща функция за езика**. Такъв речник е „Речник на българския език“. В този речник, т. 13 (2008), на

стр. 1046, откриваме дефиниция за **преводач**:

преводач м. Лице, което се занимава с превод(1) от един език на друг.

където: **превод**(1) м. 1. Предаване съдържанието на устен или писмен текст от един на друг език. 2. Текст, който е преведен от един език на друг.

Под тази дефиниция е дадена и следната дефиниция:

<> **Заклет преводач**. Адм. Оторизиран преводач с правоспособност да превежда и заверява официални държавни документи (дипломи, свидетелства, медицински и съдебни решения и др.) като носи отговорност за достоверността на преводите.

Тук разбира се съставителят е допуснал малка неточност, която може да се коригира и дефиницията да звучи по-логично:

<> **Заклет преводач**... Оторизиран преводач с правоспособност да превежда и заверява [преводите на] официални държавни документи...

Или, след тази корекция, дефиницията би гласяла следното:

<> **Заклет преводач**. Адм. Оторизиран преводач с правоспособност да превежда и заверява преводите на официални държавни

документи (дипломи, свидетелства, медицински и съдебни решения и др.) като носи отговорност за достоверността на преводите.

Както е известно, отговорност за достоверността на преводите заклетият преводач носи съгласно чл. 290, ал. 1 и 2 от Наказателния кодекс.

Възникват обаче два въпроса:

1. От кого се оторизира (упълномощава) заклетият преводач.
2. Какво дава правоспособност на заклетия преводач.

Понеже в българското законодателство липсва дефиниция на „заклет преводач“, бихме могли да потърсим някаква дефиниция, която да ни помогне да открием отговор на първия въпрос. Единственият закон, който дава дефиниция за едно близко понятие - „официален превод“, е Законът за обществените поръчки, т. 16а от Параграф 1 на Допълнителните разпоредби:

Официален превод е превод, извършен от преводач, който има сключен договор с Министерството на външните работи за извършване на официални преводи.

Ако приемем, че „официалният превод“ от тази дефиниция съответства на „превода на

официални държавни документи" от речниковата дефиниция на „заклет преводач“, бихме получили следната дефиниция за „официален превод“:

Официален превод е превод на официални държавни документи, извършен от заклет преводач.

Оттук бихме могли да предположим, че държавният орган, който оторизира заклетите преводачи е Министерството на външните работи, т.е. чрез сключване на договор за извършване на официални преводи, МВнР оторизира заклетия преводач. По този начин, дефиницията за „заклет преводач“ се уточнява:

Заклет преводач е оторизиран от МВнР преводач с правоспособност да превежда и заверява официални преводи като носи отговорност за достоверността на преводите.

В този случай обаче съществува сериозна пречка за прилагане на тази дефиниция, понеже МВнР **не сключва договори за извършване на официални преводи с преводачи**, а само с фирми (чл. 2а, ал. 2 от Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа), въпреки че тази разпоредба е в противоречие със ЗОП (чл. 5, ал. 1 от АПК).

Пречката, която споменах, може да се преодолее, като Министерският съвет отмени Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа от 1958 год. изцяло или поне частично - раздела касаещ преводите и чл. 2а., а след това възложи на министерство или специално създаден държавен орган (дирекция, агенция или др. учреждение) за уреждането на въпросите, свързани с оторизиране на заклетни преводачи. Имам пред вид преводачи, а не фирми! Такова предложение е дадено преди мен, тук²².

Окончателният вид на дефиницията за „заклет преводач“, след всичко казано дотук, придобива следният вид:

Заклет преводач е оторизиран [от специален държавен орган] преводач с правоспособност да превежда и заверява официални преводи, като носи отговорност за достоверността на преводите [съгласно чл. 290, ал. 1 и 2 от НК].

Що се отнася до отговора на втория въпрос, поставен по-горе, какво дава правоспособност на заклетия преводач, тук бихме могли да приемем различни критерии, без претен-

22 Вж. Приложение 9 „Писмо до МС с копие до НС, изпратено с е-поща на 16.01.13“

ция за изчерпателност:

- Достатъчно добра езикова квалификация (удостоверена с диплома по съответния език, международен сертификат за високо ниво на владеење на езика, завършено образование на съответния език и т.н), както и/или

- Достатъчен опит (стаж) като преводач - тук могат да се вземат пред вид не само годините, а и/или количеството на извършените писмени преводи, часовете устен превод и т.н.

За правоспособен заклет преводач бих смятал преводач, който отговаря на тези критерии, но и който е напълно дееспособен, не е осъждан и/или отговаря на други изисквания от морално естество, т.е. не нарушава принципите на почтеността, което се удостоверява с декларация или сертификат за почтеност.

Почтеността, преводачите и преводаческите агенции...

(19.03.2013)

За мен лично, почтеността е изключително важна не само в личния ни живот, но и в обществения, за да можем да живеем нормално. Бизнесът, като част от обществените отношения, ако не се крепи на почтеност, престава да бъде бизнес, а се превръща в мошеничество.

Ако някой е решил да пренебрегне почтеността, като изцяло я загърби, и да прави бизнес, за него казваме, че е мошеник. Дори и „малко“ да е непочтен, такъв бизнесмен може със снизхождение да бъде наречен „дребен мошеник“ или „мошеник на дребно“. Но все пак, мошеник.

За политиката важат същите принципи. Дори там още повече се чувства липсата на почтеност. Св. Николай Охридски разглежда този въпрос²³.

В България липсата на почтеност както в бизнеса, така и в политиката, е нанесла

23 Вж. Приложение 10 „Св. Николай Охридски и Жички, Писмо до политика Н. Н., който пита за политическия морал“

страхотни поражения и в преводаческия бранш. Близо четвърт век бизнесът в преводаческия бранш се „развива“, опирайки се на Правилника за легализациите, заверките и преводите на документите и другите книжа от 1958 год.²⁴, съгласно който Министерството на външните работи извършва всички преводи на документи в страната (чл. 2а, ал. 1) и затова може да благоволи да ги „възлага“ и на частни фирми (чл. 2а, ал. 2). Не на отделни преводачи.

Непочтеността на политиците започва да разяжда преводаческия бранш още с приемането на тези разпоредби. Оттук тази непочтеност плъзва като рак в преводаческия бранш. Сега е вече много трудно ракът да бъде излекуван. Преводачите нямат право²⁵ да заверяват официални преводи²⁶ самостоятелно, а винаги трябва да са подчинени на агенция, която да удари печата си до подписа на преводача. Агенциите, ако някой преводач им се стори труднодостъпен, „скъп“ или „надут“, престават да използват услугите му, но не и подписа му. Със съвременните технически средства (скенери, цветни принтери) това изобщо не е проблем. Въпреки че

24 Вж. статията „Терминатор на професията преводач“

25 Вж. статията „Трудно е да бъдеш преводач в България“

26 Вж. статията „Що е „официален превод“ и има ли той почва у нас?“

това е ясно на Външно министерство, то продължава да заверява потенциално фалшивите подписи на преводачи.

За да не бъде голословен, ето цитат от изказването на бившия министър Николай Младенов пред народните представители на пленарно заседание на НС № 363 на 15.06.2012 год.:

„Ние нямаме възможност за контрол върху процеса на превод - дали той се извършва действително от заявления от фирмата-изпълнител преводач или от студенти. ...При нас идва текст с подпис на преводача - ние не проверяваме текста, а заверяваме подписа на преводача“.

Но, за съжаление, и мнозина от самите преводачи са заразени от този рак. Огромното мнозинство от преводачите си имат друга основна работа, а превеждането е само част от заниманията в свободното им време. Тези преводачи са с различни професии, с различно образование, с различни интереси, разбирания и ценностни системи, изобщо - нееднородна маса. Но това е присъщо и за други браншове.

В тази огромна нееднородна маса със сигурност повечето отделни индивиди са смятани или се смятат за почтени. И някои наистина

са такива. Други обаче, заставени от обстоятелствата, неусетно започват да правят компромиси със съвестта си и да допускат непочтеността да ги оплете в здравата си мрежа. Първото нещо, с което преводачите биват „зарибени“ от агенциите, е липсата на каквато и да е финансова документация за техните взаимоотношения. Имам пред вид официална (напр. сметки за изплатени суми или фактури). Такива преводачи години наред си добавят към доходите от основната професия допълнителни доходи, които не се отразяват никъде. И сега не им се ще това да излезе наяве. Не казвам, че всички го правят, но, все пак - мнозина.

Други пък знаят, че подписите им се фалшифицират от някои собственици на агенции, но си затварят очите. Надяват се тези собственици на агенции да ги потърсят някой път и да им възложат превод. В повечето случаи си остават с надеждата, но въпреки това, си мълчат. Не искат и да се изложат, че са се оставили така баламски да използват подписа им. В България чувството да не се изложим е много силно. Ако ни измамат си мълчим, за да не ни се присмее някой, че сме били такива балами. Това за съжаление насърчава все по-широкото разпространение на непочтеността.

Тази непочтеност, проникнала навсякъде в

нашия бранш - и сред собствениците на агенции, и сред преводачите (включително тези от съюзите²⁷), все пак не е успяла да ни покори напълно. Познавам много колеги - и собственици на агенции, и преводачи, за които смятам, че са почитени. Мога да си представя колко им струва всеки сблъсък с непочтеност. Колко усилия им коства оцеляването. И мога да ги разбера защо през тези дълги месеци останаха настрана и не надигнаха гласовете си. Някои от тях, разбира се, се опитаха да направят нещо, но бяха подведени и измамени от комбинаторите, „завели“ дело срещу МВнР. С помощта на непочтеност системата, изградена върху Правилника, оцелява и продължава да ни тормози. Но, вече - пропукана. Нищо не може да бъде вечно.

Идеолозите на тази система затова така отчаяно бранят последния редут на властта си: Правилника. Ако той падне, пада цялата огромна машина от непочтеност, измами, фалшификации, изнудване и шантаж в преводаческия бранш. Върху тази машина е надградена една друга: събирането на такси от заверка на подписа на преводачите. Обаче дори и в Правилника не се говори за такава заверка. Но след четвърт век измами как докопалите се до властта да изоставят този не-

27 Вж. Приложение 11 „Тайният живот на Съюза на преводачите“

пресъхващ извор на приходи, особено в чужбина?

Затова с такава упоритост институциите отказват да дадат категоричен и смислен отговор на всеки въпрос, който им задавам във връзка с Правилника и правото ми²⁸ да извършвам официални преводи без договор с МВнР²⁹. Те не искат и да чуят за независим завет преводач³⁰, който да се подчинява единствено на Закона и почтеността и да не бъде под властта на агенции, министерство и Правилник от 1958.

28 Вж. Приложение 2 „Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи“

29 Вж. Приложение 4 „Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи II“

30 Вж. статията „Наистина ли липсва легална дефиниция на понятието „преводач“ и „завет преводач“?“

**Удостоверяването на подписа на
преводача е незаконосъобразно
(21.03.2013)**

С писмо изх. № 12ПР-1149/21.03.2013 г.³¹, подписано от Иван Сираков, постоянен секретар на МВнР, Външно министерство открито признава, че „Правилникът няма законово основание за издаване и не съответства на разпоредбите на Закона за нормативните актове“.

Така тромавата машина на властта започна лека-полека да се размърдва, със скърцане, пъшкане и пухтене, но, все пак - да се размърдва. Уклончивият език все още преобладава, категорични са само няколко фрази и изречения, като например: „Удостоверяването на подписа на преводача от страна на МВнР е дейност, която не би следвало да се извършва от ведомството, не е законосъобразна и следва да бъде прекратена.“

Така започва всичко да си идва на мястото: Правилникът няма законово основание, не съответства на разпоредбите на Закона за нормативните актове, а удостоверяването на подписа на преводача е незаконосъобразно

31 Вж. Приложение 12 „Писмо от МВнР № 12ПР-1149“

и би следвало да бъде прекратено.

Защо трябваше десет месеца да блъскаме по затворената врата на властта? Защо няколко логични заключения, като например, че Правилникът трябва да бъде отменен и че заверката на подписа на преводача във Външно министерство е незаконосъобразна, трябваше да бъдат посрещани на нож или с оглушки от разни институции, форумци и агенти на властта?

Защо трябваше толкова енергия да бъде изразходвана за откриване на Америка на картата, вместо да беше впрегната в уреждане на наболените промени?

Надявам се обаче, че времето не е пропиляно напразно, че институциите ще се вслушат в логичните заключения, а не в гласа на егоистичните интереси.

**Правилникът за легализациите и
накърняването на интересите
(22.03.2013)**

Напоследък българските институции се опитват със зъби и нокти да защитят тезата, че ако Правилникът за легализациите, превerkите и преводите на документите и другите книжа бъде отменен, това щяло било „да доведе до вакуум в тази дейност на държавата, което от своя страна ще доведе до накърняване на интересите на редица физически и юридически лица..." (писмо 12ПР-1149³²).

Тази теза се използва, за да се отложи максимално денят, когато преводаческият бранш ще се възроди и отново в България ще се появят независими и достойно заплатени преводачи, които да не се чудят каква професия да си изберат за времето, когато бъдат принудени да се откажат от преводаческата си дейност поради мизерията, до която тя ги е довела.

В момента обаче един изключително болезнен въпрос е незаинтересоваността на преводачите от промени. Колкото и парадоксал-

32 Вж. Приложение 12 „Писмо от МВнР № 12ПР-1149“

но да звучи, те са доволни от досегашното си безлично и подчинено, робско положение. Упоритото им мълчание през изминалите десет месеца доказва това. Плахо някои колеги се опитват да се оправдаят с това колко заети били. Други пък се скриха в миши дупки и не се появяват в публичното пространство. Не че същото не се отнася и за собствениците на агенции за преводи. Голяма част от тях са бивши преводачи, които сякаш забравиха откъде произлизат.

Явно, българските институции са информирани отдавна, че съществува вакуум в преводаческия бранш, и че единствената сламка на която той се крепи, е Правилникът. Да, но това е един друг преводачески бранш, който всъщност не е на преводачите! Той е „корпоративен“, както го нарекоха асоциациите на агенциите, признавайки водещата роля на Правилника.

Положението наистина е много сериозно. От една страна се признава, че „Правилникът противоречи на действащата нормативна уредба“, „няма законово основание за издаване и не съответства на разпоредбите на Закона за нормативните актове“, а от друга се твърди, че отмяната му щяла да доведе до вакуум. Тук обаче не става дума за реална пречка или некомпетентност. Погрешно е твърдението, че „Уредбата на статута на

преводачите може да стане само чрез закон". То цели само протакане и удължаване на живота на Правилника. Това обаче не е живот, а агония.

Достатъчна е една наредба на Министерския съвет, с която този въпрос да се уреди³³. Или един правилник, както е в много страни (например в страните от бивша Югославия, там правилниците са въз основа на някой член от законите им за съдебната власт, наречени там закони за съдилищата). Става дума за уреждане правата и задълженията, квалификацията и др. на преводачите на официални документи и устните преводачи, превеждащи пред съдилища и други и/или подобни институции. С такава наредба или правилник ще се създаде и уреди орган, който да се занимава с набирането, регистрацията и отчетността на официалните преводачи, както и с определяне на критериите за това кой може да бъде такъв преводач. Сигурно има още въпроси, свързани с въпросната наредба или правилник, но в момента не това ми е задачата.

Всъщност, ако се създаде един гъвкав нормативен акт, който, разбира се, не е предназначен за тормоз над преводачите (в такъв случай това съсловие ще бъде доунищожено), а

33 Вж. Приложение 9 „Писмо до МС с копие до НС, изпратено с е-поща на 16.01.13“

за справедливо и законосъобразно уреждане на въпроса с официалните (заклетите, съдебните и т.н.) преводачи, това ще даде възможност на преводачите да се задържат в този бранш. Тогава главоломното текучество в преводаческия бранш може би ще спре, защото професионалното самочувствие на официалните преводачи ще се издигне на необходимото ниво. Те ще бъдат равноправни граждани, а не безлични, безгласни и инертни същества.

Съществуващият вакуум, а не имагинерният вакуум от евентуалната отмяна на Правилника, вакуумът, създаден именно от наличието на Правилника, е накърнил много повече интереси на физически и юридически лица, понеже продължава десетилетия.

Затова, смятам, че Министерският съвет като издател на Правилника, може да отмени разпоредбите му в частта за преводите (чл. 2а и Глава трета), без това да бъде в противоречие със закона. До вакуум няма да се стигне, ако на първо време се използват списъците с преводачи, налични в МВнР, като се възприемат критериите на МВнР за приемане на нови преводачи. С наредба на МС може да се създаде звено към МС, което да поеме регистъра на официалните преводачи. Разбира се, всички институции в България трябва да бъдат информирани за тези проме-

ни, а не да продължават да изискват договори с МВнР. Преводачите, които имат необходимата квалификация и опит, са достатъчно условие за извършване на официални преводи, както е било и досега. Тези преводачи носят персонална отговорност за извършваните от тях преводи съгласно чл. 290, ал. 1 и 2, както е било и досега. Тогава, какъв вакуум се привижда на българските институции?

След години, когато бъде утвърдена професията на официалните преводачи, когато вече университетите започнат да подготвят истински, професионални преводачи, а не просто „разширени“ филолози, тогава ще може да се повишат и изискванията при подбор на такива преводачи. Сега е прекалено рано, защото вакуумът, настъпил преди години в преводаческия бранш, прави неадекватни едни високи изисквания, които да бъдат наложени изведнъж, още повече, имайки предвид, че проверката за изпълнение на тези изисквания трябва да бъде възложена на хора, които също няма да бъдат на необходимото ниво.

**Стандарт „Добър преводач“ и
мълчанието на медиите
(23.03.2013)**

Преди четири месеца, през октомври 2012 год., във вестник „Капитал“ случайно открих статията „Стандарт „Добър преводач““ от Силвия Радославова³⁴. Тази статия, за моя голяма изненада, беше отпреди доста време, от 6 юли 2012, т.е. малко повече от месец след излизането на Заповед № 95-00-152 на бившия министър на външните работи.

Развълнуван, побързах да изпратя имейл на авторката, който гласеше:

Здравейте,

С голямо закъснение прочетох статията ви „Стандарт „Добър преводач““ и съжалявам, че не е било тогава, когато сте я публикували, за да взема участие в дискусията. Проблемите на преводаческия бранш силно ме вълнуват, понеже самият аз съм преводач повече от 30 години. Повече за мен бихте могли да научите тук³⁵:

34 http://www.capital.bg/biznes/predpriemach/2012/07/06/1860948_standart_dobur_prevodach/

35 http://softisbg.com/harry_bg.htm

Във връзка с положението на преводачите в България написах няколко статии, които, ако проявявате интерес, можете да прочетете на моя личен блог:

Що е официален превод и има ли той почва у нас?

Терминатор на професията преводач

Лек намек за тежкото положение на преводачите у нас

Teško je biti prevodilac u Bugarskoj

Поздрави,

Хари Стоянов

Разбира се, писмото ми остана без отговор. На всички е ясно, че журналистите, както и преводачите, са в подчинено, робско положение, не разполагат със собствена трибуна, а слугуват на своите господари, които им нареждат какво да пишат и какво не, на какво да обърнат внимание и на какво - не.

Госпожата, написала споменатата статия, явно е получила разрешение да даде само мъничко гласност на проблема, но без да вдига много шум. Срещу нея нямам нищо против, понеже не я познавам и нямам представа що за човек е. Но много показателен е фактът, че тя дори не благоволи да ми отговори поне, че не се интересува повече от въпроса или да намери някакво друго оправда-

ние, което дори да не звучи правдоподобно. Е, може би защото има съвест не е искала да ме лъже? Или просто е махнала с ръка и си е казала: „Поредният досадник"! Не искам да гадая.

Всъщност, нещата от май месец 2012 досега, края на март 2013, що се отнася до отразяване на вълненията в преводаческия бранш в пресата, изобщо не са се променили коренно. Освен гореспоменатата статия и „анализът“ „Изгубени в превода“ от Елица Елефтьорова, публикуван на сайта „Econ“ на 15.02.2013³⁶ и коментара³⁷ към него, е трудно да се намери някаква публикация в обществена медия, която правдиво и изчерпателно да отразява проблемите в преводаческия бранш. В периода от май 2012 до днес, края на март 2013, статиите в пресата и предаванията по различни телевизии, поставящи въпроса за сериозните проблеми в преводаческия бранш, се броят на пръстите на ръцете, да не кажа на едната ръка.

Отразяването на вълненията в преводаческия бранш е най-пълно единствено във форума към петицията против новите изисквания към преводаческите агенции, където

36 http://econ.bg/Анализи/Изгубени-в-превода_l.a_i.406783_at.4.html

37 http://econ.bg/Интервюта/Нови-изисквания-убиват-малките-преводачески-агенции_l.a_i.406585_at.3.html

към момента (23 март 2013) има над 8200 коментара, което е рекорд за всички български петиции и което показва висока активност и ангажираност от страна на участниците в този форум. Тези факти обаче се подминават с мълчание от българската преса и изобщо от българските медии.

И как да не си мълчат, след като в този форум се посочва, че именно с прословутия стандарт 15038 е завъртяна грандиозна корупционна схема, че въпросният стандарт всъщност е непрофесионален, предназначен е за посредници, а не за индивидуални преводачи, т.е. предназначен е за потискане и по-жестоката експлоатация на преводачите, а не за повишаване качеството на превода, че заверката на подписите на преводачите е незаконна, че Правилникът за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа противоречи както на множество закони и международни конвенции, така и на самата Конституция и на европейското законодателство, оттук - договорът, който МВнР сключва с фирми, възлагайки им извършването на официални преводи, също е незаконен! Да не говорим, че в този форум бяха публикувани и редица документи, доказващи пропукването на стената, издигната между гражданите и институциите, преграждаща пътя на диалога.

И какво да си помислим за „свободата“ на
словото, след като едни толкова фрапиращи
нарушения се премълчават от медиите? Инс-
титутите също се надпреварват с медиите
за приза „най-мълчалива институция“. „Ми,
не б'ли разговорливи" :)

„Ще отпадне ли сертификат 15038“?
(24.03.2013)

Напоследък, в статистиката на сайта ни виждам, че на него се попада с търсене на отговор на въпроса „Ще отпадне ли сертификат 15038"? Този въпрос, по-пълно формулиран, навярно би звучал така: „Ще отпадне ли изискването на МВнР към фирмите, с които сключва договор за възлагане извършването на официални преводи, те да се сертифицират по стандарт 15038"?

Както е известно, МВнР все още сключва споменатия договор съгласно чл. 2а, ал. 2 от Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа. Самото МВнР обаче твърди, че типовият договор и изискванията към фирмите, желаещи да го сключат, бил одобрен със Заповед № 95-00-152 от 31.05.2012, подписана от бившия министър на външните работи, Николай Младенов.

Ако внимателно разгледаме обаче и типовия договор, и списъка с изискванията, публикувани на сайта на МВнР, ще открием, че нито типовият договор, нито списъкът с изискванията са част от Заповед № 95-00-152. Следователно, те, най-вероятно, са приложение

към устна заповед с неизвестно съдържание, издадена много по-рано от същия министър. Издаването на заповед № 95-00-152 е послужило само за камуфлаж и отклоняване на вниманието. Тази тактика на МВнР донякъде успява, защото делата, заведени срещу Заповед № 95-00-152 не успяват да отменят изискванията за сертифициране по 15038 и назначаване на двама филолози във фирмите, желаещи да сключат договор с МВнР.

Казвам, че МВнР все пак донякъде успява, защото ВАС определя, че заповедта на министъра е „вътрешно-служебен акт, насочен към организиране на работата на администрацията на министерството на външните работи във връзка със сключване на договори за извършване преводи на документи и други книжа, на които министерството извършва легализиране и заверяване, съобразно чл. 1 и 2а от Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа, ДВ бр. 73 от 1958 г. Заповедта касае част от администрацията на МВнР, която е подчинена на министъра, но не засяга защитени от закона права и интереси на граждани и юридически лица" (Определение № 13174 от 23.10.2012, ВАС).

От горния цитат става ясно, че нито заповедта, нито договора, нито изискванията за сключване на договор засягат „защитени от

закона права и интереси на граждани и юридически лица". Това е поради простата причина, че заповедта е „вътрешно-служебен акт", т.е. не се отнася за сключване на договори, чието действие да се разпростира извън рамките на тази част от администрацията на МВнР, която извършва легализиране и заверяване, съобразно чл. 1 и 2а от Правилника.

Разбира се, в чл. 2а от Правилника, както и в гл. 3 „Преводи", изобщо не става дума за заверяване. Може би МВнР по някакъв начин е измислило заверката на подписите на преводачите, за да оправдае възлагането на несъществуващи преводи - на всички е известно, че МВнР не възлага извършване на преводи, което всъщност се възлага само от клиентите на фирмите за преводи.

Следователно, сключване на договори с МВнР за извършване на преводи на документи и други книжа не е необходимо. По същата причина, сертифициране по стандарт 15038³⁸ също не е необходимо. То не е задължително, а доброволно, и изискването на МВнР да го направи задължително за голям брой фирми е незаконно³⁹.

38 Вж. Приложение 13 „Недоразумението Стандарт 15038“

39 Вж. Приложение 14 „Сигнал за корупция от 22.11.2012 год.“

Остава обаче убеждаването както на МВнР, така и на останалите органи и институции, които държат официалните преводи да се извършват само от преводачески фирми, сключили договор с МВнР, че МВнР няма право да заверява подписите на преводачите, още по-малко - в тяхно отсъствие. Прекрати ли МВнР заверката на подписите на преводачите, ще изчезне и заинтересоваността му да сключва договори за възлагане на несъществуващите преводи. И така - нуждата от сертифициране по стандарт 15038 ще отпадне. Поне сертифицирането ще си остане доброволно, както е в целия останал свят.

Да се стигне до гореспоменатия резултат обаче, са необходими много и съвместни усилия. Ако само се оплакваме колко тежко било положението, как МВнР ни изнудвало, как нищо не било можело да се направи, как едни двама само пишели и едва ли не отнемали възможността на останалите да се проявят - наистина ще е трудно. Тогава само ще се скитаме из Интернет в търсене на благата вест за Падането на Правилника.

Дано и така да стигне някой ден тази блага вест до нас.

Но все пак, лозето не ще молитва, а мотика.

**Защо ние, преводачите, да не можем
сами да подпишем своя превод?**
(25.03.2013)

Официалните преводи по цял свят се подписват, т.е. заверяват собственоръчно от преводача, който ги е направил, понеже по законите на всички страни по света преводачът е този, който носи отговорността за верността на превода. В много страни преводачите, които извършват такива преводи, имат и собствени печати, които поставят до подписа си, но това не е абсолютно правило.

Според българското законодателство преводачът също носи отговорност за верността на превода, който извършва (чл. 290, ал. 1 и 2 от Наказателния кодекс) и никой не оспорва това. Обаче странните изисквания, които множество български институции, организации и др. поставят във връзка с официалните преводи, са уникални, понеже на практика игнорират възможността на преводача сам да поеме отговорността си за превода.

Изискванията за заверка на подписа на преводача в МВнР е пречката пред нормалното поемане на отговорност от преводача. На практика преводачът е лишен от задължението да поеме отговорност за официалния

превод, който извършва. Колкото парадоксално и абсурдно да звучи, това е така. Може би България е единствената страна в света, която ограничава поемането на отговорност!

Абсурдното положение се въвежда чрез прословутия чл. 2а от Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа. Многократно в статиите и писмата си съм разглеждал този въпрос. Все пак: главното е, че МВнР извършва преводите на всички документи в България (ал. 1), като може да възлага извършването на такива преводи и на частни фирми (ал. 2) (не на отделни преводачи), следователно, официални преводи в България се извършват от фирми, а не от преводачи, т.е. ако фирма за преводи няма договор с МВнР, няма право да извършва официални преводи.

Аз, като преводач, понеже в момента нямам договор с МВнР, съм лишен от възможността да поемам отговорност за официалните преводи, които евентуално бих извършил, защото не съм съгласен подписът ми да бъде на разположение на частни фирми, които потенциално биха могли да го използват за подписване на преводи, за които изобщо не съм и чувал. Тази опасност е била абсолютно осъзната в момента, когато бившият външен министър подписва заповед № 95-00-152.

Оказва се, че дори и да поставя под превода си декларация, в която съм посочил лични данни, номера на дипломата си, да декларирам за верността на извършения превод в съответствие с чл. 290, ал. 1 и 2 от НК, да изпиша на ръка името си, преди да се подпиша, и, накрая, да поставя печата на собствената си фирма, моят официален превод не се признава от някои български институции!

Само си помислете: не подписвате ли данъчните си декларации без никакви допълнителни заверки на подписа ви, преди да ги изпратите по пощата или да ги предадете на гишето на НАП? Не се ли подписвате под фактурите, които издавате, без да са необходими каквито и да било допълнителни заверки, дори не е задължителен и печатът на фирмата. Не е ли това поемане на отговорност, която често е доста по-голяма от подписване на официален превод?

По-странното в случая със заверката на подписа на преводача първо от „фирмата-изпълнител“ на МВнР, а след това - от самото МВнР, е, че заверката на подписа на преводача може да се извърши и в двата случая, не само във втория, в отсъствие на преводача. За съвременните технически средства и възможността за злоупотреба с подписа на

преводача, вече споменах⁴⁰.

Съжалявам, че повтарям като стара грамофонна плоча култовите думи на Н. Младенов пред пленарно заседание на НС № 363 на 15.06.2012 год., но това е реалността:

„Ние нямаме възможност за контрол върху процеса на превод - дали той се извършва действително от заявления от фирмата-изпълнител преводач или от студенти. ...При нас идва текст с подпис на преводача - ние не проверяваме текста, а заверяваме подписа на преводача“.

И в момента, когато МВнР с половин уста се опитва да направи полупризнание, че „удостоверяването на подписа на преводача от страна на МВнР е дейност, която... не е законосъобразна“, то твърди, че тази незаконосъобразна дейност не можела да бъде прекратена, понеже това щяло било да доведе до вакуум⁴¹!

Значи, липсата на условия за фалшифициране на подписите е вакуум! Представете си в каква законова държава живеем, за да бъде вакуум липсата на престъпления! Нямам думи.

40 Вж. статията „Почтеността, преводачите и преводаческите агенции...“

41 Вж. Приложение 12 „Писмо от МВнР № 12ПР-1149“

**Правилникът за легализациите,
заверките и преводите на документи и
други книжа - българският Уго Чавес?
(27.03.2013)**

По какво си приличат Правилникът за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа и Уго Чавес ли?

По това, че и двамата починаха в началото на 2013 година и кончината им известно време се пази в тайна.

Агонията и на двамата започва през есента на 2012. На 27 ноември Уго Чавес обявява⁴², че ще замине на лечение в Куба. На 13 декември Министерският съвет на Република България обяви⁴³: „в резултат на разпоредената от нас проверка чрез компетентната институция - Министерството на външните работи (МВнР) получихме становище изх. № 12ПР-1149 от 28.09.2012 г."

На 18 февруари 2013 год. Уго Чавес е върнат от Куба в родината си. Твърди се, че е жив и се възстановява, но на 2 март венецуелският

42 Вж. напр. http://www.cbsnews.com/8301-202_162-57554992/hugo-chavez-heading-to-cuba-for-more-treatment/

43 Вж. Приложение 15 „Отговор от Приемната на Министерски съвет“

вицепрезидент обявява⁴⁴, че Чавес е подложен на химиотерапия, отхвърляйки твърденията на опозицията, че положението му е много зле и дори, че вече не е жив.

На 19 март 2013 год. Иван Сираков подписва отново споменатото „становище“ изх. № 12ПР-1149, но този път датата му е 21.03. 2013 г.⁴⁵ и то става публично достояние.

На 5 март е обявено, че Уго Чавес е мъртъв.⁴⁶

Като имаме пред вид разликата от около месец в паралелните събития, евентуално може да се очаква смъртта на Правилника да бъде обявена скоро.

Какво подсказва, че това ще се случи? Голямото отлагане на изпращането на писмо изх. № 12ПР-1149. В него се говори за това, че не можело с лека ръка да се предложи отмяна на „действащите правила“ и че премахването на „действащата нормативна уредба“, без да се въвежда нова, щяло да доведе до вакуум. Този въпрос вече го обсъждахме⁴⁷ не вед-

44 Вж. напр. <http://bigstory.ap.org/article/opposition-venezuela-lying-about-chavezs-health>

45 Вж. Приложение 12 „Писмо от МВнР № 12ПР-1149“

46 Вж. напр.

<http://www.foxnews.com/world/2013/03/05/venezuelan-president-hugo-chavez-dead-vp-says/#ixzz2MhrI-oyVP>

47 Вж. статията „Правилникът за легализациите и

Един от признаците за приближаващата кончина на Правилника е, разбира се, признанието, че заверката на подписа на преводача от МВнР е дейност, която е незаконосъобразна, макар че тази дейност няма нищо общо с Правилника. Тя всъщност е част от раковите образувания на Правилника, довели до логичния му край.

Този логичен край се предвещава и от още едно, макар и нелогично звучащо твърдение, приписано на „експертите в Междуведомствената група": „Правилникът за легализациите, заверките и преводите на документите и другите книжа противоречи на действащата нормативна уредба и поради тази причина не може да бъде изменян и допълван".

Тук явно логичният край на изречението е отрязан, защото, когато е изказано това мнение, Правилникът все още е имал голяма сила и нямало как да се позволи разпространяването на еретични мисли.

Логичният завършек на горното изречение е: „...и следва незабавно да се отмени".

накърняването на интересите"

48 Вж. статията „Защо ние, преводачите, да не можем сами да подпишем своя превод?"

**МВнР - крачка напред, две назад -
ленинизъм в действие
(28.03.2013)**

Верни на школовката си, културтрегерите на МВнР изпълняват директивите на другаря Ленин: „шаг вперёд, два шага назад“⁴⁹.

След като направиха плах прощъпулник с писмо 12ПР-1149 от 21.03.2013 год.⁵⁰, видните умове на Външно изпълниха завета на другаря Ленин: две крачки назад с писмо 13ПР-427 от 25.03.2013 год.⁵¹

Те, разбира се, не ходят на блога ми и не са прочели имейла ми⁵² до Министерски съвет от 14.03.2013, в който предсказвам именно този техен отговор.

Само сравнете:

Моето предположение за евентуален отговор от МВнР до МС по повод сигнала ми за

49 Вж. <http://politazbuka.info/biblioteka/118-mnogotimnieizdania/592-lenin-vladimir-polnoe-sobranie-sochineniy-5-izdanie-tom-8.html>

50 Вж. Приложение 12 „Писмо от МВнР № 12ПР-1149“

51 Вж. Приложение 16 „МВнР писмо № 13ПР-427 до МС“

52 Вж. Приложение 17 „Отговор на писмо № 625/13 от МС“

корупция срещу Николай Младенов:

„Силно ограниченият обхват на официалните преводи, посочени в заповедта, дава основание на МВнР да твърди, че с въпросната заповед не се засягат права и интереси на частния преводачески бизнес. Поради тази причина, аз имам основание сериозно да се безпокоя, че препращайки сигнала ми до това министерство с формулировка „относно заповед № 95-00-152/2012“, естественият отговор от МВнР би бил, че няма никакво нарушение и че въпросната заповед е вътрешно ведомствен акт, който **„не засяга⁵³ права, свободи или законни интереси на граждани или юридически лица, тъй като той е предоставен на свободната воля и преценка на доставчиците на преводачески услуги да решат дали да го сключат“.**“

А сега ето част на отговора на МВнР до МС:

„Решението за това дали фирмата да сключи или не, договор е изцяло нейно и МВнР няма правомощията и не задължава никоя от тях да сключва договор за превод на официални документи.“

No comments :) ⁵⁴

53 Вж. Приложение 8 „Писмо от КО от 20.12.2012“

54 Вж. Приложение 20 „Трети път напомням на ВАП

**Небългарският синтаксис в писмата на
МВнР до мен
(29.03.2013)**

От една година преводаческият бранш е обхванат от сътресения, които донасят много негативни преживявания на всички актьори в тези събития. Недомислиците на Николай Младенов и сие, с които Външно се опита да закърпи скъсаната си мрежа за ловене на риба в мътни води, обаче се оказаха катализаторът, чрез който се отприщи една мощна верижна реакция, заплашваща да отнесе цялата тромава, но скапана машина за ограбване на българските граждани.

Една от негативните последици от сблъсъка на чиновниците от Външно със справедливите ни критики, е промяната на синтаксиса в писмата им. Те явно си глътнаха граматиката, защото само при бегло прочитане на две техни писма, отговора на КО⁵⁵ на писмото ми от 6 декември 2012⁵⁶ и отговора на постоянния секретар⁵⁷ на писмото на МС, с което ад-

за писмото от 03.01.2013“

55 Вж. Приложение 8 „Писмо от КО от 20.12.2012“

56 Вж. Приложение 2 „Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи“

57 Вж. Приложение 16 „МВнР писмо № 13ПР-427 до МС“

министрацията на МС препраща⁵⁸ сигнала ми за корупция⁵⁹ срещу Николай Младенов, откриваме редица странни (небългарски) синтактични конструкции.

И двете писма са опит да се прескочат сериозните въпроси, които съм повдигнал както в писмото си от 6 декември 2012, така и в сигнала си за корупция от 22 ноември 2012. Сега обаче няма да анализирам объркания стил и език на двете писма от гледна точка на проблемите в нашия бранш, а ще ги разгледам накратко от филологическа гледна точка.

Да разгледаме първото писмо с дата 20.12.2012. В началото му се обяснява, че *„...Правилника е и единствения нормативен акт, който регламентира дейността по извършването на преводи на документи и други книжа в разпоредбите на чл. 2а и определя специфични права и задължения на МВнР в тази връзка“*. Тук няма да се спирам на това, че подлогът в мъжки род ед. ч., когато се членува, приема пълен член. Това не е и толкова съществено. Затова отивам малко по-долу в писмото, където обаче, при четене малко се спъвам в изречението: *„Законодателството не определя и на друг админи-*

58 Вж. Приложение 18 „Писмо № 625/13 от МС“

59 Вж. Приложение 14 „Сигнал за корупция от 22.11.2012 год.“

стративен орган функции във връзка с извършване на преводи", особено „не определя и на друг... орган функции". Може би това е канцеларски, юридически или някакъв особен административен стил, но все пак в това изречение нещо в неговия синтаксис ми се стори небългарско. Понеже не ми е известен авторът (не са ми известни авторите) нито на това, нито на другото писмо (макар че са подписани - първото от Божидача Сърчаджиева, а второто - от Иван Сираков, това не е гаранция, че те са авторите), няма как да знам в каква среда е овладял (са овладели) българския, доколкото му (им) е роден, или тази липса на гладкост е просто продукт на стрес.

Следващото място, където се спънах при четене е тук: *„В изпълнение на правомощията по чл.2а, ал.2 от Правилника, че „Министерството на външните работи, респективно отдел "Консулски", може да възлага с договор преводите да се извършват от държавни, обществени, кооперативни и частни фирми" е издадена и Заповед № 95-00-152/31.05.2012 г.", а по-точно: „В изпълнение на правомощията..., че „Министерството на външните работи... може да възлага с договор преводите да се извършват от... фирми" е издадена и Заповед...". „В изпълнение на правомощията..., че"? Не знам, може да гледам прекалено предубедено, но*

не гледат ли чиновниците от Външно преду-
бедено на нас, преводачите. Случайно ли бе-
ше, че всички вкупом бяхме обвинени за то-
ва, че извършваме некачествени преводи?
Затова, ако съм проявил пристрастие по ези-
ковите въпроси, нека чиновниците от Външ-
но се опитат да ме разберат - аз също, на
реципрочни начала, смятам, че всички те
работят некачествено :)

Към края на първото писмо има още едно
място, на което трябваше да се върна ня-
колко пъти, за да схвана мисълта. Оказа се,
първо, че има синтактична грешка, а второ -
логическа:

*„Снабдяването на официален документ,
издаден от компетентен български органи
предназначен за чужбина, както и от чужд-
бина за България, с превод не би могъл да
произведе своето правно действие на тери-
торията на съответната държава, за ко-
ято е предназначен, ако преводът не бъде
заверен. Процесът е двуфазен и до този мо-
мент на вниманието на МВНР фирмите по-
ставят единствено и само въпроса за из-
вършваната от тях дейност по преводи на
документи.“*

Ако човек не се замисли върху този пасаж,
просто защото може да отдаде неяснотата
му или на бързане, или на нехайство, или на

някой друг, обикновено стресов, фактор, няма и да забележи несъгласуваността му на няколко места. Това може да послужи като оправдание на автора / авторите на писмото и те да кажат, че са допуснали дребни грешки и че изреченията са разбираеми. Понякога се случва и ние, преводачите, подложени на силен стрес, да допуснем грешка, която да не бъде забелязана дори и при редактиране на текста, но която да се окаже съществена, и да бъде открита само след подробен анализ или съвсем случайно.

И така, в споменатия пасаж от първото писмо няма да се спирам на явното несъгласуване в *„компетентен български органи“*. Тук сигурно първо са използвали единствено число, а след това са се опитали да изменят израза в множествено число, може би, за да не се помисли, че компетентният орган е предназначен за чужбина :)

Затруднението в разбирането на смисъла се причинява от друго несъгласуване: *„Снабдяването на официален документ... с превод не би могъл да произведе своето правно действие...“*. Тук, за съжаление, има не само несъгласуване по род. Ако обаче коригираме изречението *„Снабдяването на официален документ... с превод не би могло да произведе своето правно действие...“* също не ни донася пълно удовлетворение, защото смисъ-

лът продължава да е малко неясен.

Да, може би „Защото сега виждаме нещата като в огледало, неясно, а тогава ще ги видим лице в лице; сега познавам несъвършено, а тогава ще позная съвършено, както и аз съм познат“⁶⁰.

Смисълът на анализираното малко по-горе изречение от първото писмо, все пак се изяснява поне малко, след като направим леките корекции. Следващото изречение в пасажа обаче, без да има синтактични грешки в него, се оказва по-трудно за разбиране: *„Процесът е двуфазен и до този момент на вниманието на МВНР фирмите поставят единствено и само въпроса за извършваната от тях дейност по преводи на документи“*. Явно, не само граматиката са си глътнали авторите от Външно :)

Ако човек размисли по-дълбоко, ще схване, че тук авторите на писмото са изненадани от факта, че съм се осмелил да им задам въпрос, на който да не могат да отговорят: мога ли да извършвам преводи на документи, които са ми възложени от моите клиенти, а не от Външно. Както знаете, Външно не възлага никакви преводи.

След разсъжденията си по това изречение

60 Вж. „Възхвала на любовта“ (1 Коринтяни, 13:12)

ще се прехвърля към второто писмо, което всъщност не е отправено директно до мен. Още в началото на писмото попадаме на синтаксис, подобен на онзи в първото писмо („Снабдяването на официален документ..." и т.н.): *„Въведените с заповед 95-00-152/2012 г. нови изисквания при възлагане извършването на официални преводи е продиктувано от..."*.

Тук използването на кратък съюз „с" пред дума, започваща със „з" не е толкова съществено. Явно, че е от глътната граматика :)

Проблем, всъщност, има тук: *„Въведените... нови изисквания... е продиктувано от..."*. Подобно на *„Снабдяването... с превод не би могъл да произведе своето правно действие..."* от първото писмо. Тази допусната грешка ме навежда на мисълта, че има, поне малка вероятност, авторите на двете писма да са един и същ или едни и същи. Да, но са от различни отдели, дирекции или Бог знае какво, ще кажете. Е да, де, но нали са от Външно? Нали са впрегнати да устоят на въпросите ми с мъдростта си, и, понеже ресурсите им сигурно са ограничени, използват едни и същи автори на писма :) Различни обаче са подписващите се. Само проформа.

По-нататък във второто писмо, за късмет, няма съществени примери за глътната гра-

матика, защото анализът би ми отнел още време. Откриват се примери на глътнати запетаи или поставени не където може да се очаква, напр.: *„Решението за това дали фирмата да сключи или не, договор е изцяло нейно...“* или *„Важно е да се отбележи, че съгласно чл. 2а, ал. 1 от Правилника..., който цитирате Министерство на външните работи, сключва договори за възлагане извършването на преводи на официални документи в отношения на принципа на свободно договаряне“*. Тук предоставям на читателя да се позанимае :)

Консулски времена (31.03.2013)

Това не са онези консулски времена, описани от Иво Андрич.

Това са консулските времена, когато дирекция „Консулски отношения“ (КО) промени хиляди съдби, без да ѝ мигне окото.

В началото на 2012 год. научихме, че тежки обвинения са отправени срещу нас, преводачите и собствениците на фирми/ агенции за преводи. Обвиненията не идваха от който и да е, а от КО, гордостта на Външно министерство. Следователно, те бяха необорими, безкомпромисни и... недоказуеми:

„В МВнР са постъпили много оплаквания за некачествени преводи, отправени директно към Министерството, както и заведени съдебни дела за некачествени преводи, произвели тежки последици върху правните и имуществени интереси на ползвателите на преводите, както и върху дейността на самите преводачи“, се казваше в Докладна записка № КОА 33-00-8, която КО изпрати до скъпия си вожд.

„Затова, като начин на контрол върху прево-

дите, МВнР следва да разработи и приеме мерки за гарантиране качеството на преводаческите услуги, които да се въведат в типов договор за възлагане на официални преводи и списък на необходимите документи за сключване на договор за превод" - продължаваше с желязна логика Докладната записка.

„Конкретните мерки следва да се отнасят до осигуряване на технически и човешки ресурси за гарантиране качеството на преводите, проследимост на преводаческата услуга, отговорност за точността, пълнотата и оформлението на преводите, надеждни комуникации и техническо оборудване за извършване на преводите" - звънтяха думите на Докладната записка като чукове върху наковалня.

„Такива мерки вече са наложени като добри практики в преводаческия корпоративен бизнес в редица държави-членки на Свещения съюз и са в основата на Свещения стандарт 15038:2006, възприет и от хаганата Вулгария (불가리아) като стандарт Vademecum 15038:2006" - тържествено обяви Докладната записка.

След като безкомпромисното слово на Докладната записка отекна в заседателната зала на любимия вожд, той огледа присъстващите, прониза с поглед докладчика и се объ-

рна към свитата си от Велики прависти:

- Да се състави заповед, с която да бъдат въведени нови изисквания! - отсече прекрасният вожд.

- Ваше Велико Преобразование, нямаме възможност, Свещеният Правилник е на смъртен одър! - изстена Главният Велик правист.

- Измислете нещо! - проехтя гневният глас на премъдрия вожд.

И свитата му от Велики прависти се втурна към кабинетите си, а пресветлият вожд се оттегли в покоите си.

След дълго мъдруване, Великите прависти се събраха в заседателната зала и Главният Велик правист огледа равните си, от които беше по-равен, и каза:

- Докладващият да докладва Проект за заповед.

Докладващият Велик правист се изкашля и започна:

„ЗАПОВЕД

№ 95-00-152 от 31.05.2012 год.

На основание чл. 5, ал. 7 от Устройствения правилник на МВнР, чл. 2а, ал. 2 от Свеще-

ния Правилник и във връзка с Докладна записка КОА 33-00-8

НАРЕЖДАМ

1. Утвърждавам проект на типов договор за възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа за нуждите на консулското обслужване в Министерството на външните работи (Приложение № 1)".

- Чакай, чакай! Какви са тези глупости? - извиси глас Най-равният сред равните - Какъв е този проект, какво е това консулско обслужване и какво е това Приложение?!

- Друг начин няма - плахо се обади най-образованият сред Великите прависти. Говореше се, че неговата диплома е истинска. - Ако не напишем „проект", няма как да се измъкнем, в случай, че се окаже, че сме подписвали фалшиви договори. Ако не напишем „консулско обслужване" няма как съдът да реши в наша полза, ако някой от онези нищожества реши да оспори заповедта, а ако не напишем „Приложение" няма как да направим фалшиво приложение. В него няма да пише, че договорът е проект и че е за консулското обслужване.

- Консулското обслужване е в чужбина, какви ги плямпаш! - разгневи се Главният Велик правист.

- Те не знаят - продължи правистът с истинската диплома. - Докато се сетят, ще минат много времена...

- За какви времена бръщолевих - раздражено го прекъсна Главният.

- За консулските времена говоря - все тъй тихо, но уверено продължи притежателят на истинската диплома. - Ще ги узаконим със Закон за консулското съдействие и обслужване, според който КО ще извършва законно консулското обслужване във Вулгария. С този закон за вечни времена ще добавим преводите към консулската дейност и след смъртта на Свещения правилник няма да имат основание онези самоходни недоразумения да претендират, че сме нямали право да им заверяваме подписите, че сме нямали право да събираме такси за заверка подписите на преводачите и за консулско обслужване във Вулгария.

- Ей, ти си бил АрхиГадняр! Браво - извика радостно Главният Велик правист и отрисва стисна ръката на АрхиГадняра, който излезе по-умен, отколкото се очакваше.

И така, започнаха Консулските времена във Вулгария...

Незначителни ли са проблемите в преводаческия бранш?

(01.04.2013)

Ако потърсите на сайтовете на вестници, радиостанции, телевизии и други обществени медии публикации, свързани с проблемите в преводаческия бранш, станали много сериозни през последната година, ще откриете, че техният брой е повече от оскъден⁶¹, а и при това информацията в тях е изкривена. Ако някой от колегите - било то преводачи или собственици на фирми / агенции за преводи, се опита да повдигне пред институциите някой въпрос във връзка с тези проблеми, то най-вероятно няма да получи отговор. Или, ако получи отговор, той ще е най-малкото неадекватен. Или, меко казано - тъп.

Защо медиите мълчат? Защо институциите мълчат? Може би проблемите в преводаческия бранш са толкова незначителни, че не заслужават никакво внимание?

Напротив. Фактите говорят, че е точно обратното. За илюстрация на сериозните проблеми, с които се сблъсква преводаческият бранш, ето само един малък епизод с труд-

61 Вж. статията „Стандарт „Добър преводач“ и мълчанието на медиите“

ното откриване на проблема с измамната схема на Външно с т. нар. „договор за възлагане извършването на официални преводи" (след близо една година!).

В 21:13 ч. на 28.03.2013 год. анонимен постинг във форума на Петицията против новите изисквания към преводаческите агенции ни уведоми, че на 30.01.2013 год. Комисията по петициите към Европейския парламент (ЕП) е публикувала съобщение до членовете на ЕП относно Петиция 0701/2012.⁶² В това съобщение се казва, че „вносителката на петицията протестира срещу намерението на българския министър на външните работи да въведе редица задължителни изисквания за преводаческите агенции. На този етап мярката не е официално приета и следователно не се създават правни задължения за преводаческите агенции в България."

Два дена не обърнах внимание на това съобщение. Този факт е много показателен, защото илюстрира ситуацията с възприемането на важните новини. Проблясъци започнаха да ми се появяват в главата, след като за пореден път прочетох статията на Георги Ангелов във в. „Труд" - „Таксите на МВнР законни"⁶³, която се явява опровержение на

62 Вж. Приложение 23 „Съобщение във връзка с петиция 0701/2012“

63 <http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1875765>

статията „Външно призна, че събира такси извън закона“⁶⁴. Опровержението започва с думите: „Министерството на външните работи прибира законно такси за удостоверяване на подписи в България, въпреки че според закона за нотариусите това може да се прави само от българските консули в чужбина.“

В един момент осъзнах, че това не е опровержение! Българските журналисти, колкото и да не са обичани, наистина могат да бъдат истински професионалисти. Това ми напомни за пореден път безправното положение на преводачите, които не могат да заверяват своите собствени официални преводи като дееспособни личности. По същия начин, журналистите не могат да изкажат мнението си, защото от това зависи съдбата им.

Осъзнавайки смисъла на горното изречение, разбрах, че Външно перманентно нарушава законите и прави каквото си поиска. Но Външно министерство си позволява да извършва множество беззакония благодарение на апатията, безпросветността и страха на българските граждани. Обзе ме негодувание. И точно в този момент разбрах смисъла на съобщението на Комисията по петициите.

Първото нещо, което ми хрумна, беше да напиша коментар под първата статия на Георг

64 <http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1873252>

ги Ангелов, защото тя беше четена над 2500 пъти:

„Хари Стоянов 01:07 Събота 30 март 2013
Външно продължава да лъже. Иван Сираков пише, че "като начин на контрол върху преводите МВНР разработи и прие мерки за гарантиране качеството на преводаческите услуги, ВЪВЕДЕНИ В ТИПОВ ДОГОВОР...", а в заповед № 95-00-152 съвсем ясно е написано: "Утвърждавам ПРОЕКТ за типов договор..." Къде е УТВЪРДЕНИЯТ типов договор? С какъв акт е утвърден? Кой го е утвърдил? Просто вече една година се гаврят с нас, без да има реално НИКАКВО основание. Сключваме проектодоговори, за които Европейският парламент, Комитетът по петициите, заяви, че МЯРКАТА НЕ Е ОФИЦИАЛНО ПРИЕТА (is not formally adopted)! Е? Ко прайм ся?"

Веднага се захванах и написах писмо до Иван Сираков⁶⁵ в отговор на неговото писмо до Соня Божикова с копие до мен⁶⁶.

Сега, дали ще получа отговор и от кого, няма как да знам, но едно е сигурно. Ще продължа да информирам институциите за беззаконията които върши администрацията на Външно, дори да няма голям ефект на първо

65 Вж. Приложение 24 „Писмо до Иван Сираков“

66 Вж. Приложение 16 „МВНР писмо № 13ПР-427 до МС“

време. Вярвам, че защитната стена се пропуква. Въпрос на време е кога ще рухне.

В заключение, ето един непълен списък с незаконните действия на Външно министерство:

1. Извършва незаконна нотариална дейност на територията на България, противно на Закона за нотариалната дейност (Глава шеста, чл. 84, „Българските консулски длъжностни лица в чужбина...“!). Освен това, позволява си, без каквото и да било законово основание, да „оторизира“ агенции за преводи да извършват такава дейност чрез заверяване на подписите на преводачи, които не са на трудов договор!

2. Възлага на агенции за преводи извършването на официални преводи, без да обяви търг, а с обикновен договор (в чл. 3 от Закона за обществените поръчки изрично е посочено „предоставянето на услуги“, а в чл. 7 „Възложители на обществени поръчки са: 1. органите на държавна власт...“). Да не говорим, че преводите се възлагат въз основа на чл. 2а, ал. 2 от Правилника за легализациите и т.н., във връзка с ал. 1, която противоречи на Конституцията и други закони.

3. Удържа незаконно такси за заверка на подписите на преводачите (в Тарифа № 3, влязла в сила 2009 такава такса няма, докато в старата Тарифа е имало). Да не говорим,

че тази заверка не се споменава изобщо дори в архаичния Правилник за легализациите и т.н.

4. Извършва консулска дейност на територията на България (вписано в Устройствения правилник на Външно, чл. 35, ал. 2 (Дирекция "Консулски отношения"), т. 3 „осъществява консулското обслужване на български и чуждестранни физически и юридически лица...“), което е в противоречие с Виенската конвенция за консулските отношения, в сила за България от 1989 год., според която консулското обслужване се извършва от консулства в чужбина!

Списъкът остава отворен.

Към този списък няма да включа Правилника за легализациите и т.н., който „противоречи на действащата нормативна уредба“, който „няма законово основание за издаване и не съответства на Закона за нормативните актове“. За противоречието му с Търговския закон също няма да говоря засега.

Имайки пред вид всичко казано дотук, смятам, че преводаческият бранш, попаднал в лапите на Външно, е станал заложник на „корпоративни“ интереси, вероятно имащи солидно лоби в това Министерство. Този проблем дали е незначителен? За всички други „дребни проблеми“, които съм засег-

нал в статиите и писмата си, можете да
узнаете, като ги прочетете в този блог.⁶⁷

67 http://www.softisbg.com/my_first_blog/linkove-kym-pisma-i-statii.html

**Няма нови изисквания към
преводаческите агенции!**
(04.04.2013)

На 19.05.2012 год. започна подписване на петицията срещу новите изисквания към преводаческите агенции (в оригиналното заглавие: „за преводаческите агенции“)⁶⁸.

Тази петиция е обсъждана многократно във форума към нея⁶⁹, затова няма да се спирам подробно на съдържанието ѝ. Главното и основното в нея е това, че тя е направена по слухове. В това обаче няма нищо лошо. Не е съществено и това, че погрешно се цитира Хагската конвенция за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове, в която нищо не се споменава за заверка на подписа на преводача. За да не стане недоразумение обаче, ще цитирам петицията: „Съгласно Чл. 2 от Конвенцията, **единственото задължение на КО е да проверява и заверява подписите на преводачите**“

и чл. 2 от Конвенцията:

68 http://www.peticiq.com/peticia_protiv_novite_iziskvania_za_prevodacheski_agencii

69 <http://www.peticiq.com/forum/32093>

„Всяка договаряща държава освобождава от легализация документите, по отношение на които се прилага тази конвенция и които трябва да се представят на нейна територия. По смисъла на тази конвенция легализация представляват единствено формалните процедури, чрез които дипломатическите и консулските служители на държавата, на чиято територия трябва да се представи документът, удостоверяват истинността на подписа, качеството, в което е действало лицето, подписало документа, или при необходимост, автентичността на печата или марката, поставени върху документа.“

КО няма задължение да проверява и заверява подписите дори и според прословутия си правилник за легализациите, заверките и т.н. Думата „преводач“ се среща в правилника само на едно единствено място, в преходните и заключителни разпоредби:

„§ 9. Преводите за нуждите на гражданите от окръзите, в които няма открити бюра за преводи или няма **преводачи** на съответните езици, се извършват от Бюрото за преводи на ПУ "Комплексни услуги" към Столичния народен съвет или от бюрата за преводи на съответните предприятия в други окръзи.“

Ако някой все още не е разбрал, че подпис под превод и подпис под публичен или дори

частен документ, не е все едно, това не пречи. В правилника, във връзка със заверката на подпис, се казва следното:

„Чл. 6. Легализация на документи и други книжа, подписани от частни лица, се извършва само ако подписите на тези лица са нотариално заверени, а подписът на нотариуса е заверен от Министерството на правосъдието.“

Дори и да приемем, че КО си мисли, че заверявайки подписите на преводачите все едно заверява подписи на частни лица, то агенциите за преводи нотариуси ли са?

Всичко казано по-горе илюстрира заплетеността на проблема, който в петицията е представен като единствено задължение на КО съгласно Хагската конвенция. Мисля, че все пак вече повечето представители на преводаческия бранш са разбрали, че нито Хагската конвенция, нито правилникът вменяват такова задължение на КО.

В прословутото си писмо № 12ПР-1149 до МС с копие до Рени, Иван Сираков потвърди, че „Удостоверяването на подписа на преводача от страна на МВнР е дейност, която не би следвало да се извършва от ведомството, не е законосъобразна и следва да бъде прекра-

тена"⁷⁰.

Основната причина да има недоволство срещу т. нар. „нови изисквания“ към преводаческите агенции, беше тази, че ако те не могат да ги изпълнят, губят право да извършват официални преводи. Обаче, както разбрахме, КО незаконосъобразно заверява подписите на преводачите. Тази дейност ще бъде прекратена и смисълът на поддържане на списък с фирми в КО ще отпадне.

Това няма да засегне преводаческите агенции, понеже тяхната дейност е свободна, не се лицензира, колкото и заблуди да е имало досега. Преводаческата дейност не е дейност, забранена от закона, тя дори не се регулира с никой закон. Но това са въпроси, които вече съм повдигал и разглеждал.⁷¹

Да се върнем на петицията. На 28.03.2013 год., десет месеца след стартирането на подписката, във форума към петицията някой анонимно постна съобщение до членовете на Европейския парламент от Комисията по петициите, датирано 30.01.2013 год.⁷²

В това съобщение се казва:

70 Вж. Приложение 12 „Писмо от МВнР № 12ПР-1149“

71 Вж. статията „Свобода на превода“

72 Вж. Приложение 23 „Съобщение във връзка с петиция 0701/2012“

„следва да се отбележи, че вносителката на петицията протестира срещу намерението на българския министър на външните работи да въведе редица задължителни изисквания за преводаческите агенции. **На този етап мярката не е официално приета и следователно не се създават правни задължения за преводаческите агенции в България.**

Ето защо, към този момент Комисията не може да предприеме никакви допълнителни действия в рамките на тази петиция."

Това означава чисто и просто: **НЯМА НОВИ ИЗИСКВАНИЯ!**

Същият смисъл имаха и определенията на ВАС. Заповедта на министъра, с която би трябвало да се въвеждат никакви изисквания, била „вътрешно-служебен акт насочен към организиране на работата на МВнР" и по-нататък: „Заповедта касае част от дейността на администрацията на МВнР, която е подчинена на министъра, но не засяга защитени от закона права и интереси на граждани и юридически лица" (определение № 13174 от 23.10.2012). В определение № 1194 от 24.01.2013 се напомня, че със заповедта е утвърден „проект за типов договор за възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа **за нуждите на**

консулското обслужване"

Значи, и съдът потвърждава, че министърът е утвърдил само **проект** за типов договор, а не самия типов договор. Също така, съдът потвърждава, че този договор е само **за нуждите на консулското обслужване**, което съгласно Виенската конвенция за консулските отношения, се извършва от консулства в чужбина,⁷³ което се потвърждава и от чл. 84 от Закона за нотариусите и нотариалната дейност.

Това също означава, че **НЯМА НОВИ ИЗИСКВАНИЯ** към преводаческите агенции!

Парадоксалното в цялата история е, че хиляди собственици на агенции не искат да приемат този факт. Но има и друг парадокс: въпреки неуспеха да се обединим, успех беше постигнат. Тук споменах само три случая: съобщението на Комисията по петициите, определенията на ВАС и писмо № 12ПР-1149 от Иван Сираков.

И в трите случая се дават отговори, които не се възприемат позитивно нито от собствениците на агенции, нито от институциите. Проблемът може би ще се окаже съвсем друг.

73 Вж. статията „Какво е общото между заповед № 95-00-152 и законопроекта за консулското съдействие и обслужване?“

Отпадането на договора с МВнР би освободило преводачите от задължението да дават подписите си на преводачески агенции. Тук става належащо създаването на регистър на квалифицираните преводачи, които да заверяват със собствения си подпис, без допълнителна заверка, официалните преводи, които сами извършват.⁷⁴

Но какво правят всички в нашия бранш? Собствениците на агенции не показват по никакъв начин, че са доволни от това, че няма нови изисквания. Преводачите цяла година се спотайват и публично не изразяват мнението си. Сякаш няма преводачи в България! Не вярвам, всички ние знаем, че това не е истина. Оказва се, че робите обичат оковите си. Това какво е: мазохизъм или олігоумие?

74 Вж. Приложение 25 „Писмо до приемна на МС с копие до Президентството“

Една година
(21.04.2013)

Остава по-малко от месец до навършване на годишнина от 16 май 2012 год., когато между фирмите за преводи започна да циркулира един имейл от Роза. Към него беше прикрепено протестно писмо до Б. Борисов и т.н. и до Н. Младенов. Аз го получих на 17.05.2012.

Този имейл постави началото на един безумен слух, преобърнал живота на мнозина преводачи и собственици на фирми или агенции за преводи. Две седмици по-късно слухът беше облечен с официални дрехи (новите дрехи на царя) - печално известната заповед № 95-00-152 от 31.05.2012 год.

Като всяка дезинформация и тази беше стъпила здраво върху авторитет: министъра на външните работи на Република България. Кой можеше да подозира, че неговата заповед е една чиста дезинформация?

Всички собственици на фирми и агенции за преводи, както и редица преводачи, се включиха в подписката против „новите изисквания“ към преводаческите агенции. Те наистина не се съмняваха, че съществуват „но-

ви изисквания".

След известно време няколко агенции, групирани в т. нар. СПА, заведоха дело за оспорване на заповедта. Но заповедта се оказа неоспорима. Тя не само че не се отнасяше до фирмите или агенциите за преводи, но в нея нямаше никакви нови изисквания!

Ето историята на образцовата дезинформация, наречена Заповед № 95-00-152.

Заповедта беше издадена на основание чл. 5, ал. 7 от Устройствения правилник на МВнР, т.е. „При осъществяване на дейността си министърът издава правилници, наредби, инструкции и заповеди". Макар и тази разпоредба да не касаеше дейността на преводаческите фирми или агенции, заповедта успя да ги засегне.

Другото основание за издаване на заповедта е чл. 2а, ал. 2 от Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа от 1958 год., последно изменен 1990. Този член гласеше: „Министерството на външните работи, респективно отдел "Консулски", може да възлага с договор преводите да се извършват от държавни, обществени, кооперативни и частни фирми".

Понеже ал. 1 на същия член гласеше: „Пре-

водите на документите и другите книжа в страната се извършват от Министерството на външните работи" и т.н., разбрахме защо МВнР „може да възлага с договор преводите да се извършват" от фирми, а именно защото по тази алинея МВнР извършва всички преводи на документи и други книжа в страната. Съвсем логично и ясно беше обаче, че на практика отдавна не е така.

Заповедта беше издадена и във връзка с докладна записка № КОА 33-00-8. Тя обаче не беше публична и за нейното съдържание остава само да гадаем. Все пак, трябваше да има и нещо тайнствено, за да се придаде по-голям авторитет на дезинформацията.

И оттук се почна една одисея, на каквато и Омир би завидил. „Утвърждавам проект на типов договор за възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа за нуждите на консулското обслужване в Министерството на външните работи (Приложение № 1)", се казваше в точка първа от заповедта.

Ама кой да ти я чете! Взорът на всички се беше вперил в „типов договор" и не виждаше думата „проект". Какво толкова! Какво значение имаше: проект на типов договор, типов договор... все едно! Да-а, все едно! Значи, да имаш намерение да направиш нещо е

все едно, че си го направил. Желязна логика.

От Комисията по петициите на Европейския парламент обаче през януари 2013 год. съобщи, че българският министър на външните работи имал намерение да въведе редица задължителни изисквания за преводаческите агенции, но „на този етап мярката не е официално приета и следователно не се създават правни задължения за преводаческите агенции в България“!

Да, преводаческите агенции нямаха правни задължения по тази заповед в България. Все още. Ако се приеме типовият договор „за възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа за нуждите на консулското обслужване“, тогава ще имат... в чужбина. Защото съгласно чл. 3 от Виенската конвенция за консулските отношения (в сила за България от 10.08.1989 г.) консулските функции (чл. 5 от същата), които включват консулското обслужване, се изпълняват от консулствата, т.е. в чужбина!

По-нататък, в точка втора от заповедта се казваше: „Одобрявам проект на Списък на необходимите документи за сключване на договор за възлагане на извършването на официални преводи на документи и други книжа (Приложение № 2)“. Тук погледът ни

също се плъзна и думата „проект" се изплъзна. Не разбрахме, че е проект и затова тръбяхме: „Нови изисквания"!

Дори обаче и да не бяха проект тези „нови" изисквания, по нищо не личеше да са част от заповедта, т.е. „приложението" всъщност не беше приложение към заповедта, защото на него по никакъв начин не беше обозначено дали е приложение и към какво е приложение. И за първото „приложение" можеше да открием същата липса на атрибути, т.е. и то не се знаеше, дали е приложение към заповедта, а и да беше приложение към някоя заповед, явно тя е била устна, защото никъде в „типовия" договор не се споменава нито че е проект, нито че е за нуждите на консулското обслужване.

Точка трета от заповедта беше категорична: „Бланковият договор за възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа и списъкът на необходимите документи за сключване на договор за възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа да се публикуват на официалната електронна страница на МВнР".

Изведнъж „типовият" договор стана „бланков"... Ако отидем на официалния сайт на МВнР, ще открием линкове към НОРМАТИВ-

НИ ДОКУМЕНТИ И ФОРМУЛЯРИ ЗА ЗАВЕРКИ И ЛЕГАЛИЗАЦИИ:

Списък на необходимите документи за сключване на договор за извършване на официални преводи

Декларация на преводача

Заявление - образец за легализация на документ или заверка на подписа на преводача

Договор за възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа

Заповед

Молба за проверка относно извършени заверки от български дипломатически и консулски представители

Молба за издаване на удостоверение относно сключен договор за възлагане от МВнР на извършването на официални преводи от фирми

Тук не можем да разберем кое към кое се отнася, кое е приложение на кое. Пък и за какво ни е да разбираме. Щом авторитетите казват, значи е така. Списъкът и договорът са приложение към заповедта и точка!

И защо трябва да се съмняваме, след като четвърта точка на заповедта посочваше, че не ние ще я изпълняваме, а директорът на дирекция „Консулски отношения“ и директорът на странната дирекция „Защита на дей-

ността и информацията"? И защо трябва да търсим има ли заповедта приложения, приложенията приложения към тази заповед ли са и т.н., след като двама директори на дирекции (!) трябваше да се погрижат да изпълнят заповедта.

И наистина, заповедта беше изпълнена перфектно. Цяла година вече не само че не може да бъде оспорена от шепата свои противници, но те не са и в състояние да открият следите на приложенията!

Затова, с чиста съвест бих нарекъл тази заповед „образец на дезинформация“, какъвто може с гордост да се кипри на страниците на учебниците по дезинформация.

Из изповедта на Николай Младенов
(26.04.2013)

Миналата година, по кое време беше, не се сещам точно, реших за малко разнообразие да си направя кеф с преводаческите агенции, като ги попрееба. Макар че знаех за становището на експертите в Междуведомствената група, което апокрифно се разпространяваше вече няколко години познато като „становището на Веселинов“, реших да рискувам. В становището изрично си пишеше, че „Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа противоречи на действащата нормативна уредба“, но аз, поне за последно, реших да се възползвам от чл. 2а и да издам една заповед за ташак. Накарах онези кокошки от КО да ми напишат една докладна записка (№ КОА 33-00-8), която да ми послужи за основание за издаването на заповедта. В нея се говореше за „липсата на правила и регламентация за контрол върху качеството на извършваните преводи, наличие на много оплаквания (купчина потресаващи примери!) за некачествени преводи, отправени директно (!) към Министерството, както и заведени съдебни дела за некачествени преводи, произвели тежки последици върху правните и имуществените интереси на ползвателите

на преводите, както и върху дейността на самите преводачи". След всички тези обвинения можеше да се пристъпи към плана.

Всичко трябваше да изглежда напълно правдоподобно, но да няма абсолютно нищо черно на бяло. Хем да има писмена заповед, хем заповедта да бъде съвсем друга. Хем да има „нови изисквания“, хем да не се ангажирам с въвеждането им. Затова реших да утвърдя уж проект за типов договор за възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа, а за да бъде ташака по-пълна, се избъзиках и добавих, че тези преводи са за нуждите на консулското обслужване, демек в чужбина.

Тъй като няколко приятелчета ми се бяха обадили за стандарт 15038, реших да ги послушам и да го направя задължителен за всички агенции. Тъй като нямах право да правя това, лесно можех да се измъкна - стандарта не е задължителен, доброволен е, той ще се изисква само за фирмите, които сключат договор с МВнР. Ако се намереше някой да каже, че преводаческите агенции не могат без договор с МВнР, защото институциите не им признават преводите, ако нямам договор с МВнР, щяхме да казваме, че тези преводи са толкова малко, че могат да се пренебрегнат, че това няма изобщо да се отрази на бизнеса на фирмите, които няма

да сключат договор с МВнР.

И така, със заповедта одобрих и списък с необходимите документи за сключване на споменатия договор. Но най-важното беше, нито договора, нито списъка да бъдат обвързани с някакво обозначение със заповедта. В заповедта се говореше за приложения 1 и 2, но самите приложения не трябваше да имат връзка със заповедта. Така връзката можеше да стане. Ако бяхме написали на приложенията, че са приложения съответно № 1 и № 2 към заповед № 95-00-152, нямаше да можем лесно да излъжем онези патки от преводаческите агенции. Това се потвърди от делото, което те заведоха. Ако в договора пишеше, че е проект за типов договор, и то за възлагане извършването на преводи за нуждите на консулското обслужване, след определението на съда договорът щеше да си остане проект и щеше да си остане за нуждите на консулското обслужване в чужбина. Но така - необвързан - той стана символ на най-голямото прецакване на преводаческите агенции в цялата световна история!

Освен това, макар че договора уж беше приложение към заповедта, най-важното нещо, за което той се сключваше, не се споменава в него. То не се споменава нито в Правилника, нито в заповедта, нито дори в Тарифа № 3 за таксите, които се събират за кон-

сулско обслужване. Това беше заверката на подписа на преводача, извършил превода на официален документ. Макар че, както честно си признах пред Народното събрание „При нас идва текст с подпис на преводача - ние не проверяваме текста, а заверяваме подписа на преводача. Ние нямаме възможност за контрол върху процеса на превод - дали той се извършва действително от заявения от фирмата изпълнител - преводач или от студенти", никой не се усети, че заверката на подписа на преводача в негово отсъствие е незаконна.

Още преди пет години споменатите експерти в Междуправителствената група направиха извода, че „Удостоверяването на подписа на преводача от страна на МВНР е дейност, която не би следвало да се извършва от ведомството, не е законосъобразна и следва да бъде прекратена". Въпреки това, аз не прекратих тази дейност. Незаконосъобразна ли е или не, това не ме интересуваше. За мен важно беше да събирам таксата, която, както казах вече, не се споменава в Тарифа № 3, т.е. която също беше законосъобразна.

Сега разбирате, че заповедта ми беше една голяма врътка, предполагам, че с нея ще останем в историята на преводаческия бранш. Дали ще я нарекат „врътката на Младенов"

или нещо подобно, не е важно. Важното е, че с тази врътка успях да си изкарам доста комисионни от сертифициране на фирми по стандарт 15038. Вярно, че не очаквах нашето правителство да падне толкова скоро, затова не бях си превел парите по чуждите си сметки. Наложих ми се да хвана самолета и да направя една дълга совалка, за да разнеса куфарчетата до различни банки по света, без да правя съмнителни електронни преводи. Така се осигурих срещу евентуално преследване и репресии, защото няма да могат да ми блокират всички сметки по света.

Институциите на незнанието и страха (27.04.2013)

Ако до 2012 год. фирмите за преводи бяха „оторизирани“ да извършват официални преводи от институцията на незнанието, то от 01.01.2013 год. те са „оторизирани“ от институцията на страха.

До събитията, които разтърсиха преводаческия бранш през 2012 год., почти никой преводач или собственик на агенция не се замисляше защо трябва да сключва договор с МВнР. Тези договори се бяха превърнали в толкова важна практика, че тя залегна в множество закони и наредби. Беше станало обичайно българските институции да смятат, че ако някой превод не е „направен“ от фирма, която има договор с МВнР, този превод не е законен. Стигна се до там, че някои фирми за преводи толкова се самозабравиха, че започнаха да твърдят в рекламите си, че фирма, която няма договор с МВнР, е нелегитимна!

До 2012 год. почти никой от преводаческия бранш не се замисляше над въпроса защо изобщо сключва договор с МВнР? Какъв възложител изобщо ни е МВнР? Няма ли Търговски закон? Няма ли чл. 290 от Наказател-

ния кодекс? Няма ли чл. 18 и чл. 19 от Конституцията?

Явно, до 2012 год. за преводаческия бранш не съществуваше нито ТЗ, нито НК, нито Конституция. Всичко беше ПРАВИЛНИКЪТ! И незнанието.

И така, институцията на незнанието беше единствената, която „оторизираше“ фирмите за преводи от 1990 до 2012 год. за извършване на официални преводи.

През 2012 год. обаче институцията на незнанието се срина. След неумелия опит на Николай Младенов да измами преводаческия бранш, че Правилникът е над законите, дори над Конституцията и международните конвенции, той прибегна към утвърждаване на институцията на страха като върховен орган за „оторизиране“ на фирмите за преводи.

Сега, след като ВАС определи, че заповедта на министъра не засяга фирмите за преводи и след като Комисията по петициите потвърди, че министърът бил имал само намерения, а не е въвеждал никакви „нови изисквания“, сигурно и най-недосетливите вече са се досетили, че са измамени.

Защо обаче над 600 фирми сключиха договор с МВнР и не го прекратяват? Защо стоти-

ци български преводачи си дадоха подписите на тези фирми с потенциален риск подписите им да бъдат фалшифицирани?

Защото новата институция, която „оторизира“ фирмите за извършване на официални преводи, институцията на страха, има могъщо, вледеняващо влияние върху масата от преводачи и фирми за преводи. Защото всеки, който осъзнае истината, че МВнР изобщо не е никакъв възложител, че Правилникът отдавна „противоречи на действащата нормативна уредба“, че „удостоверяването на подписа на преводача от страна на МВнР“ е незаконосъобразно, изпада в ступор и престава да мисли.

Страхът се подклажда от въпросите: Ами после? Ами ако не ми признават преводите? Ами ако изгубя клиентите си? Ами ако преводачите вече не превеждат за мен? Ами ако ми спадне приходът? Ами как ще ме гледат другите? Ами какво ще работя, ако не мога да превеждам? Ами какво ще стане, ако прекратя договора? Ами ако започнат да ме проверяват? И от много други подобни въпроси...

Затова страхът, подкрепен от горните въпроси и блокираното мислене, се издига до такива висоти и става водещ в живота на преводаческия бранш. Разумни отговори липс-

ват. Никой не смее да каже пред себе си и пред другите: Договорът е фиктивен и незаконен и аз, като го сключвам, ставам съучастник на измамниците от МВнР.

Докога ще продължи властта на институцията на страха не знам, защото законността отдавна е изтикана от страха. Страхът има почва, защото е естествено човешко чувство, присъщо на всички, дори на онези, които злоупотребяват с този факт и го използват за утвърждаване на беззаконие.

Страхът е преодоляван милиони пъти в човешката история. За това са спомагали разумът и осъзнаването на истината и правотата. Смятам, че преводачите и собствениците на фирми за преводи в крайна сметка ще осъзнаят, че са станали заложници на страха и че няма никакво законово основание да сключват договор с МВнР, затова ще го прекратят.

Една година виртуална война (19.05.2013)

Това есе беше публикувано първо във форума към петицията.

Форумът към петицията, макар и не пълно и многостранно, отразява вече цяла година онова, което става с преводаческия бранш у нас. Аз лично го оприличавам на виртуална война, чиито сражения постоянно се водят на много фронтове, защото в тази война няма само две страни.

Това е една виртуална гражданска война, защото всички, които участват в нея, са жители на тази държава. Това е една виртуална Босна, едно виртуално Сараево, където снайперистите дебнат своите жертви от високите етажи на блоковете. И техни жертви са невинни минувачи.

Да, невинните минувачи попадат под кръстосания снайперистки огън на различни страни в тази виртуална война. Престрелките, понякога доста ожесточени, нерядко засягат не враждуващите страни, а някой случаен минувач, който иска да остане неутрален.

Явно, неутрален е трудно да останеш в този форум. Ако си просто минувач и искаш да се

запознаеш със ситуацията, любопитството ти неволно те въвлеча в чужда схватка и може дори да си навлечеш гнева едновременно на две или повече противникови страни. Затова, много от нас, отдавна разбрали това, просто минават оттук с прибежки и припълзвания и не се намесват в сраженията. Това са сигурно голям процент от нас.

А за да ни се иска да останем неутрални в тази виртуална война, значи има причини. И те са различни. Една от тях, например, е, че не знаем на кого да вярваме и на кого не. Форумът е анонимен, никога не е сигурно кой пише. Друга причина е, че не сме наясно какво точно искаме. Това е така, защото изобщо не знаем какво можем да очакваме - онези, от които зависи решението на проблема ни, може да измислят всякаква глупост, и то когато и каквато най-малко очакваме.

Потвърждение на тези наши опасения е самата причина за тази виртуална война. Тя беше поведена чрез една абсурдна и нелепа заповед, която все още е в основата на конфликта, без да има изгледи той да се прекрати. Някои от нас смятат, че заповедта се отнася именно до нас и затова трябва да бъде отменена, за да се реши проблемът. Корупцираният или некадърен съд обаче определи, че заповедта не се отнася до нас, без да се съобразява с редица други факти, които

сочат точно обратното.

Някои от нас пък смятат, че заповедта не само че изобщо не се отнася до нас, но че тя дори не се отнася до преводаческите агенции и преводачите в България. Нещо повече, други смятат, че с тази заповед не се въвеждат никакви нови изисквания. Има мнения, че приложенията към нея, публикувани на сайта на външно, са фалшиви.

В тази виртуална война всичко е възможно. Безброй фронтове, неочаквани обрати, ожесточени схватки, кратки примирия и отново - ескадроните летят :)

Но в тази, макар и виртуална война се дават свидни жертви. Те все още не са преброени и не знам кога ще станат известни, ако изобщо някога се разбере нещо. Толкова мълчание и толкова тайни забулват истината около тази виртуална война.

Едно нещо обаче не може да се скрие: името на главния виновник за тази война е известно на всички, защото стои написано под станалата печално известна заповед. И съм сигурен, че всички страни в този конфликт единодушно приемат факта, че без тази заповед нямаше да се стигне дотук.

Всяко зло за добро. Тази виртуална война

разбърка застоялото блато на Правилника и на повърхността изплуваха разложилите му се разпоредби, които с отвратителната си смрад прогониха всякакво желание за запазването му, дори и у неговите най-върли апологети.

„При отсъствието на правна уредба...“
(15.06.2013)

Измина се една година от 15.06.2012. На този ден бившият външен министър Николай Младенов отговори на въпрос, поставен от народния представител Кирчо Димитров. Това се случи на 363-тото пленарно заседание на 41-вото Народно събрание.⁷⁵ Въпросът беше във връзка със „слуха“ за „новите изисквания“ към преводаческите агенции. Народният представител дори попита „Защо от Консулския отдел не се предоставя информация на заинтересованите лица?“, което е доста показателно - минали са две седмици от издаване на заповед № 95-00-152, а пред Народното събрание се говори за слух!

Въпросната заповед беше крита дълго време и не беше публикувана на сайта на МВнР. За пръв път беше публикувана там едва на 27 август, т.е. близо три месеца след издаването ѝ!

Но датата 15.06.2012 ще остане в историята на преводаческия бранш с култовото признание на Николай Младенов, направено от най-високата трибуна:

75 <http://www.parliament.bg/bg/plenaryst/ns/7/ID/2755>

„Ролята на Министерството на външните работи е да организира процеса, но единственото, което в действителност ние правим, е, че заверяваме подписа на преводача. Ние нямаме възможност за контрол върху процеса на превод - дали той се извършва действително от заявления от фирмата изпълнител - преводач или от студенти, дали преводът е прегледан от професионалист, ако той е свързан със специфична материя, и дали окончателният текст е редактиран професионално от друго лице, а не от преводача, ние не можем да знаем.“

И още едно важно признание прави бившият външен министър - че това се извършва „при отсъствието на правна уредба за тази дейност“!

Пред народните представители от 41-вото Народно събрание е направено самопризнание за беззаконието, което върши Министерството на външните работи, но нито един народен представител не реагира на това, че „при отсъствието на правна уредба за тази дейност“ МВнР заверява подписа на преводача, без да знае, дали преводът „се извършва действително от заявления от фирмата изпълнител - преводач или от студенти“!

Да речем, материята е толкова сложна, че народните представители не са разбрали, че

се върши беззаконие, казано дори в прав текст („при отсъствието на правна уредба за тази дейност“, „дали той [преводът] се извършва действително от заявления от фирмата изпълнител - преводач или от студенти... ние не можем да знаем“).

Странното обаче е, че и Върховната административна прокуратура не обърна внимание на това самопризнание на бившия външен министър. В писмото си от 03.01.2013⁷⁶ цитирах горните думи на Николай Младенов, но до 04.04.2013 ВАП не откри „основания за намеса на прокуратурата по реда на надзора за законност“,⁷⁷ както в това мое писмо, така и в „последващите“ ми писма до ВАП [1]⁷⁸, [2]⁷⁹.

76 Вж. Приложение 3 „Отговор на Резолюция 708/2012 на ВАП“

77 Вж. Приложение 26 „Неофициален отговор от ВАП от 04.04.2013, получен на 10.04.2013“

78 Вж. Приложение 19 „Втори път напомням на ВАП за писмото от 03.01.2013“

79 Вж. Приложение 20 „Трети път напомням на ВАП за писмото от 03.01.2013“

Две години роман-петиция
(19.05.2014)

На 19 май 2012 година започна едно огромно начинание - първият роман-петиция в световната история.⁸⁰

Но ако оставим шегата настрана и погледнем сериозно проблема, който за тези две години остана нерешен, можем да разберем колко огромна е пропастта между професионалните преводачи, несправедливо лишени от правото да упражняват професията си, и множеството узурпатори на тази професия, представящи се за преводачи.

Сред малцината професионални преводачи, на които държавата арогантно забрани да извършват официални преводи, се оказах и аз, защото не се съгласих да бъда посредник и да сключа фалшив договор с министерство, което, по собственото му признание, няма нищо общо с преводите[_1_] ⁸¹, [_2_] ⁸².

80 Вж. Приложение 27 „Всички номинации за най-ценен принос към романа „Комедия от грешки в страната на идиотите““

81 Вж. Приложение 28 „Проверка списъка на фирмите в КО на 12.04.2013 год.“

82 Вж. Приложение 29 „Анонимен имейл от КО от 04.06.2013 в отговор на имейла ми от 25.04.2013“

Парадоксът е, че за да съществуващ като професионален преводач, трябва да не си преводач! Трябва да си посредническа агенция, използваща на безценица труда на безброй безлични неквалифицирани и полуквалифицирани преводачи и, за фасада, имената на квалифицирани преводачи! Използването на имената на квалифицираните преводачи обаче много често е комбинирано с използване на подписите на тези преводачи. Да не говорим, че ако агенцията е в София, а преводачът - във Варна или обратно, физическото поставяне на подписа под превода от самия преводач е, меко казано, затруднено.

Абсурдите, съпровождащи съществуването на професията преводач, през последните две години бяха многократно разисквани на страниците на романа-петиция. Но, по мое лично мнение, най-големият абсурд е, че държавата насърчава лъжливата реклама на посредници, които, ако някога са били преводачи, отдавна вече не са. Много от тези посредници твърдят, че извършват преводи на множество езици (30, 50, дори 100 и повече!), без да имат нито един преводач в офиса си, и изобщо - без да имат нито един преводач, назначен на трудов договор. Това е заговор срещу професионалните преводачи, които са поставени в неизгодното положение или да станат посредници и да забравят, че

някога са били преводачи, или да бъдат унижавани от посредниците, които ги изнудват да работят на смешно ниски цени.

Има обаче и още един път - пътят да не станеш посредник и да не се оставиш да бъдеш унижаван от посредниците и държавата. По-ех по този път, но той е много тежък. Вървя по него вече двадесет години. Все едно че се изкачваш по Сухия рид и той няма край. Все ти се струва, че след ей онзи баир преходът свършва, а като го превалиш разбираш, че не е, и в далечината виждаш следващия баир. Но все пак, и преходът през Сухия рид все някога ще свърши.

И накрая, за да не бъде криво разбран, ще уточня, че не съм против това в преводаческия бранш да има посредници. Посредничеството си съществува и е нещо нормално. Ненормален е неговият изопачен вид, основаващ се на лъжливо предлагане на услуги, които посредникът представя като извършени от негови собствени преводачи (а те често дори нямат договорни отношения с агенцията) или от него самия (подписвайки се под чуждия превод с декларация, че го е извършил сам, нерядко без дори да знае езика, от който или на който е направен този превод).

23 години преводаческа одисея (20.07.2014)

Преди 23 години започна моята преводаческа одисея. В края на юли 1991 бях нает от загребската фирма „Домоинвест“ като преводач.

Дотогава обаче имах сигурна държавна работа и превеждах предимно по поръчка на местното Бюро Преводи към СПБ. Можете да се досетите, че писмените преводи правех обикновено в извънработно време, включително и нощем. Понякога „крадах“ и от работното си време, още повече, че единственият компютър, с който разполагах през 1980-те години, беше на работното ми място. Това все пак се случваше рядко. Тогава все още пишещата машина беше основното ми средство за производство като преводач (освен, разбира се, мозъкът ми). За устни преводи си вземах неплатен отпуск.

След „промените“ през 1989 изчислителният център, в който работех като програмист, започна да запада. Затова, когато се появи „Домоинвест“, не се поколебах да напусна вече несигурната си държавна работа.

И така, започнах да работя като преводач на

строителния обект на казиното в Албена. Освен устните преводи на обекта извършвах и множество писмени преводи: писма от и до директора на обекта, договори и анекси към тях, както и цялата документация, свързана със строежа. Отначало използвах електронна пишеща машина с ограничена памет, но през 1992 купих първия си преносим компютър, който до голяма степен облекчи работата ми.

Освен преводите за „Домоинвест“, върших и редица други работи. Основно това беше куриерската работа - разнасях кореспонденцията до и от инвеститора на обекта в управлението на курорта. Също така често ходех и до София, където се намираше офиса на надзорния орган, и носех купища документи. Но най-характерната функция, която изпълнявах сутрин, беше да сваря кафето за директора и техническия персонал. Този ритуал беше най-важният във фирмата и на мен се падна честта да го изпълнявам :)

През 1994 казиното в Албена беше построено и „Домоинвест“ напусна България. Аз останах без добре платената си работа. От колеги подочух, че мога да си регистрирам фирма и да сключа договор с външно, за да мога да правя официални преводи. На 4 юли 1994 фирма „Софтис“ официално започна работа. Отначало единственият преводач във

фирмата бях аз. По примера на другите фирми за преводи и аз започнах да „набирам“ преводачи, съставих списък и го изпратих във външно. Списъкът ми включваше няколко преводача по най-разпространените езици. Скоро обаче се убедих, че този списък е неприложим. Всеки от преводачите, когато го потърсех, или беше зает, или болен, или баба му починала или безброй други причини, и нямаше възможност да поеме превода, който му предлагаш. Наложих се да търся услугите на другите фирми и по този начин постепенно се отказах от посредничество. Опитите ми да стана посредник завършиха само една-две години след основаването на фирмата.

Основната причина обаче да се откажа от посредничество беше, че се смятах, а и сега продължавам да се смятам, за преводач, а не за посредник. Моята гледна точка е: преводачът произвежда превода, а не посредникът. Преводаческият бранш се нарича така по преводачите, а не по посредниците. Най-голямото недоразумение според мен беше, че посредническите фирми се наричаха „преводачески“.

Отначало, макар и собственик на фирма за преводи, бях търсен от посредниците, които успяха да ме подведат да им дам клетвена декларация с подписа си. Лека-полека по-

средниците престанаха да ме търсят. Аз се усъмних, че използват името и подписа ми без мое знание. Подобни твърдения бях дочул от други колеги, включително от преводачи, работещи в агенции. Тези твърдения обаче бяха трудно доказуеми, да не кажа недоказуеми, затова единствената мярка, която можех да предприема, беше да прекратя да давам клетвени декларации на агенции. В края на 2001 започна т.нар. „пререгистрация“ на фирмите във външно и оттогава единствената клетвена декларация, която подписах, беше за моята фирма.

Както е известно, през 2012 външно прекрати договорите и аз си останах просто независим професионален преводач.⁸³

През изтеклите 23 години съм превел по груба преценка над 12 хиляди стандартни страници, съдържащи се в около 7 хиляди файла. Понеже през цялото това време цените определях аз, се случиха две неща: успях да оцелея като преводач (макар и с периодични финансови затруднения) и си спечелих гнева на собствениците на агенции. Те не можеха да ме възприемат като равен и ме смятаха за „свой“ неблагодарен работник, а когато ги принудих да ми превеждат дължимите суми по банков път, някои от тях ди-

83 Вж. Приложение 6 „Писмо от КО за прекратяване на договора със Софтис“

ректно престанаха да ме търсят, а други рязко намалиха поръчките. Все пак, плащането по банков път оставя следи :)

Негативното отношение на собствениците на агенции към мен и фирмата ми е отразено синтезирано по цветист начин в едно култово писмо, публикувано в навечерието на 1 април 2014 във форума към петицията срещу така наречените „нови изисквания”.⁸⁴

Всъщност това негативно отношение към мен, създадо се с течение на времето у собствениците на агенции, може да бъде обяснено по следния начин:

Интуитивно съзнавайки, че не мога да лъжа клиентите, че имам ресурси да правя преводи на всички езици, аз бързо се отказах от посредничеството. Това не беше добър ход в очите на собствениците на агенции. Те, също интуитивно, осъзнаха, че в мое лице се появява заплаха за възможността им безнаказано да лъжат клиентите си, че „разполагат” с преводачи едва ли не на всички езици.

Този мой ход ме постави в неизгодно положение, понеже се конкурирах с неизвестен брой имагинерни анонимни „преводачи” от списъците на няколко хиляди агенции, а не с конкретни малко на брой квалифицирани

84 Вж. Приложение 32 „Писмо със сгрешен адресат”

преводачи. Освен това, след 2012 година агенциите, които запазиха договорите си с външно, получиха още по-голямо предимство, защото аз вече изгубих възможността да отговарям лично за официални преводи за институции, т.е. вече не можех да правя официални преводи.

Когато в края на месец февруари 2014 се включих в дискусията за свободната конкуренция между преводачите и фирмите и посочих, че агенциите използват насочени срещу преводачите незаконни съгласувани практики, нелоялна конкуренция и въвеждане на клиентите в заблуждение,⁸⁵ бях обвинен, че бил съм искал да забраня на колегите си да превеждат свободно!

Всъщност тези, които ме обвиниха в този несъществуващ грях, години наред бяха участвали именно в такива съгласувани практики и чрез нелоялна конкуренция ме лишаваха от много преводи, за които бях напълно квалифициран, наличен и в състояние да ги направя. Да не говоря, че цената ми винаги е била напълно приемлива във всяко отношение (с други думи: смешно ниска).

Последните две години от преводаческата

85 Вж. Приложение 33 „Включвам се в дискусията „Свободната конкуренция между преводачите и фирмите““

ми одисея бяха изключително бурни и тежки, защото в преводаческия бранш настъпиха сериозни промени, които говорят за събуждане от зимен сън. Доволен съм, че това не се случва само у нас, а е световно явление. Благодаря на мистър Витек,⁸⁶ че дава надежда на малкото останали професионални преводачи у нас.

Одисеята продължава :)

86 Вж. Приложение 34 „Седем признака, че дадена преводаческа агенция не е просто поредният невеж паразит“

**„Цените не са ниски, преди години ми
вземаше по 18!“**

(24.07.2014)

Единствената реакция на статията ми „23 години преводаческа одисея“ беше едно неясно, но отчаяно възклицание: „Цените не са ниски, преди години ми вземаше по 18!“, появило се във форума към петицията против „изискванията“ на външно.

Това по-конкретно беше реакция на следния пасаж от въпросната статия:

„Всъщност тези, които ме обвиниха в този несъществуващ грях, години наред бяха участвали именно в такива съгласувани практики и чрез нелоялна конкуренция ме лишаваха от много преводи, за които бях напълно квалифициран, наличен и в състояние да ги направя. Да не говоря, че цената ми винаги е била напълно приемлива във всяко отношение (с други думи: смешно ниска).“

Явно коментаторът е бил засегнат от обвинението, че е участвал в съгласуваните практики и нелоялната конкуренция срещу мен :)

Отговорих:

„Най-вероятно това са били спешни преводи на словенски. В момента цената ми за спешен превод на словенски дори е по-висока. Всеки може да види ценоразписа ми в Интернет. Освен това, става дума за 1 - 2 страници, предполагам преди 6 години. Лесно мога да проверя в счетоводството си, винаги съм издавал фактури. Мога да кажа, че през въпросния период на подобна цена съм превел не повече от 20 страници за десетина агенции и директни клиенти, така че авторът на горния коментар е ясен :) Сигурно за неговата агенция съм превел няколко страници общо за десетина години. Но той е лъгал и продължава да лъже клиентите си, че „има“ преводач със словенски, хърватски и сръбски.

Не смятам, че съм „вземал“ от която и да било агенция и стотинка. Цената, която съм начислявал за превода е цена за МОЯ труд, който съм извършвал ЛИЧНО, без да лъжа, че мога да направя някакъв превод и да използвам анонимни преводачи за тази цел. Но истина е, че агенциите най-безскрупулно ВЗЕМАТ от клиентите си огромни комисионни (най-малко 100% върху цената на преводача). Както правилно е забелязал мистър Витек „бизнес моделът на всички големи преводачески агенции понастоящем се основава на принципа на сляпата,

ненаситна, корпоративна алчност".

Освен това, не смятам, че цените ми са високи, напротив, продължавам да смятам, че са смешно ниски. Защото, ако се приспаднат осигуровките и данъците, времето за търсене на терминология и за редакция, разходите за използваната техника и софтуер, за енергия, комуникации и др., ще се види колко мизерни са тези цени.

И накрая, смятам, че съм професионален преводач с необходимата квалификация и дългогодишен опит, не се крия зад анонимност и имам пълното право на достойно възнаграждение за ТВОРЧЕСКИЯ труд, който полагам."

По-късно обаче се замислих над това явно съвсем спонтанно възклицание, и усетих, че то крие множество въпроси, противоречиви емоции и някои безспорни истини за преводаческата дейност.

Въпросите, които повдига споменатото възклицание, биха могли да бъдат, например, следните:

- Защо собствениците и мениджърите на агенциите за преводи биха недоволствали срещу достойно заплащане на преводаческия труд?

- Коя е цената за превод, срещу която собствениците и мениджърите на агенциите за преводи не биха недоволствали?

- Защо собствениците и мениджърите на агенциите за преводи смятат, че преводачите им „вземат“ парите?

- Има ли начин един преводач да не предизвика недоволството на собствениците и мениджърите на агенциите за преводи?

По-долу се опитвам да дам някакъв отговор на тези въпроси.

Защо собствениците и мениджърите на агенциите за преводи биха недоволствали срещу достойно заплащане на преводаческия труд?

От гледна точка на собствениците и мениджърите на агенциите за преводи достойно заплащане на преводаческия труд е това, което тяхната агенция предлага на преводача. Тяхното разбиране е, че посредникът е основният актьор в този бизнес и на него се пада достойно заплащане, защото се е блъскал да набира преводачи за списъка си, да привлича клиенти, да ги задържа, да организира работата, да удовлетворява капризите на клиентите и много други дреболии, които

обсебват ежедневието на посредника. В тази верига от дейности те виждат мястото на преводача на най-долното стъпало, което определя и заплащането му. Посредникът щедро отделя за преводача една трета до максимум половината от цената, която взема от клиента.

Когато цената на даден превод обаче се определя както от страха да не изпуснеш клиента, така и от държавната поддръжка за агенциите за преводи, няма начин един професионален преводач да бъде удовлетворен от заплащането, което му предлага агенцията. Нейният собственик или мениджър трепери да не изтърве някой клиент, затова максимално смъква цената. Същевременно държавата, в лицето на външно, му вдъхва кураж, като му позволява да лъже, че агенцията била „лицензирана“ (по кой закон?), „оторизирана“ (как?), „легитимна“ (коя регистрирана по ТЗ фирма не е?) и с какви ли не още гръмки епитети. Всички тези епитети обаче не могат да бъдат поставени на някой преводач. Преводачът в България не може да бъде „лицензиран“, „оторизиран“, „легитимен“ без агенция за преводи! С други думи, преводачът у нас няма никакви права, включително правото да поставя някакви искания за каквото и да било (достойно) заплащане.

Никой не държи сметка на агенциите за преводи, че не са назначили на трудов договор преводачите, които използват. Агенциите твърдят, че това са „техни“ преводачи, но изобщо не се грижат за тях да ги осигуряват и да им гарантират всички права, каквито би имал един служител във всяка фирма. Пред това странно явление съответните държавни институции си затварят очите. Оттук можем да си направим извод, че агенциите за преводи са изключително покровителствани от държавната машина. Следователно, всеки опит от страна на преводачите да си искат достойното заплащане би срещнал не просто недоволството на собствениците и мениджърите на агенциите, а направо техния унищожителен гняв.

Коя е цената за превод, срещу която собствениците и мениджърите на агенциите за преводи не биха недоволствали?

Спонтанно отговарям: нула.

Всяка друга цена е плод на угризението на съвестта на някои собственици и мениджъри на агенции. Част от тях са бивши преводачи, някои дори - настоящи. Те са разбрали, че няма кой да защити преводачите и затова са преминали на отсрещната страна. Въпреки това, съвестта им не е съвсем изгризана :)

Това все още е добре, защото вече в нечиин глави на собственици и мениджъри на агенции се е появила и идеята преводачите да плащат за честта да им бъде даден превод.

Защо собствениците и мениджърите на агенциите за преводи смятат, че преводачите им „вземат“ парите?

Както по-горе споменах, държавата покровителства собствениците и мениджърите на агенциите за преводи, затова тяхното самочувствие е на изключително високо ниво. Затова няма как да не си въобразяват, че „дават хляб“, че „осигуряват работа“ на преводачите, а те са толкова неблагодарни, че им „вземат“ парите :)

Има ли начин един преводач да не предизвика недоволството на собствениците и мениджърите на агенциите за преводи?

И тук отговорът е кратък: като не поиска нищо за превода, който е направил, или още по-добре - като си плати за удоволствието да превежда някой гениален текст, например, от китайски или корейски английски на някой европейски език (който, разбира се не му е роден).

Този списък не изчерпва набора от въпроси, който може да изникне в главата на всеки преводач, собственик или мениджър на агенция за преводи, потенциален клиент, служител на външно и другите държавни институции, както и на приятелите, роднините, близките и познатите на всички гореспоменати. Всички тези въпроси се преплитат с палитра от всякакви видове емоции, но зад този конгломерат проблясват неизбежните истини за преводаческата дейност, преводачите, агенциите за преводи, външно министерство и техния железен файървол - върховната административна прокуратура с прословутия си отдел „Надзор за законност“. Значи, в края на краищата, всичко стига пак дотам, откъдето тръгна преди две години - липсата на законово основание за „уреждане“ на преводаческата дейност. Тази липса обаче в продължение на няколко десетилетия се закърпва от един несъществуващ, но вездесъщ правилник, оригинален български принос в световния хаос на „уреждането“ на преводаческата дейност.

**Защо се отказвам да бъда съдебен
преводач?**
(24.08.2014)

Тук публикувам два мои постинга, първоначално публикувани във форума към петицията против новите изисквания...

Аз лично се отказвам от възможността да бъда съдебен преводач не защото заплащането ще бъде ниско. То и сега е същото, защото агенциите си прибират най-нахално поне половината.

Професията на съдебния преводач е инфарктна. Досега не съм имал нито веднъж възможност да се запозная с материали по делото - влизам в съдебното заседание само с прочетените предния ден закони на двата езика и с безброй предположения какво ли ще говорят съдията, прокурорът, адвокатът, свидетелите, подсъдимият, частните обвинители и не знам още кой. И обикновено не мога да предвия абсолютно нищо. Ако сега стана съдебен преводач, уж ще мога да се запознавам с материали по делото, но като знам как у нас се реализира всичко, оставам скептичен.

Но и всичко да е наред - да се запозная с материалите по делото, да имам възможност да

се подготвя, никога няма да свикна с изключително завъртения начин на изразяване на юристите. Те са си създали някакъв отделен език, думите се използват с най-малко петото си значение от речника, ако изобщо съществува такъв, или ако изобщо използват правилно значение. Освен това, в съдебната зала най-често и съдиите, и прокурорите, да не говорим за адвокатите, говорят като картечници - изобщо нямаш шанс да превеждаш нормално. Трябва да превеждаш конспективно, ако изобщо ги разбереш какво казват - а те говорят уж на родния ти език! По едно дело превеждах над десет пъти и всеки път влизах в съдебната зала с все по-свито сърце. А не можеш да се откажеш. Процедурата или не е описана или е много неясна, сигурно е обаче, че ако не се явиш на заседанието, без да си представил болничен, ще те глобят поне 200 лв.

Има и още причини да не ми се ходи вече в съда. Всичко е много сложно, но най-главната причина е НЕУВАЖЕНИЕТО към преводача. Смятат ни за втора ръка хора, даже пониско сме от подсъдимите. Веднъж в съдебната зала ми се нахвърли охраната на подсъдимия, защото, като започна заседанието, аз се приближих до него, за да му превеждам :)

Неуважението към преводача е дългогодишна, да не кажа вековна или хилядолетна тра-

диция. Може би в древността са използвали роби от други народности, с които управляващите в дадена държава са се сдобивали след завоевателни войни. Оттук може би идва и всеобщото презрение към преводачите, които в колективната памет все още са роби. Това презрение се усеща и у клиентите (които много често гледат и с огромно недоверие на преводача, който си позволява да им иска някаква мизерна сума за превода, за който, според тях, не е положил кой знае колко усилия), и у мениджърите на агенции (които съвсем открито се държат като робовладелци към преводачите), и у чиновниците от външно (за които е все едно чий подпис заверяват), и у всички останали държавни и общински служители (за които преводачите не са нищо повече от помощен персонал), и най-вече у юристите (които имат като главна цел и основна задача да унижават преводачите, за да не се появи друга добре платена прослойка).

Всъщност невежеството на всички е причина за неуважението към преводаческия труд и професия. Повечето съвременни хора си мислят, че преводачът е нещо като жив Google преводач - пускаш му листа с материала за превод и той ти го "изплюва" преведен! Други си мислят, че преводачите имат специални "машинки", с които изработват преводите, както стругарите изработват де-

тайлите. Трети пък си мислят, че най-лесната професия на света е преводаческата. Колко му е да научиш един чужд език и да станеш преводач. Не съм седнал, не съм го направил - чувал съм неведнъж от сериозни и образовани хора.

Но неуважението към преводачите и техния труд, колкото и парадоксално да звучи това, е най-силно у самите преводачи! Те не се уважават взаимно, много често се нападат, правят си кални номера, удари под кръста, нелояна конкуренция чрез комбина с агенции и т.н. Но най-страшното и най-гибелното за преводачите е, че те НЕ УВАЖАВАТ САМИТЕ СЕБЕ СИ! Липсата на самоуважение и пониженото самочувствие са едни от най-големите врагове на преводачите. Те са оковите на преводачите, правят ги зависими от агенции и държавен произвол.

**Обща картина на състоянието на
„преводаческия бизнес“ у нас
(29.08.2014)**

Години наред преводаческата дейност у нас не се развива от преводачи, а от мениджъри на агенции, наречени "преводачески". На трудов договор в тези агенции са назначени по един-двама офис мениджъри и в най-добрия случай още толкова преводачи. Въпреки това, много обикновени хора смятат, че това са компании с голям личен състав. Самите собственици на тези "компании" имат високо самочувствие, че са големи работодатели на преводачи.

По този повод публикувах два постинга във форума към петицията против новите изисквания...

Ако агенциите се смятат за работодатели на преводачи, с които нямат сключен трудов договор, значи прикриват трудови правоотношения с други договори (ако изобщо сключват такива)⁸⁷. Вероятно над 90% от преводачите, които работят "за" или "към" агенции, нямат трудови договори с агенциите. Нали преди да се появят "новите изисквания" на Младенов имаше слухове, че щяло да има изискване за назначаване на трудов договор на всички преводачи, които работят "за" дадена агенция. Тогава се нададе страшен вой и това изискване отпадна. Но това не реши

87 Вж. Приложение 35 „Трудов договор и граждански договор“

въпроса с отношенията между агенциите и преводачите, работещи без трудови договори с агенциите.

Но независимо дали агенциите внасят или не внасят осигуровки върху сумите, които плащат на такъв тип преводачи, тези преводачи НЕ СА РЕСУРС на агенциите, т. е. не са техни работници или служители. Дали агенциите си изпълняват задълженията към НАП, не ме засяга. Обаче ме засяга това, че те мамят клиентите и се представят пред тях като големи фирми с много преводачи, обикновено на 30 - 50 или "всички" езици. По този начин ми отнемат мои потенциални клиенти, които не биха отишли при тях, ако знаеха, че агенциите всъщност не разполагат със свои преводачи на моя език. Щяха да дойдат при мен, защото имам достатъчно интернет покритие.

Всъщност агенциите нарушават чл. чл. 29-33 от ЗЗД чрез нелоялна конкуренция, заблуждаваща реклама и "...въвеждането в заблуждение относно съществени свойства на стоките или услугите или относно начина на използване на стоките или предоставяне на услугите чрез твърдение на неверни сведения или чрез изопачаване на факти" (чл. 31 от ЗЗК).⁸⁸

88 Вж. Приложение 33 „Включвам се в дискусията „Свободната конкуренция между преводачите и

За съжаление, и външно, и сертифициращите фирми си затварят очите пред печалния факт, че агенциите за преводи у нас НЯМАТ ПЕРСОНАЛ, с който да извършват преводаческата си дейност. Освен това, преводаческата дейност като общо понятие може да съществува, но реално преводите от/на всеки отделен език са отделна дейност. Не може един преводач на английски да превежда на китайски, ако не е подготвен на съответното ниво, т.е. ако не е преводач и на китайски. Сравнително рядко обаче преводачите са специалисти по два или повече чужди езика, въпреки дилетантските писания на журналисти, в които преводачите биват наричани "полиглоти".

Общата картина на състоянието на "преводаческия бизнес" у нас е направо карикатурна. Външно "регулира" бизнеса с правилник от 1958, "който е остарял и е неприложим" (Годишен доклад на Омбудсмана за 2013)⁸⁹ и който, според писмо № 2711/28.03.2013 г. на Министерски съвет, "няма законово основание за издаване и не съответства на разпоредбите на Закона за нормативните актове".⁹⁰ Агенциите се гордеят с един привиден

фирмите""

89 Вж. Приложение 36 „Из „Годишен доклад на Омбудсмана на РБ за 2013, представен на 15.04.2014""

90 Вж. Приложение 37 „Писмо от МС № 2711/12 от

договор с външно, който те издигат до ранг на "лиценз", а всъщност този договор няма дори законово основание (защото то е незаконосъобразният правилник) и е привиден (т.е. нищожен).

Обаче въпреки унищожителната критика, на която Комисията за защита на конкуренцията подложи правилника, въпросната комисия си въобрази, че преводачите, които нямат агенции, са преводачи, "които упражняват свободната професия на преводач".⁹¹ Явно КЗК не е наясно, че освен преводачи с агенции има предимно несамоосигуряващи се преводачи, които имат някаква друга работа по трудов договор, а като преводачи работят на черно за агенциите.

При това положение, желаещите да бъдат преводачи са малко на брой и бързо се отказват от тази професия, която на практика се поддържа от ентусиасти, мазохисти и една шепа професионалисти. Необходимо е да стане чудо, за да се превърне професията преводач в наистина уважавана и привлекателна професия.

28.03.2013"

91 <http://reg.cpc.bg/Dossier.aspx?DossID=300045583>

Съществува ли професия преводач? (08.09.2014)

Сред обикновените хора битува схващането, че преводът на чужд език е едва ли не машинопис на латиница. По древна традиция преводачите са смятани за писари. Потвърждение за това откриваме в библейската книга „Естир“, която описва събития отпреди 2500 години. На две места в тази книга се споменава изпращане на царски укази до 127 провинции на Персия „на всяка област с нейните писмена, и до всеки народ на езика му“.

Ето тези два откъса:

*„И бидоха свикани **царските писари** в първия месец, в тринайсетия му ден, и биде написано, както заповяда Аман, до царските сатрапи и до началниците на всяка област (от Индийската област до Етиопия, над сто дваисет и седем области) и до князете на всеки народ, - **на всяка област с нейните писмена, и до всеки народ на езика му**: всичко биде написано от име на цар Артаксеркса и подпечатано с царския пръстен.“* (Естир, 3:12)

*„Тогавя бяха повикани **царските писари** в третия месец, сиреч в месец сиван, на*

двайсет и третия му ден, и биде написано всичко тъй, както заповяда Мардохей, до иудеите и до сатрапите, до областеначалниците, до управителите на областите от Индия до Етиопия - сто дваайсет и седем области, **на всяка област с нейните писмена и до всеки народ на неговия език и до иудеите с техните писмена и на техния език.**" (Естир, 8:9)

От горните цитати разбираме, че указите са написани „на всяка област с нейните писмена, и до всеки народ на езика му" от **царските писари**, а не от царските преводачи. Следователно, преди повече от две хилядолетия с превод на царски укази са се занимавали царските писари.

Тази традиция се е запазила и до днес, само че се е и разширила - освен царски писари съществуват и множество писари сред простолудиято и те „преписват" царски и други държавни укази, за да могат да бъдат изпратени в съответната „област" (държава) „с нейните писмена" и на езика на народа ѝ.

За съжаление онези, които поддържат горното схващане, трудно могат да бъдат убедени, че между оригинала на указа (документа) и „преписа" му на друг език има съществена разлика. Този „препис" на друг език отдавна се нарича „превод", а „писарите" се

наричат „преводачи“.

Освен това, както се вижда от цитираните откъси, царските писари са в множествоно число. Напълно логично е да си помислим, че на „писмената“ на всяка област и на езика на всеки народ е пишел отделен „писар“. Този писар е „преписвал“ документа, съставен на персийски, на своя език, т.е., от съвременна гледна точка, е извършвал превод, например, на египетски, етиопски, индийски, „юдейски“ и т. н. Следователно, независимо, че в древността не е правена разлика между професията на писаря и на преводача, явно е съществувала разлика между писарите на отделните езици. Едва ли някой писар, който е бил от Индия, да е можел да пише на египетски.

След две и половина хилядолетия е крайно време да се замислим върху това, че „писарите“ на чужди езици упражняват различни професии: те са преводачи на конкретните чужди езици, т. е. те са преводачи, например, на хинди, иврит, амхарски, суахили, арабски, китайски, японски, корейски, фински, естонски, кечуа, испански, португалски, английски, френски, немски, италиански, гръцки, албански, сръбски, хърватски, словенски, руски, украински и мнооого други езици. Не можем да кажем, че всеки един от тези преводачи е взаимозаменяем с друг

преводач на съвсем различен език, т.е. преводач от хинди на английски изобщо не може да бъде заменен с преводач от немски на иврит (освен, ако не владее на нужното ниво другите два езика). Следователно, всеки преводач упражнява различна професия (като преводач) от професията на друг преводач, който не владее неговите езици. Ако вземем горния пример, преводачът от хинди на английски упражнява различна професия от преводача от немски на иврит.

Казано с прости думи, професия „преводач“ като обобщаващо понятие съществува, както съществува, например, професия лекар. Но преводачът, например, от хинди на английски не може да извършва преводи от немски на иврит, както лекарят-гинеколог не може да лекува пациенти, страдащи от простатит (освен ако преводачът или лекарят нямат съответната друга специалност).

**„Повечето агенции, дори и най-най-истинските, не правят преводи“
(11.09.2014)**

Във форума към петицията против новите изисквания един анонимен постинг-възкликание гласеше: „Защо една истинска агенция да не е гаранция за добър превод!“ Някой му отговори: „Защото повечето агенции, дори и най-най-истинските, не правят преводи.“

Тогава аз се опитах да разгледам този въпрос от гледна точка на конкуренцията.

През последните 20 години, като собственик на фирма за преводи (не агенция) и преводач, натрупах опит и познания, свързани с дейността на фирмите, които понастоящем се наричат „преводачески агенции“ или „агенции за преводи“, може би защото това са посреднически агенции, а не истински преводачески фирми. Тези агенции обикновено са с много малък персонал (лица, наети по трудов договор) и обикновено това са т. нар. офис мениджъри и счетоводители и, евентуално, двама-трима преводачи. Някои от агенциите дори нямат назначени преводачи (освен собственикът, но и той може да не е преводач), а някои агенции се състоят само от собственика си (в този случай той обикновено е преводач). Обаче въпреки много малкия персонал на тези агенции, те пред-

лагат преводи на много (обикновено 30-50) или на всички езици.

Освен това, агенциите за преводи твърдят, че сами (със свои преводачи) извършват тези преводи, а не че посредничат на клиентите за намиране на преводач. А преводачите, които агенциите наричат „свои“, обикновено не са нито в трудови, нито в извънтрудови правоотношения с агенциите. Тези преводачи са няколко типа: преводачи-собственици на преводачески агенции или фирми, преводачи на свободна практика, преводачи с друга основна професия (например, учители, преподаватели и др.), а също така студенти, ученици от езикови гимназии, безработни, майки в отпуск по майчинство, пенсионери и др. Много често голям брой агенции използват почти един и същ контингент преводачи, като по този начин един и същ преводач може да бъде наречен „свой“ от десет, петнадесет и повече агенции. Съществуват и преводачи, които са специалисти по т. нар. „редки“ езици, т. е. езици, на които в България има малък брой преводачи, и тези преводачи теоретично могат да бъдат наречени „свои“ и от сто и повече агенции.

Друга особеност на голям брой агенции от гореописания тип е, че те са се самообявили за „лицензирани“ от МВнР. Става дума за това, че са сключили един привиден договор

със споменатото министерство, с който последното им възлага извършване на официални преводи. Този договор се сключва съгласно чл. 2а, ал. 1 и 2 от Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа от 1958 г., чието изменение или отмяна предложи КЗК с Решение № АКТ-964-16.07.2014.⁹² Така наречените „лицензирани“ агенции използват и за официални преводи практиката по осигуряване на преводачи, описана по-горе. Тези преводачи те наричат „заклети“ и съставят специални списъци с тях. Списъците със заклетите преводачи обаче се изпращат и в МВнР, заедно с копия от дипломите на преводачите, техните заверени от нотариус „клетвени“ декларации, че носят наказателна отговорност за неверен превод по чл. 290, ал. 2 от НК (каквато биха носили и без тази декларация), и спесимени с подписите на преводачите. Част и от тези преводачи са или собственици на други агенции за преводи, или преводачи на свободна практика, т. е. преки конкуренти на агенциите, които ги наричат „свои“ преводачи.

Чрез използване на свои преки конкуренти по тяхно желание и с тяхно съгласие, агенциите се обединяват негласно и лишават преводачите, които са независими от тях, от

92 <http://reg.cpc.bg/Dossier.aspx?DossID=300045583>

възможността да се конкурират свободно.⁹³ А когато агенциите обявят пред клиентите си, че са и „лицензирани“, тогава конкурентите им, които са извън техните списъци със „заклети“ или други преводачи, нямат голям шанс да оцелеят на пазара за преводачески услуги.

93 Вж. Приложение 33 „Включвам се в дискусията „Свободната конкуренция между преводачите и фирмите““

Агенциите са въздух под налягане (13.09.2014)

Във форума към петицията срещу новите изисквания беше публикувана част от остроумната и духовита статия на Стив Витек „The Big and Shiny Moving Object in the Sky Is Language Technology”⁹⁴

Статията на Мистър Витек ме вдъхнови за отговор, който публикувах във форума.

Този голям лъскав балон в небето на преводческите услуги е доста привлекателен за мнозина, които искат лесни и бързи печалби. Но все пак е балон, въздух под налягане. Боцнеш ли го с карфица или запален фас, глей ко стаа!

Това са агенциите - въздух под налягане, един голям лъскав балон, и нищо повече.

Защо агенциите са въздух под налягане? Защото нямат най-важното: преводачи, ако ще да твърдят, че имат стотици и хиляди. Всъщност тези преводачи не са на агенциите, защото не са техни служители, нямат трудов договор с тях. А тези агенции обещаваат преводи на много езици. Ако погледнете рекла-

94 <http://patenttranslator.wordpress.com/2014/09/12/the-big-and-shiny-moving-object-in-the-sky-is-language-technology/>

мите им, ще се убедите. Потърсете в Интернет, например "преводи на всички езици" и ще получите около 132 000 резултата! Ако потърсите по-скромна реклама, например "преводи на 30 езика", ще получите около 918 000 резултата!

Ако обаче се замислим, ще разберем, че дори дадена агенция да има „свои“ преводачи за 30 езика, те би трябвало да получават заплати, за тях би трябвало да се плащат осигуровки и данъци, да им се осигуряват отпуски и ползване на други социални придобивки. Да не говорим за т. нар. „сертифицирани“ агенции, които според стандарта трябва да имат и редактори и т.н. На тях кой ще им плаща заплати, данъци и осигуровки?

Та големите лъскави балони са му намерили лекото: **НЯМАТ ПРЕВОДАЧИ!** Имат само **СПИСЪЦИ** с преводачи. Преводачите са най-малкото перо в разходите им. Всяка агенция работи усилено върху омаловажаване и ограбване на преводаческия труд. Клиентите биват лъгани: всеки превод е направен от агенцията. Клиентите си нямат понятие кой всъщност им е направил превода и ако са доволни - хвалят мениджъра на агенцията! Преводачът е никой, а мениджърите са на върха на славата, обират лаврите и парсата :) За неотменимите авторски права на държаните в анонимност преводачи да не

говорим...

Всички преводачи и преводачески фирми, които не одобряват този модел и които правят преводите със собствени сили, са в изключително неизгодно положение. Негласното обединяване на агенции-преки конкуренти, които взаимно използват услугите си и които общо ползват едни и същи преводачи на свободна практика, също преки конкуренти, и ги представят за „свои“, е практика, насочена към ограничаване на конкурентната способност на независимите преводачи.

За решението на този проблем е трудно да се дават рецепти, но най-лесният начин е като се въоръжим с карфици и започнем да боцкаме лъскавите балони на агенциите. Всеки ред, разобличаващ ограбването на преводаческия труд и авторски права от агенциите, е карфица, забодена в лъскав балон. Всяка статия, която разкрива лъжите на агенциите, е сноп карфици, забодени в много лъскави балони. И колкото повече лъскави балони на агенции се пукат, толкова по-голяма става вероятността да се разбере, че не агенциите правят преводите, а преводачите. А това е естествено и логично.

**Унищожителният модел на
„преводаческия бизнес“ - унищожител
на преводачи
(27.09.2014)**

Национално представително проучване на НЦИОМ по поръчка на МОМН,⁹⁵ осъществено през 2010 г. сред младите хора в областта на професионалното ориентиране и реализация показва (стр. 40), че професията преводач е една от най-малко предпочитаните професии у нас - предпочитанието към нея през 2005 е 0.80%, а през 2010 е намаляло на 0.40%. Дадените показатели дори са общо за предпочитанието към професиите преводач и консултант, което ще рече, че предпочитанието само към професията преводач е още по-малко. За сравнение, от подобен порядък е предпочитанието към професиите сутеньор, мутра и наркопласьор - през 2005 то е 0.40%, а през 2010 е дори малко по-високо: 0.50%.

Ако предпочитанието към професиите сутеньор, мутра и наркопласьор е толкова малко, можем да намерим обяснение във възпитанието и морала на хората. Тези професии по начало са „презрени“ и се смятат за престъпни, обществото като цяло ги заклеява

95 <http://www.strategy.bg/FileHandler.ashx?fileId=1985>

и те нямат законен статут. Съществуват все пак, и то не без съдействието на държавата, по-точно - на политиците.

Положението с професията преводач, въпреки че тя не е незаконна, е подобно. Обаче тук ако потърсим обяснение с възпитанието и морала на хората, мнозина ще се възпротивят и ще кажат, че не е неморално да си преводач, а напротив. Това е професия, която изисква висок морал и е свързана с голяма отговорност.

Защо, все пак, професията преводач е толкова „презряна“ и предпочитанието към нея - толкова ниско? Основната причина, според мен, е в липсата на мотивация у младите хора да стават преводачи. Близко 20 години както по света, така и у нас, Интернет властва над средствата за комуникация и пуска все по-дълбоки корени в обществените и лични взаимоотношения. Наред с лавините от дезинформация, младите и способни да се ориентират хора откриват и огромно количество полезна информация. Благодарение на тази информация те разбират истината за положението на преводачите не само у нас, но и по света.

А преводачите са предимно безправни и изключително нископлатени, работят нещо друго и в свободното си време поприпечел-

ват някой друг лев на черно, като превеждат за две-три или повече агенции, с които обикновено нямат никакви официални (още по-малко трудови) отношения. Освен това, приходите от преводи са малки, нередовни и несигурни. С тях е трудно да издържаш себе си, камо ли семейство с деца.

Късметлиите в тази професия са малко на брой, те образуват един самодостатъчен елит, който гледа отвисоко на „чернороботниците“ на агенциите. Повечето от тези късметлии са всъщност собственици на такива агенции, някои от тях членуват в т. нар. „преводачески съюзи“, които от своя страна са също големи агенции. Част от късметлиите са университетски преподаватели, но и те си имат нещо като кооперации.

Та този елит от няколкостотин собственици на агенции, още толкова привилегировани преводачи и хиляди непреводачи, въртящи „преводачески бизнес“, е изградил един унищожителен модел на този бизнес, в който няма място за квалифицирани и независими преводачи с опит, отговорност и морал.

Този модел е прост и функционален, но съществува единствено с негласната благословия на политическия елит, например в лицето на външното министерство, министерството на правосъдието и т. н. Той се състои в

следното: регистрира се фирма (ЕТ, ЕООД, ООД и др.), в дейностите ѝ се вписва „преводаческа дейност“ или някаква подобна формулировка, прави се списък с преводачи, сключва се „договор“ с външно и се пуска лъжлива реклама, че фирмата е „лицензирана“ от МВнР. След това привличането на клиенти е лесно: „Ние сме лицензирани, правим преводи на всички езици!“ и т. н. Понякога лъжите в рекламата могат да бъдат малко по-скромни: „Правим преводи на 30 (50, 100) езика!“

Една съществена черта на гореописания модел на „преводаческия бизнес“ е, както споменах, липсата на наети на трудов договор преводачи. Това прави структурата на фирмата от този тип абсолютно семпла и „изчистена“ от всякакви излишни натоварвания. Няма голям личен състав, не се плащат огромни суми за осигуровки, няма разходи за усъвършенстване и допълнителна квалификацията на персонала и други „облаги“ за служителите, понеже тези „служители“ са всъщност само имена от някакъв списък, а не личен състав на фирмата.

Този семпъл модел е залегнал дори в един вече прочут стандарт за „преводаческите услуги“, т. нар. EN 15038. В този стандарт от кумова срама обаче се споменават „човешките ресурси“ на агенциите. Разбира се, в

тълкуванията на сертифициаторите и одиторите те просто се премълчават, а ако ги попиташ, ще ти кажат, че е важна квалификацията, а не договора между агенцията и преводача! А квалификацията на преводача според този стандарт може да бъде и никаква...

След всичко това какъв стимул имат младите хора да стават преводачи? Далеч по-лесно е да си регистрираш фирма, да получиш „лиценз“ (чрез привиден договор с външно) и да завъртиш печеливш бизнес, без да наемаш абсолютно никакъв персонал! Майната ѝ на конкуренцията! Нъл тъй?

**„Честит Международен Ден на
Преводача!!! Весело празнуване!"**
(30.09.2014)

Рано тази сутрин получих този sms от една варненска агенция, която редовно на този ден всяка година разпраща поздравителни имейли и sms-и по случай международния ден на преводача, 30 септември.

Никой обикновен човек няма да открие нещо нередно в това: преводаческа агенция поздравява преводачите по случай празника им. Предполагам, че и повечето преводачи не са се замислили защо ги поздравява агенцията. Но ако се позамислим, ще разберем абсурда на тази ситуация. Все едно съдията, след като прочете присъдата ти, добави: „Честита ти присъда!!! Весело прекарване в затвора!" Или президент, който е обявил война, излезе по телевизията и радостно изрече: „Честита ви война, скъпи сънародници!!! Весело умирање!"

Ако една агенция поздрави преводачите по случай международния им празник, това е най-малкото толкова цинично, колкото някое от пожеланията в горните хипотетични случаи. Нормално е работодател да поздравява служителите си по случай професио-

налния им празник, но робовладелец да поздравява робите по случай поробването им...

Защото преводачите са неосъзнати роби на агенциите. Десетилетия робското положение се приема за нещо нормално. Преводачите се радват на всяка троха, подхвърлена им от господарите и са доволни от своя „статут“. Повечето преводачи смятат, че да стоиш в сянката на агенцията е привилегия, че да не контактуваш директно с клиентите е благодат! А да вземаш жълтите стотинки от хонорарите за преводите, които правиш в малките часове за сметка на почивката си, и то без никаква отчетност, е върхът на щастието!

Ще ми се на този празник да не бъде толкова черноглед, но ми е изключително трудно. Скоро ще станат две години и половина, откакто започна събуждането на преводачите. За толкова кратък период обаче не може да се очакват драстични промени. Но най-важното е да се разбере: професията преводач е супер професия - разбирано като професия, която е над всички останали професии, защото обхваща всички сфери на човешкото съществуване. Преводи са необходими навсякъде в съвременното общество, без тях неговото функциониране е невъзможно.

И ако нашата професия е толкова важна, за-

що сме на дъното? Защо ни мачкат необразовани и невежи хора, които изсмукват таланта и вдъхновението ни, нашия творчески плам и дарби? Защо позволяваме един мит за всемогъщия мениджър да владее душите ни?

Но който не желае да разруши този мит, а се унася в сладки мечти за повече преводи от агенции, трудно може да бъде събуден. Както сутрин след будилника ти се иска да си поспиш още мъничко, така става и с преводачите. Те си доспиват и не им се иска да се срещнат очи в очи с реалността.

Как най-лесно се става полиглот? (06.10.2014)

Идеята за тази тема ми беше дадена от Рени. След две години и половина проучвания, най-сетне разгадахме тайната на българските полиглоти. Е, и по света не е кой знае колко по-различно :)

В любимия ми фантастичен сериал „Фарскейп“ е предложено (почти) тотално решение на нуждата от превод. С помощта на микробите-преводачи ставаш „полиглот“ почти незабавно, след като ти инжектират тези микроби. Разбира се, не е необходимо да знаеш който и да било чужд или извънземен език. Микробите-преводачи ти помагат да разбираш почти всеки език във вселената.

Това решение на преводаческия въпрос е много привлекателно, макар че има и своите недостатъци. Микробите-преводачи ти помагат да разбираш събеседника си, без да знаеш езика му. За да разбираш текст на непознат език обаче, трябва да знаеш как се чете правилно на този език, което няма как да се гарантира стопроцентово, ако не знаеш езика. Освен това, ако на събеседника ти не са му инжектирани микроби-преводачи, той няма как да те разбира. Да не говорим, че има и някои видове във вселената, които са алергични към микробите-преводачи (както на

Земята агенциите са алергични към преводачите и затова ги третират като микроби).

Принципът на действие на микробите-преводачи е следният: те „колонизират“ основата на мозъка ти и ти позволяват да разбираш говора на всеки друг - било то човек или извънземно.

На Земята принципът на действие на микробите-преводачи се използва от агенциите за преводи. Именно този принцип е в основата на най-лесния начин да станеш полиглот. Първо, основаваш си фирма, след това си „инжектираш“ един списък с преводачи, и така ставаш полиглот.

Как става това на практика?

На практика списъкът с преводачи се „инжектира“ в компютъра ти. Там списъкът „колонизира“ един файл („база данни“). При нужда да се преведе нещо - било то устно или писмено - избираш преводач от списъка и го задействаш, както се задействат микробите-преводачи в основата на мозъка ти. Т.е., преводачът е забележим колкото микроба-преводач. Никой не го забелязва, обаче преводът става. Това се повтаря безброй пъти и всеки, който се обърне към теб за превод, смята, че ти си го направил, а не микробът-преводач. Започват да те смятат за поли-

глот. И то с право. Обикновените полиглоти знаят няколко езика, а ти - 30, 50, 100, та чак всички езици на Земята!

За съжаление, колкото и незабележими да са, преводачите, все пак, имат огромни размери в сравнение с тези на микробите-преводачи. Затова полиглотите-агенции прибягват все по-често до микро-преводачи (т. е. софтуерни преводачи), напр. (най-прочутия) Бачо Гугъл, или както фамилиарно си го наричаме, Бачо Преводачо. По този начин и на Земята лека-полека започва миниатюризиране на преводачите и отваряне на път към истински „one-man-show“ преводачи. Някой може да започне прилагане и на нано-технологии, които на първо време да заменят микробите-преводачи от вселената на Фарс-кейп.

Така обаче ще изчезнат и агенциите, понеже всички потребители ще започнат да си инжектират нано-преводачи или микроби-преводачи и няма да имат нужда от услугите на полиглотите-агенции. И в светлото комунистическо бъдеще всеки човек ще стане полиглот, а на децата ще се разправят приказки от сорта: „Имало едно време един човек-преводач. Той обаче бил толкова незабележим, че на хората им дошло на ум да го заменят с микроби-преводачи, за да не заема толкова място и да не иска да яде и да спи...”

**Какви могат да бъдат юридическите
отношения между преводачи и агенции?
(08.10.2014)**

Десетилетия наред преводачите не само у нас, но и по света, не могат да заемат полагащото им се място в един непрекъснато разрастващ се бизнес, в който те би трябвало да са в центъра. Преводачите би трябвало да изпълняват главните роли в този бизнес по простата причина, че именно те са хората, които правят преводите, т. е. вършат поне 90% от работата.

Исключително неправилната и порочна организация на бизнеса с преводите изхвърля преводачите с центробежната си сила,⁹⁶ като ги запраща в периферията не само на бизнеса, но и на обществото. Погрешните схващания за професията преводач пък рушат имиджа на професионалистите в тази област и ги принизяват до прости писари и секретарки.⁹⁷

Независимите професионални преводачи са изключително малко на брой, понеже много

96 Вж. статията „Унищожителният модел на „преводаческия бизнес“ - унищожител на преводачи“

97 Вж. статията „Съществува ли професия преводач?“

по-лесно един преводач би оцелял, ако си основна фирма и започне да посредничи. Така разсъждават повечето от преводачите и регистрират фирми, за да могат, за съжаление, да експлоатират труда на други преводачи. Те дори не се замислят, че моделът на бизнеса с преводите е погрешен. Той разчита главно на прикрити трудови договори с преводачи, които обикновено си имат някаква друга основна работа. Освен това, въпросният модел се крепи на „колегиалната взаимопомощ“ между агенциите, което си е чиста проба съгласувана практика между конкуренти по хоризонтала, насочена срещу свободната конкуренция.⁹⁸

Най-силната страна на модела, по който действат агенциите - неговата простота и жизнеспособност - обаче се превръща в аутоимунно заболяване. Отблъскването на професионалните преводачи чрез ниско заплащане, протакане на плащането, негативно отношение от страна на мениджърите на агенции, дребнавите заяждания, интриги и тормоз, започват да изчерпват контингента от добри преводачи, който трудно може да бъде възстановен чрез отсъствие на мотивация у потенциалните бъдещи преводачи.

98 Вж. Приложение 33 „Включвам се в дискусията „Свободната конкуренция между преводачите и фирмите““

Решението на този сериозен проблем не може да бъде едно или универсално. Има множество решения и варианти, които не мога да предвидя, но, в общи линии, могат да бъдат следните:

- Ако се съобразим с правилното тълкуване на стандарт EN 15038, агенциите трябва да си осигурят истински човешки ресурси, т. е. персонал, какъвто досега не са имали. Това са именно преводачите от/на различни езици (не само на един!), които са най-важното звено в този бизнес.

- В случай, че поддържането на голям персонал е невъзможно, може да се избере вариант, подобен на адвокатските дружества. Вместо да бъдат назначени на трудов договор, преводачите могат да станат съдружници в съответните агенции и по този начин агенциите наистина ще имат основание да наричат преводачите свои, защото ще бъдат собственици на съответните дружествени дялове.

- Вариант на предишното решение може да бъде обединяване на редица еднолични търговци или дружества в нещо като холдинг, който също с основание би наричал преводачите-собственици на тези дружества, свои.

Както казах, има множество решения и ва-

рианتي и всеки би могъл да предложи нещо. Основната ми идея е, че бизнесът с преводите може да укрепне чрез обединение на усилията на професионалните преводачи. Разпокъсаността, която съществува сега под формата на няколко хиляди агенции, всъщност прахосва ресурси в преносния, но и в буквалния смисъл. Използването на едни и същи преводачи от десетки, а понякога и от стотици агенции, изобщо не е рационално.

Чрез предложените от мен варианти човешките ресурси (има предвид главно преводачите) могат да се оптимизират, т. е. по естествен път да отпаднат неквалифицираните и случайни „минувачи“, поназнайващи някой език, но решили да припечелят допълнително от преводи. Това ще подобри и имиджа на нашата професия. Потенциалните бъдещи преводачи по-лесно биха се решили да станат преводачи, ако им е гарантирана заплата с трудов или дружествен договор.

Разбира се, броят на агенциите рязко ще намалее. Много от тях ще изчезнат или ще се слеят с други, образувайки по-големи дружества. По този начин ще започне сериозно разграничаване между фирми за преводи и агенции за преводи. Фирмите за преводи сами ще правят преводите (със собствени истински човешки ресурси), а агенциите ще се принудят да си признаят, че са посредници,

че нямат преводачи, и че основната им задача е да свързват клиентите с преводачите срещу комисионна, а не да правят преводи.

Агенциите - шефовете-секретарки
(28.10.2014)

Като дългогодишен преводач съм забелязал, че когато някоя по-голяма фирма или учреждение се нуждае от моите преводи, към мен се обръща обикновено секретарката. Понякога се случва и директор или друг служител на ръководна длъжност да влязат директно в контакт с мен, но това е в случай, че преводите са им необходими лично, или пък са сметнали, че е по-целесъобразно сами да контактуват с преводача.

Все пак, в повечето случаи, когато мои директни клиенти от гореописания тип използват услугите ми, с мен контактува секретарката. На такава длъжност отдавна е обичайно да се назначава особа, която „владее“ някой чужд език и затова тя се занимава с намиране на преводач, в случай че във фирмата или учреждениято е получен документ на език, който секретарката не знае. С други думи, в такъв случай секретарката играе ролята на агенция.

Случва ми се да ме потърсят по телефона за някакъв превод и аз да си помисля, че ми се обаждат от агенция за преводи. В течение на разговора обаче се уточнява, че това е слу-

жителка, обикновено секретарка, на учреждение или фирма, която не се занимава с преводаческа дейност.

Без да омаловажавам дейността на секретарката, все пак трябва да напомня, че тя не е на ръководна длъжност, а извършва само помощна функция в администрацията на дадена фирма или учреждение. Понякога нейната работа е от изключителна важност, но директорът е този, който взема решенията.

Възможно ли е да се случи така, че секретарката да взема управленски решения? Вероятно могат да се дадат примери, в които някоя секретарка дърпа конците на шефа, но това са разни пикантни истории или вицове. Реално, на практика, секретарката не е шеф. Тя често е с по-ниска квалификация и след като повиши квалификацията си (например, завърши магистратура), обикновено отлита на друго място.

Един чест пример за секретарка, на която се налага да търси преводач, е секретарката в адвокатска или нотариална кантора. И адвокатите, и нотариусите имат по-висока квалификация от секретарката и тя не може да каже, че е адвокат или нотариус, понеже работи в такава кантора. Тази секретарка често дори няма юридическо образование.

Да си представим сега една преводаческа кантора, в която работят десетина висококвалифицирани преводачи. Те може да бъдат съдружници, но може и да са служители на трудов договор. Всеки от тях си има редовна клиентела и достатъчно работа, която понякога идва в повече. В такъв случай секретарката на кантората се заема да намери някой преводач на свободна практика, който да поеме работата, за която ресурсите на преводаческата кантора не достигат. Ако работата е много по-голяма от ресурсите на кантората, тогава или дружеството, или директорът решава да назначи допълнително персонал на временен трудов договор или да сключи договор с преводачи на свободна практика или преводачи с фирма, или смесено - в зависимост от евентуалните кандидати. Преводите от/на даден език при всички случаи се ръководят от преводач от кантората, специалист именно по този език.

В гореописания случай с преводаческата кантора секретарката няма решаваща роля при превода. Тя изпълнява само помощни административни функции и не управлява кантората, не е шеф на преводачите.

Всичко обаче се обръща надолу с главата, когато се появяват т. нар. „преводачески агенции“. Обикновено те се състоят от една или няколко секретарки, които командват

парада. Уникалността на агенциите е именно в това, че секретарките стават шефове. Тяхната квалификация не е важна - те обикновено не извършват преводи или ако някога са превеждали, това е в отдавна минало време.

Секретарките-агенции в момента са поели командването над преводаческото съсловие, което сякаш не може да схване и да осъзнае, че една секретарка няма как да му е шефът. Тя просто извършва една помощна административна функция, най-вече - върти телефони. Това е далеч от ръководната дейност на директора. Но дори тази секретарка да е директор, тя няма работници. Тя не може и да има такива, защото няма никаква работа. Работата, която раздава секретарката-шеф, е чужда, на истинския клиент, т.е. с чужда пита помен прави. „Работниците“, които е „наела“, са работници на някой друг или са преводачи на свободна практика или преводачи, собственици на фирми.

Ако секретарката-агенция замества секретарката на клиента - фирма или учреждение - то тя просто трябва да се свърже с преводача и да му каже кой е истинският клиент (не: коя е агенцията). И не трябва да се прави на важна и да играе ролята на голям шеф, защото е една обикновена секретарка.

За съжаление обаче, живеем в един безкра-
ен виц, в който секретарките дърпат конци-
те, а шефовете са под чехъл :)

**Агенциите за преводи ограничават
свободата на конкуренцията
(02.11.2014)**

На 24 февруари 2014 се включих в дискусията „Свободната конкуренция между преводачите и фирмите“ с едно писмо, изпратено до преводачески фирми, преводачи, преводачески съюзи, държавни институции, юристи.⁹⁹

В споменатото писмо разгледах въпроса за свободната конкуренция само във връзка с официалните преводи, а по-конкретно, във връзка с използването на собственици/управители на фирми, сключили договор с МВнР, като заклети преводачи от страна на други такива фирми. Стигнах до заключение, че това е съгласувана практика, която има за цел ограничаване или нарушаване на конкуренцията на пазара на преводачески услуги, и че споразуменията, ограничаващи конкуренцията по хоризонтала (между преки конкуренти), са в основата на една такава практика.

Този въпрос може да бъде разгледан и в по-

99 Вж. Приложение 33 „Включвам се в дискусията „Свободната конкуренция между преводачите и фирмите““

широк план, а именно, във връзка с преводаческите услуги изобщо.

Широкоразпространено е мнението, че т. нар. „преводачески агенции“ извършват преводаческа дейност и че това е основната им дейност. Но дали е така? Ако прегледате годишните финансови отчети на редица такива агенции, ще ви направи впечатление, че най-голямата част от разходите им са за външни услуги, а по-конкретно - преводачески услуги. Защо една фирма, която извършва определена основна дейност ще има разходи за външни услуги именно за тази дейност, като в същото време разходите ѝ за персонал ще бъдат много ниски? Отговорът е съвсем прост: тази фирма не извършва посочената основна дейност. В случая с „преводаческите агенции“ - те не извършват преводаческа дейност. Те извършват специализирана посредническа дейност, но не и преводаческа. Единственото вярно нещо в наименованието на тези агенции е, че са агенции, т. е., посредници. Но не извършват преводаческа дейност като основна дейност.

Истина е обаче, че част от агенциите за преводи наистина предлагат именно преводачески услуги, понеже собствениците на тези агенции са все още действащи преводачи. Казвам „все още“, защото след известно време ще ги домързи да превеждат и ще започ-

нат да се занимават само и изключително с посредничество. Но докато са преводачи, те „колегиално“ предлагат услугите си на своите преки конкуренти, дори се пишат за „техни“ преводачи в прословутите им списъци. Тези списъци са „търговска тайна“, защото, ако станат публични, ще лъсне истината, че голяма част от агенциите са оплетени в една и съща мрежа и са изградили един огромен картел, който всмуква всички потенциални клиенти на малкото им останали конкуренти.

Тук няма и помен от свободна и лоялна конкуренция. Съгласуваната практика за взаимно използване на едни и същи или подобни списъци с преводачи води до драстично ограничение на свободната конкуренция. Тези списъци, разбира се, не включват само собственици на агенции. Те биха били недостатъчни за извършване на всички преводи. В списъците, съвсем нормално, са включени и много специалисти по езици, които работят като учители или преподаватели във висши учебни заведения. За съжаление, много от тези специалисти са просто само имена в списъци. Те почти не виждат материали за превод, а някои от тях дори не искат и да видят такива - те просто са си продали подписите. Друг тип преводачи от тайните списъци са професионалисти в други области, които имат необходимите познания както в

професионалната си област, така и по съответния чужд език. Случва се обаче тези преводачи да нямат необходимите удостоверения за познание на език и затова предпочитат да стоят в сянка. Но най-големият брой „преводачи“ са от една категория, която трудно може да се определи с едно название. Тази категория е най-разнообразна, но и най-уязвима. Това са хора с ниски доходи, безработни, ученици, студенти, майки в отпуск по майчинство, пенсионери и др., които са готови да извършват всякакви преводи на невъзможно ниски цени.

Именно това изобилие в списъците на агенциите гарантира бързото и лесно намиране на преводач за който и да е превод от/на който и да е език. Ако някой си мисли, че може да се конкурира с агенции без персонал, жестоко се мами. Във вакуума, който оставят около себе си агенциите, потъват всевъзможните клиенти и на най-професионалните преводачи, които се чудят защо месеци и години не могат да свържат двата края.

За съжаление, агенциите не се интересуват, че:

1. Нарушават чл. 15, ал. 1. от Закона за защита на конкуренцията, който посочва, че са забранени всякакъв вид споразумения между предприятия, решения на сдружения на

предприятия, както и съгласувани практики на две или повече предприятия, които имат за цел или резултат предотвратяване, ограничаване или нарушаване на конкуренцията на съответния пазар.

2. Съгласуваната практика, която прилагат агенциите, е нелоялна конкуренция, забранена съгласно чл. 29 от ЗЗК, тъй като „е в противоречие с добросъвестната търговска практика" и „уврежда или може да увреди интересите на конкурентите".

3. Агенциите въвеждат в заблуждение клиентите си, че „имат" преводачи на много езици, а често нямат назначен дори един-единствен преводач. Тази практика също е забранена съгласно чл. 31 от ЗЗК („Забранява се въвеждането в заблуждение относно съществени свойства на стоките или услугите или относно начина на използване на стоките или предоставяне на услугите чрез твърдение на неверни сведения или чрез изопачаване на факти").

4. Агенциите, твърдейки, че „имат" преводачи на 30, 50, 100 или „всички езици", използват заблуждаваща реклама съгласно чл. 33 ал. 1 от ЗЗК, която е забранена съгласно чл. 32 от ЗЗК.

Що се отнася до заблуждаването на клиенти-

те от страна на агенциите за преводи, това може да бъде разгледано и от гледна точка на Закона за защита на потребителите, което обаче е въпрос на допълнително и по-задълбочено проучване.

Последният ми превод в съда
(17.03.2015)

На 17.03.2015 г. за последен път превеждах в съдебна зала. Доста време преди това бях решил да не бъда съдебен преводач,¹⁰⁰ но не можах да открия начин как да дам отвода си по вече започнато дело, по което съм назначен като преводач. Може и да има такъв начин, но предполагам, че той не е юридически, а чрез болнични, командировки и т. н. Разбира се, ако подсъдимият беше поискал отвода ми, щях да се отърва, но той вече беше се възползвал от такава възможност. (НПК, чл. 274. (1) *Председателят разяснява на страните правото им на отводи срещу членовете на състава, прокурора, защитниците и съдебния секретар, вещите лица, преводача и тълковника, както и правото им да възразят срещу разпита на някои свидетели.*)

Какво ме принуди да взема решението да не превеждам вече в съда? Част от причините съм изложил в статията си „Защо се отказвам да бъда съдебен преводач?“, която цитирах по-горе. По-важните от тях са неуважението към преводача и това, че професията

100 Вж. статията „Защо се отказвам да бъда съдебен преводач?“

на съдебния преводач е инфарктна.

Всъщност, неуважението към преводача, точно - към труда на преводача, поражда всички други причини, поради които не искам да превеждам в съда. Когато вляза в съдебната зала, виждам купища книжа пред съдебния състав, пред прокурора и пред адвокатата. По време на заседанието съдиите са подпомагани и от труда на секретарката, която води протокола, а съдиите наблюдават на монитор въведения текст. Всеки от споменатите юристи има на разположение цялата документация по делото и във всеки момент може да направи справка. Освен това, всичко е написано на родния му български език.

Преводачът в съдебната зала не е в състояние да си води бележки или да прави справка в речници или други справочници. Няма време да прави това, дори и да му разрешат. Всичко, което се говори в съдебната зала, е със завидно висока скорост. Разбира се, скоростта намалява заради прекалената употреба на паразитни думи и изрази, но това пък допълнително затруднява преводача, защото объркваният синтаксис му пречи да извлече смисловата есенция от казаното. Някой ще каже „Нали секретарката записва всичко, тя как успява?" Едва ли е необходимо да коментирам един такъв въпрос. Технологиите на дейността на съдебната секретар-

ка и на съдебния устен преводач в съдебната зала е различна.

Но при последния си превод в съдебната зала осъзнах, че неразбирането на технологията на устния превод е причина преводачът в съда да бъде абсолютно безпомощен в редица ситуации.

Законодателите не се интересуват от технологията на устния превод в съдебната зала. Те не предвиждат абсолютно никакви правила за съдии, прокурори и адвокати, когато в съдебната зала се извършва превод. Тези правила би трябвало да регламентират начина, по който се говори при такива случаи. На преводача е необходимо време, за да чуе, разбере, запомни и предаде на чуждия език онова, което съдията, прокурорът, адвокатът, свидетелят и т. н. казват в съдебната зала. Много често в залата не се чува добре, а ако има озвучителна уредба, тя изкривява звука и още повече затруднява възприемането.

Преводачът в съдебната зала е подложен на изключително напрежение. Концентрацията, която се изисква от него, е неимоверна. Чуването, разбирането, запомнянето и предаването на чужд език на казаното в съдебната зала трябва да бъде моментално. Проблем обаче е, че когато превеждаш заедно с

говореция, говорът се смесва и това затруднява чуването. А това звено прекъсне ли се, за разбиране, запомняне и предаване на чужд език трудно може да се говори. Понякога ключови думи убягват и смисълът се изпарява. Ако се опиташ да спреш съдията, например, и да го помолиш да повтори казаното, изпадаш в неловко положение, защото реакциите му могат да се проявят в безброй варианти и оттук нататък излизаш от ритъм, започваш да се разсейваш и преводът отива по дяволите. Слава Богу, не съм изпадал в такава ситуация, но колеги са ми описвали подобни случаи.

Пресъхнала уста, пулсиращи слепоочия, цялостно изтощение - това е резултатът от дву- или тричасово превеждане в съдебна зала. Може би има преводачи, които са по-издръжливи и по-способни, но, предполагам, че те са малцина. Освен това, слухът на преводача е нещо, което от една страна е дарба, но от друга - зависи и от външни фактори, от здравословното състояние, от психологическата настройка и т. н. Ако, например, имаш възпаление на ухото и трябва да превеждаш в съда, това е все едно да очакваш певец с болно гърло да се представи отлично пред публиката. Веднъж ми се случи точно това. Трудно се ориентирах откъде идва звукът, а трябваше и да превеждам. Как се справих, само аз си знам.

Може би липсата на правила няма да направи впечатление на преводача, ако той е млад, с добър слух и свежа памет, защото няма да се замисля изобщо за описаните от мен трудности. Той дори няма да забележи и това, че агенцията, която го е „наела“ да превежда в съда, изобщо не му е работодател и прибира половината от хонорара му само защото издава фактура на съда...

Въпреки всичко, надявам се колегите, които ще продължат да превеждат в съдебната зала, да повдигнат въпроса за правилата, които трябва да се спазват от съдии, прокурори, адвокати, свидетели и т. н., когато онова, което казват в съдебната зала, се превежда. Необходимо е законодателите да бъдат запознати с технологията на устния превод и да предвидят въвеждането на споменатите правила.

**Агенции за преводи или агенции за
куриерски услуги?
(05.09.2015)**

Дейността на агенциите за преводи в България, по-специално - в София, преминава под знака на нещо, за което досега не се бях замислял. Това, че агенциите не извършват преводаческа дейност, вече съм го обсъждал нееднократно, както в свои статии, напр. „Повечето агенции, дори и най-най-истинските, не правят преводи“, така и в книгата си „Преводачи и агенции“. Агенциите за преводи всъщност са прикрити посредници и „работодатели“ на преводачи по прикрити трудови договори. Но онова, за което не се бях замислял сериозно досега, е засегнато преди повече от две години в статията на Илка Енчева „Преводаческа агенция или агенция за легализации“.¹⁰¹ Авторката на тази статия констатира, че „това не са преводачески агенции, а нещо доста по-различно - това са Агенции за легализации и за тях е по-важно да имат куриер на трудов договор, а не редактор или преводач!“

Макар и не много точна, тази констатация съдържа една голяма и горчива истина, че

101 Вж. Приложение 38 „„Преводаческа агенция или агенция за легализации““

за агенциите за преводи „е по-важно да имат куриер на трудов договор". Тъй като е съвсем ясно, че тези агенции по никакъв начин не извършват легализации (това е дейност, извършвана единствено от държавни институции), то нищо друго не им остава, освен само да тръбят, че били извършвали легализации. Тук няма да се спирам на смисъла на думата „легализация" и погрешното ѝ използване, но бегло ще спомена, че отдавна почти не се извършва легализация на документи, тъй като тя е отменена с Хагската конвенция за премахване на изискването за легализация.

Всъщност, „легализациите", които „извършват" агенциите за преводи, се състоят във внасяне на документи за заверка в няколко министерства и на официални преводи за заверка на подписа на преводача от Министерството на външните работи. За незаконосъобразността на заверката на подписите на преводачите също съм писал нееднократно в редица свои статии и писма до институции, като по-изчерпателно съм разработил този въпрос в главата „Чий е подписът" от книгата ми „Преводачи и агенции".

Но куриерската дейност (тъй като т. нар. „легализации" не са нищо друго) на агенциите може би ще се окаже не по-малко незаконна от заверката на подписите на превода-

чите.

В Закона за пощенските услуги откриваме, че „Пощенските услуги са универсална пощенска услуга и неуниверсални пощенски услуги" (чл. 4), като „Неуниверсалните пощенски услуги включват: ... куриерските услуги" (Чл. 38). А неуниверсалните пощенски услуги, съгласно споменатия закон, подлежат на регистрация (Чл. 19. „Пощенските оператори извършват пощенски услуги въз основа на: 1. издадена индивидуална лицензия, разрешаваща извършването на универсалната пощенска услуга или на част от нея; 2. издадено удостоверение за регистрация за извършване на неуниверсални пощенски услуги").

От цитираните разпоредби на Закона за пощенските услуги съвсем ясно се вижда, че за да се извършват куриерски услуги трябва да се получи „удостоверение за регистрация за извършване на неуниверсални пощенски услуги".

Предполагам, че нито една агенция за преводи няма такова удостоверение. Следователно, всяка агенция, която обещава „легализации" всъщност е нелегална куриерска фирма.

Така образът на родните ни агенции за пре-

води става още по-завършен. Освен нелегалната нотариална дейност по заверка на подписи на преводачи, прикритите трудови договори с преводачите от списъците, маменето на клиентите, че преводите се извършват от висококвалифицирани преводачи-служители на съответната агенция (а не от някой осмокласник или Гугъл преводач), заблуждаващите реклами (че агенциите „разполагат“ с преводачи на 30, 50, 100 или всички езици), незаконните съгласувани практики между агенции за предотвратяване, ограничаване или нарушаване на конкуренцията, вече можем да добавим и нелегалната куриерска дейност!

А може и да съм пропуснал нещо...

Отмененият правилник в действие
(23.09.2015)

Днес ми се обадиха от една варненска агенция, непозната за мен, и потърсиха „заклет“ преводач със сръбски. Отговорих, че не съм „заклет“ преводач, защото нямам договор с външно, но че правя официални преводи на документи, които не се представят пред държавни институции. На тези преводи съм „заклет“ преводач, защото си нося отговорност по наказателния кодекс. Агенцията обаче не я устройва това, на нея ѝ трябва „заклет“ (каквото и да значи това) преводач, защото преводът трябвало да се заверява във външно!

Тази агенция, първо, е излъгала клиента, че има преводач със сръбски. Това става съвсем ясно, след като агенцията потърси мен, който няма нищо общо с нея. Сигурно е продължила търсенето, но ако не намери преводач във Варна (което е най-вероятното), ще потърси в друг град, предполагам - в София. Оттам ще ѝ обещаят, преводачката ще си прати подписа на бял лист, и всичко ще се уреди. Дали е законно, на кого му пука! Десетилетия наред аморални типове замърсяват преводаческото съсловие. Не се спират и пред измами, за да не „изтърват“ келепира.

И зад всичко това, за съжаление, стои любимата им „държава“ в лицето на външно. Ако нямаха този гръб, агенциите отдавна да бяха преминали в небитието.

И защо е необходимо да се заверява от външно превод на документ, който изобщо не трябва да влиза във външно за легализация или каквато и да било заверка? А всички документи, идващи от Европа, пък и от много други страни, не подлежат на легализация, защото са освободени от такава от Хагската конвенция или от договор за правна помощ, сключен между съответната страна и България. Това би трябвало да означава, че превод на нито един документ от Европа и такива страни, не подлежи на заверка от външно (без да споменаваме това, че неприсъствената заверка на подписа на преводача от външно е незаконна). Представяте ли си какво всъщност значи това?

За агенциите и за външно означава суша! Никакви приходи от незаконната заверка на подписи на преводачи. Затова те са толкова упорити и не пускат кокала.

Вече почти три години се опитвам чрез кореспонденция с различни институции да получа ясно и недвусмислено потвърждение по отношение на **официалните преводи на документи, неподлежащи на никаква за-**

верка от Министерството на външните работи, че имам право да продължа дейността си във връзка с преводите на официални документи, без да сключвам договор с въпросната институция.

Последният що-годе смислен отговор от МВнР до мен беше с дата 20.12.2012 г.¹⁰² и в него покрай неясната фразеология, се промъкна и следното полуоткровение: „Необходимо е да обърнем внимание, че по реда на Правилника фирмите могат да сключат договор за преводачески услуги с МВнР и да извършват такива, а МВнР от своя страна да заверява подписите на преводачите, работещи към фирмите, единствено и само по отношение на документи и други книжа, посочени в глава II от Правилника. **МВнР няма отношение към преводаческата дейност като цяло или към всички преводи по принцип.**”

След това нееднократно се опитвах да получа конкретно потвърждение на това, **че имам право да продължа дейността си във връзка с преводите на официални документи, без да сключвам договор с МВнР**, но без успех. И след последното ми писмо, получено в Дирекция „Консулски отношения“ на 17.08.2015, МВнР мълчи. Обаче, години наред различни съдилища прие-

102 Вж. Приложение 8 „Писмо от КО от 20.12.2012“

мат решения, които потвърждават това, че документи, които идват от страни, членки на Хагската конвенция, или с които България има двустранни договори за правна помощ, не се нуждаят от никаква заверка или легализация, т. е., те не са от кръга на документите, за които МВнР е сключвало договор с агенции за преводи. Но това остава незабелязано от държавната администрация.

Ето три цитата от съдебни решения, които потвърждават казаното по-горе от мен:

„Правилникът за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа в частта относно преводите (чл. 2а и Глава Трета) се отнася само до документи, които преди това са легализирани по реда на Глава Втора (чл. 18, ал. 1 от Правилника). Съгласно Конвенцията за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове, ратифицирана от РБ през 2000 г. и в сила от 2001 г., всеки документ със заверка "апостил" е освободен от изискването за легализация. Следователно за представеното със заверка „апостил" удостоверение... не се изисква легализация, а след като не се изисква легализация, не се прилага чл. 2а, ал.2 от Правилника."

(http://46.10.101.63/upload/SAD_AKT/2014/03/13032014/0074d814/45031314.htm)

„...всеки един документ, снабден със заверката „апостил“ е освободен от изискването за легализация. След като не се изисква легализация на документите, не следва да намери приложение и разпоредбата на чл.2а от Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа. **Касае се до подзаконов нормативен акт, който може да се приложи само ако не противоречи на закон, конвенция и т.н.** Впрочем това изрично е отразено в разпоредбата на чл.25 от Правилника за легализациите, съгласно който **разпоредбите на правилника са задължителни, доколкото в сключени спогодби и споразумения с чужди страни не се предвижда друго.** Хагската конвенция от 1961 г, която е надлежно ратифицирана и е част от **вътрешното ни законодателство**, считано от влизането ѝ в сила през 2001 г **освобождава от легализация снабдените с заверка „апостил“ документи.**“
(http://www.apelsad-pd.bg/protocoli/RG00219_14_130314.html)

„Съгласно чл.25 от Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа , разпоредбите на правилника са задължителни, доколкото в сключени спогодби и споразумения с други страни не се предвижда дру-

го.

...след като има действащ договор за правна помощ, приложими са правилата, уговорени с този договор...

С оглед на гореизложеното... [документ от страна с действащ договор за правна помощ] ...не се нуждае от легализация, както и от заверка с апостил, за да се ползва от съдилищата и учрежденията на другата договаряща страна..."
(http://www.os-vidin.com/dela_15_1/gra/03033115.htm)

В цитираното по-горе писмо на МВнР от 20.12.2012 г. се твърди, „че по реда на Правилника фирмите могат да сключат договор за преводачески услуги с МВнР и да извършват такива, а МВнР от своя страна да заверява подписите на преводачите, работещи към фирмите". Обаче, дали е така?

В тази връзка, ето още два цитата от две съдебни решения:

„чл.2а, ал.2 от Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа... не съдържа конкретни изисквания относно заверката на превода". (<http://kos-bg.eu/post/0074d813/04952813.htm>)

„Изискванията на чл.2а, ал.2 от Правил-

ник за легализациите, заверките, и преводите на документи и други книжа не включват удостоверяване от Министерството на външните работи на подписа на преводача." ([http://vt.judiciary-bg.org/Courts/DC/VelikoTarnovo/wa.nsf/e9ad594936a2d375c225765e00752e55/2fbe7a0c4e93bbc8c2257c8d0041da8a/\\$FILE/2FBE7A0C4E93BBC8C2257C8D0041DA8A.rtf](http://vt.judiciary-bg.org/Courts/DC/VelikoTarnovo/wa.nsf/e9ad594936a2d375c225765e00752e55/2fbe7a0c4e93bbc8c2257c8d0041da8a/$FILE/2FBE7A0C4E93BBC8C2257C8D0041DA8A.rtf))

Следователно, не е необходимо моят подпис под официален превод на документ от страна от бивша Югославия (с която България има двустранен договор), (превод,) извършен от мен, да бъде заверяван от когото и да било друг, а е достатъчен печатът на моята фирма, тъй както заверявам подписа си, напр. на фактурите, които издавам. Същото би трябвало да важи и за всички останали преводи на документи от страни, членки на Хагската конвенция, или с двустранен договор с България, които (преводи) се правят не само от мен, а и от мнозина преводачи със собствени фирми и преводачи на трудов договор в такива фирми.

Въпреки това, вече три години не мога да правя официални преводи, понеже държавните институции на практика не признават дипломата ми от Софийския университет и 35-годишния ми опит като преводач с около

20 хиляди преведени страници и хиляди часове устни преводи.

Приложения

Приложение 1

Teško je biti prevodilac u Bugarskoj

Bugarska je jedina zemlja gde ropstvo još uvek nije ukinuto. Naime, bugarski prevodioci još uvek su nečija svojina. Njihovi vlasnici su takozvane prevodilačke agencije koje prevodioci od milja prozvaše PAje. PAje su u stvari feudalci koji su vazali jednog moćnijeg seniora, takozvanog Direktorata za konzularne odnose Ministarstva spoljnih poslova Bugarske koga PAje od milja prozvaše KOka. Svoju moć KOka je dobio još daleke 1958. godine, a na osnovu svetog Pravilnika o overama i legalizacijama. Jedna od njegovih tačaka kaže da sve prevode u Bugarskoj vrši Ministarstvo spoljnih poslova. Na osnovu istog Pravilnika KOka sklapa vazalsko-seniorski ugovor sa PAjama. Sa svoje strane PAje nude zaštitu slabijim prevodiocima koji se predaju na milost i nemilost PAjama, jer prevodioci praktički nemaju pravo da sklapaju ugovor sa KOkom. Na taj način, svi prevodi službenih dokumenata u Bugarskoj overavaju se prvo od strane PAja, a zatim od strane KOke. Prevodioci nemaju pravo da sami overavaju takve prevode mada već više od dvadeset godina postoji član 290 stav 2 bugarskog Krivičnog zakona po čijoj odredbi svaki prevodilac ili tumač snosi krivičnu odgovornost u slučaju netačnog prevoda.

Ipak, na pomolu su neke promene. U maju se proneo glas da KOka planira uvođenje takozvane sertifikacije za PAje, koje bi navodno želele da sklope ugovor sa KOkom. Govorilo se i o drugim skoro neizvodljivim zahtevima i ove glasine izazvale su gnev manjih PAja. One su se navodno udružile i započele potpisivanje peticije za ukidanje zahteva iz glasila. Krajem juna ministar spoljnih poslova objavio je naredbu kojom je deo glasila potvrdio, a deo odbacio. Fiktivno udruženje manjih PAja podnelo je tužbu za opoziv naredbe ministra. Na forumu uz peticiju već nekoliko meseci odvija se diskusija zahvaljujući kojoj je činjenično stanje o bespravnom položaju bugarskih prevodilaca postalo jasno.

Mada u Bugarskoj već od 1974. godine postoji Savez prevodilaca Bugarske, prevodioci u Bugarskoj nisu ujedinjeni. Gore navedeni savez elitistički je, te ne dopušta šire članstvo prevodilaca, dakle ne štiti prevodioce nego samoproглаšenu prevodilačku elitu čija je prosečna životna dob jako poodmakla.

Ali ono što je najgore jeste da su bugarski prevodioci teški zavisnici od uticaja PAja. Oni se boje da će ostati bez svojih zaštitnika i jedinih poslodavaca koji u stvari retko kad plaćaju prevodiocima na vreme, često manje nego prevodioci očekuju, a ne retko uopšte im ne plaćaju.

A šta bi se moglo učiniti? Evo mog mišljenja:

Prvo i najvažnije, u Bugarskoj je potrebno raditi na edukaciji o tome da prevodioci moraju postati slobodni i da se otarase svoje zavisnosti od PAja i KOke. Rešenje je sasvim jednostavno i ono počiva na gore navedenom članu 290 stavu 2 Krivičnog zakonika.

Zatim, potrebno je raditi i na edukaciji zaposlenih u bugarskim državnim ustanovama, koje bi teško shvatili da se jedan pravilnik iz 1958. godine ne sme primenjivati umesto zakona.

I, ne na poslednjem mestu, potrebno je da bugarski prevodioci shvate da je njihov svojeručni potpis ono što ih oslobađa vlasti PAja i KOke.

Očekujem istinsku reformu prevodilačke struke u Bugarskoj, a na osnovu Zakona. Sve ostalo je presipanje iz šupljeg u prazno.

Spoljašne veze:

Peticija

(http://www.peticij.com/peticia_protiv_novite_i_ziskvania_za_prevodacheski_agencii)

Forum uz peticiju (<http://www.peticij.com/forum/32093>)

Приложение 2

Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи

06.12.2012 г.

ДО:
Г-ЖА В. ДЕЧЕВА,
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ „АОГ“
ДИРЕКЦИЯ „КОНСУЛСКИ
ОТНОШЕНИЯ“
МИНИСТЕРСТВО НА
ВЪНШНИТЕ РАБОТИ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ:
ВЪРХОВНА
АДМИНИСТРАТИВНА
ПРОКУРАТУРА
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Относно: Продължаване дейността във връз-
ка с преводите на официални документи

УВАЖАЕМА Г-ЖО ДЕЧЕВА,

С Писмо изх. № КОА-21-00-165 от 26.11.2012

ме уведомявате, че прекратявате договора ми за извършване на официални преводи, считано от 01.01.2013 г. поради въвеждане със Заповед № 95-00-152 / 31.05.2012 г. на „нови изисквания за условията, при които МВнР може да възлага извършването на преводи на документи съгласно чл. 2а, ал. 2 от Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа" (Правилника) и че ако желая да продължа дейността си „във връзка с преводите на официални документи", мога да отправя „предложение чрез „Приемна" на МВнР, към което да бъдат приложени всички необходими документи, посочени в списък, публикуван на официалния сайт на Министерство на външните работи".

Разгледах внимателно изпратеното от Вас писмо, което на пръв поглед оставя впечатление, че без договор с МВнР на основание чл. 2а, ал. 2 от Правилника няма да имам право да извършвам никакви преводи на документи. Моля, обърнете внимание, че в продължение на повече от шест месеца след издаване на Заповед № 95-00-152 / 31.05.2012 г. все още липсва пълна яснота по въпроса за какво точно се сключва този договор. Очакванията ми, че ще получа ясни и недвусмислени разяснения в писмото за прекратяване на договорните ми отношения с МВнР, датиращи от 1994 г., не се оправдаха.

Все още очаквам ясно и недвусмислено изявление от страна на МВнР, че прекратяването на договорните ми отношения с МВнР не означава по никакъв начин, че губя право да извършвам преводи на официални документи за всичките си останали клиенти, поради следните основания:

1. Цитираната в писмото Ви Заповед № 95-00-152 / 31.05.2012 г. на Министъра на МВнР е отправена към служителите от администрацията на МВнР, видно от Определение № 13174/23.10.2012 на Върховния административен съд:

„Заповедта на министъра представлява вътрешно-служебен акт насочен към организиране на работата на администрацията на министерството на външните работи“.

Тази заповед няма отношение към дейността на моята фирма. В заповедта става дума за възлагане с договор извършването на официални преводи, необходими „за нуждите на консулското обслужване в МВнР“, видно от т. 1 на същата:

„Утвърждавам проект на типов договор за възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа за нуждите на консулското обслужване в Министерс-

твото но външните работи".

Обаче уточнението, че официалните преводи са само „за нуждите на консулското обслужване в МВнР" липсва в текста на проекта за типов договор. Липсва и в заглавието на публикувания „Списък на необходимите документи за сключване на договор за извършване на официални преводи". Това създава впечатлението, че сключването на такъв договор е задължително условие за извършване на всякакъв вид официални преводи.

Впечатлението, че сключването на такъв договор е задължително условие за извършване на всякакъв вид официални преводи, се подкрепя от единствената налична в българското законодателство дефиниция на понятието „официален превод":

Закон за обществените поръчки, Допълнителни разпоредби „§ 1., 16а. „Официален превод" е превод, извършен от преводач, който има сключен договор с Министерството на външните работи за извършване на официални преводи".

Подкрепя се и от разпоредбата на чл. 7, ал. 3 от Наредба № 1 за водене, съхраняване и достъп до Търговския регистър, според която документи на чужд език се представят в Търговския регистър „...заедно със заверен

превод на български език, изготвен съгласно чл. 2а, ал.2 от Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа".

2. Очевидно, сключването на договор е задължително не само за възлагане извършването на официални преводи „за нуждите на консулското обслужване в МВнР", но и за извършване на официални преводи за нужди, които нямат нищо общо с консулското обслужване. Прякото основание за сключването на договора е алинея 2 на чл. 2а от Правилника, която гласи:

„(2) Министерството на външните работи, респективно отдел „Консулски", може да възлага с договор преводите да се извършват от държавни, обществени, кооперативни и частни фирми".

Членуваната форма на думата „преводи" в алинея 2 („преводите") показва, че понятието вече е използвано поне веднъж, в случая - в алинея 1 на същия член 2а:

„Чл. 2а(1) Преводите на документите и другите книжа в страната се извършват от Министерството на външните работи"

Алинея 1 на чл. 2а ясно указва, че държавата в лицето на МВнР има пълен монопол вър-

ху извършването на преводи на документи и други книжа в цялата страна. Тази алинея 1 на чл. 2а от Правилника противоречи на чл. 19, ал. 1 от Конституцията на Република България:

„Чл. 19. (1) Икономиката на Република България се основава на свободната стопанска инициатива“.

Противоречи и на чл. 18, ал. 4 от Конституцията на Република България:

„Чл. 18 (4) Със закон може да се установява държавен монопол върху железопътния транспорт, националните пощенски и далекосъобщителни мрежи, използването на ядрена енергия, производството на радиоактивни продукти, оръжие, взривни и биологично силно действащи вещества“.

Следователно, преводите на документи и други книжа в страната НЕ СА МОНОПОЛ на държавата и могат да се извършват свободно от преводачи на свободна практика или фирми за преводи, тъй като преводаческата дейност се основава на свободната стопанска инициатива.

Преводаческата дейност не подлежи и на лицензиране, което може да се потвърди след проверка в Приложението към чл. 9, ал.

1, т. 2 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност („Лицензионен режим може да се установява само за стопански дейности...“) - Списък на стопанските дейности, за които може да се установява лицензионен режим. В този списък (както и в целия закон изобщо) думата „преводи“ се споменава само в т. 34а: „Извършване на пощенски парични преводи“.

Извършването на официални и неофициални преводи е самостоятелна икономическа дейност, видно от Класификацията на икономическите дейности (КИД-2008), код 74.30 „Преводаческа дейност“.

В заключение, поради всички гореизложени причини, считам, че прекратяването на договора ми с МВнР по никакъв начин не ограничава правото ми да продължа дейността си „във връзка с преводите на официални документи“.

Моля за потвърждение, че изводът ми е правилен.

С уважение,

Харалампи Стоянов Стоянов
собственик на ЕТ „Харалампи Стоянов -
СОФТИС“,

ул. „Георги Бакалов" 17, вх. 7, ет. 1, ап. 80
9010 ВАРНА

тел. 052/988-235; моб. 088/8-438-166
e-mail: softis@softisbg.com

Прилагам:

1. Писмо изх. № КОА-21-00-165/26.11.2012 г.¹⁰³
2. Заповед № 95-00-152 / 31.05.2012 г.
3. Правилник за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа.
4. Определение № 13174/23.10.2012 на ВАС
5. Типов договор, както е публикуван на официалния сайт на МВнР към 04.12.2012 г.
6. Списък на необходимите документи за сключване на договор за извършване на официални преводи
7. Закон за обществените поръчки - извлечение (Доп. разп., § 1., 16а.)
8. Наредба № 1 за водене, съхраняване и достъп до Търговския регистър - извлечение (чл. 7, ал. 3)
9. Конституция на Р. България - извлечение (чл. 18 и чл. 19)
10. ЗОАРАКСД - извлечение (чл. 9 и приложението към чл. 9, ал. 1, т.2)
11. КИД-2008 - извлечение (код 74.30 и код 84.21)

103Вж. Приложение 6 „Писмо от КО за прекратяване на договора със Софтис“

Приложение 3

Отговор на Резолюция 708/2012 на ВАП

03.01.2013

ДО
Г-Н Г. КАМБУРОВ
ПРОКУРОР ВЪВ ВАП

КОПИЕ:
НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РБ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КАМБУРОВ,

На 13.12.2012 г. получих от Вас писмо с входящ номер 708/2012 -II от 11.12.2012 г., с което ми изпращате препис от Резолюция¹⁰⁴ по преписка № 708/2012, заведена по мое писмо, получено във ВАП на 07.12.2012. Става дума за мое писмо, изпратено на 06.12.2012 г. до г-жа В. Дечева, началник отдел „АОГ“, Дирекция „Консулски отношения“, МВнР на РБ, с копие до Върховна административна прокуратура на РБ. Писмото ми беше в отговор на изпратено до мен писмо изх. № КОА-21-00-165/26.12.2012 от г-жа В. Дечева, с което тя ме уведомяваше, че МВнР прекратява

104Вж. Приложение 7 „Резолюция 708/2012 на ВАП“

договор № 165, който е сключило с мен на 17.01.2002 г. на основание чл. 2а, ал. 2 от Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа (Правилника). Писмото ми е изпратено с копие до ВАП, тъй като някои от въпросите, които повдигам в него, излизат извън компетенциите на МВнР.

В Резолюцията, която ми изпратихте, некоректно се твърди, че отправям сигнал срещу Заповед № 95-00-152 / 31.05.2012 г. на Министъра на МВнР. С писмото си до г-жа Дечева не отправям сигнал срещу заповед № 95-00-152 / 31.05.2012 г. на Министъра на МВнР, защото, както съм посочил, тя е:

„отправена към служителите от администрацията на МВнР, видно от Определение № 13174/23.10.2012 на Върховния административен съд:

„Заповедта на министъра представлява вътрешно-служебен акт насочен към организиране на работата на администрацията на министерството на външните работи“.

В писмото си до г-жа Дечева изрично съм посочил, че тази заповед няма отношение към дейността на моята фирма, защото касае нуждите на консулското обслужване в МВнР:

„Тази заповед няма отношение към дейността на моята фирма. В заповедта става дума за възлагане с договор извършването на официални преводи, необходими „за нуждите на консулското обслужване в МВнР“, видно от т. 1 на същата:

„Утвърждавам проект на типов договор за възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа за нуждите на консулското обслужване в Министерството на външните работи“.

Цитираният по-горе откъс от писмото ми ясно говори, че не оспорвам заповедта на Министъра на външните работи и че Вашата Резолюция по преписка 708/2012 г. некоректно се позовава на чл. 61, ал. 3 от ЗСВ.

Що се отнася до втората част на Резолюцията, където разглеждате „останалите" мои „разсъждения" от т. нар. от Вас „жалба", бих искал да уточня, че писмото ми до г-жа В. Дечева с копие до ВАП не е жалба, а, както вече споменах, отговор на изпратено до мен писмо изх. № КОА-21-00-165/26.12.2012 от г-жа В. Дечева. В него посочвам, че „все още липсва пълна яснота по въпроса за какво точно се сключва този договор" и привеждам аргументи в подкрепа на изразеното мнение, че „прекратяването на договора ми с МВнР по никакъв начин не ограничава правото ми да продължа дейността си във

връзка с преводите на официални документи".

А във връзка с Вашата позиция, че „липсва такова противоречие [между Правилника и Конституцията] и монополно положение на държавата тъй като в съществуващата нормативна база няма друг нормативен акт, който да урежда подобен род обществени отнoшения", бих искал да обърна внимание, че в Резолуцията е пренебрегнато наличието на алинея първа от чл. 2а на Правилника, в която изрично се подчертава монополът на МВнР върху извършването на всички преводи на документи и други книжа в цялата страна:

(чл. 2а, ал. 1 от Правилника) „Преводите на документите и другите книжа в страната се извършват от Министерството на външните работи".

От текста на алинея първа става ясно защо в сключваните на основание чл. 2а, ал. 2 договори МВнР е наречен Възложител, а фирмата - Изпълнител. Защото в Правилника става дума за възлагане на работа. Може би ВАП би трябвало да се интересува как МВнР възлага на частни фирми работа по извършване на преводи, без да обяви търг. Ако пък не възлага работа, какво възлага? Правилникът категорично урежда възлагане на работа

и нищо друго:

(чл. 2а, ал. 2 от Правилника) „Министерството на външните работи, респективно отдел "Консулски", може да възлага с договор преводите да се извършват от държавни, обществени, кооперативни и частни фирми".

Аз имах договор с МВнР в продължение на 18 години, обаче нито веднъж не ми беше възложена работа по договора, видно от липсата на клаузи за срокове и възнаграждения в двата ми договора, приложени към настоящето.

Липсата на друг нормативен акт, уреждащ такъв род обществени отношения, по никакъв начин не променя смисъла на алинея първа от чл. 2а от Правилника, а по въпроса за обществените отношения, които урежда Правилникът, е достатъчно е да се отбележи, че по времето на последното му изменение (25.12.1990), все още в сила е била старата Конституция, следователно начинът на уреждането им, залегнал в Правилника, е морално остарял.

По-нататък в Резолюцията се посочва, че „Правилника се явява проекция на установения в международните договори и споразумения ред за превод, легализация на документи и други книжа с необходимата доказа-

телствена сила или удостоверителен характер".

В Резолюцията не е посочено на кои международни договори се явява проекция Правилникът, но очевидно не е проекция на нито един международен договор, подписан след 1990, като напр. Хагската конвенция от 05.10.1961 г., влязла в сила за България на 30.04.2001 г., нито на законодателството на Европейския съюз, поради самия факт, че Правилникът не е изменян от 25.12.1990 г. И на този факт ВАП би могла да обърне внимание.

След това в Резолюцията се напомня, че „лицата които извършват преводи в министерството съгласно ал.4 на чл.2а от Правилника се определят от министъра". Това е първата част от ал. 4 на чл. 2а, която няма отношение към дейността ми, тъй като не съм лице, което извършва преводи в министерството, а собственик на частна фирма. Наистина, втората част на чл. 2а, ал. 4 има отношение към фирмите и тя гласи: „Лицата, които извършват преводи във фирмите, сключили договор за преводи с Министерството на външните работи, се определят от ръководителите на тези фирми".

Очевидно става дума за лицата, които извършват преводи във фирмите, т.е. са служителите

ли на фирмите (назначени на трудов договор във фирмите). ВАП би могла да обърне внимание на това, че при сключване на договори с фирмите МВНР изисква от тях да представят „списък на преводачите, работещи за фирмата" (както е посочено в „Списък на необходимите документи за сключване на договор...", публикуван на официалния сайт на МВНР), без изрично да изисква тези преводачи да работят във фирмата, т.е. да са служители на фирмата (назначени на трудов договор във фирмата), както е по ал. 4 на чл. 2а.

Това, че МВНР приема списъци с преводачи, работещи „за фирмите" (или „към фирмите", както е посочено в чл. 7 от Договора, публикуван на официалния сайт на МВНР), а не във тях, позволява дори на фирми без нито един преводач на трудов договор да представят дълги списъци със „свои" преводачи (външни подизпълнители), а след това, по силата на сключения договор, да „удостоверяват" подписите на „своите" преводачи с печата и бланката на фирмата си и да ги изпращат в МВНР за заверка. Тази практика по никакъв начин не гарантира, че „удостоверените" от фирмите подписи са действително на преводачите, заявени от фирмите. Самият министър на външните работи г-н Николай Младенов пред Народното събрание, пленарно заседание 363 на дата 15.06.2012 г., приз-

на:

„Ние нямаме възможност за контрол върху процеса на превод - дали той се извършва действително от заявления от фирмата изпълнител преводач или от студенти. ... При нас идва текст с подпис на преводача - ние не проверяваме текста, а заверяваме подписа на преводача".

Опасността служителите на МВнР да не бъдат напълно сигурни, дали действително заверяват подписа на преводача, заявен от фирмата-изпълнител, или на друго лице, няма нито да намалее, нито да изчезне, докато не бъде прекратена практиката фирмите да „удостоверяват" подписи на преводачи, които не работят във фирмите (не са служители на фирмите), а са външни подизпълнители. ВАП би могла да помогне за отстраняване на този проблем.

След това в Резолюцията е написано, че „проекта на Договор за извършване на официални преводи и списъка с необходимите документи са неразделна част от заповедта". Двете приложения би трябвало наистина да са неразделна част от заповедта, обаче така, както са публикувани на официалния сайт на МВнР, по нищо не личи, че публикуваните Договор е именно проектът за типов дого-

вор, за който става дума в т. 1 на гореспоменатата заповед на министъра на външните работи, тъй като е публикуван в отделен файл, различен от файла на заповедта, без подпис на министъра и без обозначение, че е Приложение № 1 към Заповед № 95-00-152 / 31.05.2012 г. Същото се отнася и за Списъка - той също е публикуван в отделен файл, различен от файла на заповедта, без подпис на министъра и без обозначение, че е Приложение № 2 към заповедта. На този факт ВАП също би могла да обърне внимание.

Така публикуваните „приложения“ към Заповед № 95-00-152 / 31.05.2012 г. създават погрешно впечатление, че без договор с МВнР няма да имам право да извършвам никакви официални преводи, докато в заповедта изрично става дума само за преводи „за нуждите на консулското обслужване в Министерството на външните работи“. Определение № 13174/23.10.2012 на ВАС също потвърждава, че в заповедта става дума само за един вид официални преводи, посочен изрично и конкретно: „преводи на документи и други книжа, на които министерството извършва легализиране и заверяване“ и именно поради това заповедта „не засяга защитени от закона права и интереси на граждани и юридически лица“:

„посочената заповед представлява въ-

трешно - служебен акт на министерството във връзка със сключването на договори за извършване на преводи на документи и други книжа, на които министерството извършва легализиране и заверяване... Заповедта касае част от дейността на администрацията на министерството на външните работи, която е подчинена на министъра, но не засяга защитени от закона права и интереси на граждани и юридически лица".

Заповедта наистина не засяга моите права и интереси, при условие, че бъде точно изпълнена и съобразена с определението на ВАС. В противен случай, дейността ми неправомерно се ограничава и по такъв начин некоректните действия на администрацията на МВнР засягат моите права и интереси.

Некоректните действия на администрацията на МВнР се състоят в следното:

Първо, служителите от администрацията на МВнР публикуват т.нар. „приложения" към заповедта, в които липсва уточнението, че става дума само „за нуждите на консулското обслужване" (съгласно заповедта) или само за „преводи на документи и други книжа, на които министерството извършва легализиране и заверяване" (съгласно определението на ВАС). Липсата на това уточнение не е безобиден пропуск на администрацията, защо-

то „документите, на които министерството извършва легализиране и заверяване" далеч не са всички документи, на които се извършва официален превод, а само малка част от тях. Аз например спокойно бих могъл да се откажа от „преводи на документи и други книжа, на които министерството извършва легализиране и заверяване" или преводи на документи „за нуждите на консулското обслужване", без това изобщо да се отрази на дейността ми, тъй като годишно правя 2-3 превода на легализирани от МВнР документи.

Второ, служителите от администрацията на МВнР никъде не публикуват разяснения, че прекратяването на договора с МВнР по никакъв начин не означава пълно прекратяване на дейността по извършване на преводи на официални документи. И в уведомителното писмо за прекратяване на договора ми с МВнР, подписано от г-жа В. Дечева, също не се съдържат такива разяснения. Вместо това, към мен е отправена любезна покана по следния начин:

„В случай, че желаете да продължите дейността във връзка с преводите на официални документи, може да отправите предложение ...".

Писмото създава погрешното впечатление,

че без договор с МВнР няма да имам право да извършвам не само „преводи на документи и други книжа, на които министерството извършва легализиране и заверяване“, а изобщо никакви официални преводи.

Ако се окаже вярно, че без договор с МВнР няма да имам право да извършвам никакви официални преводи, считам, че това сериозно би засегнало правата и интересите ми. Ще дам само един пример. Документ с апостил, пристигащ от чужбина, не подлежи на легализация съгласно Хагската конвенция от 05.10.1961 за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове, в сила за България от 30.04.2001:

(чл. 2. от Хагската конвенция) „Всяка договаряща държава освобождава от легализация документите, по отношение на които се прилага тази конвенция и които трябва да се представят на нейна територия.

(чл. 5. от Хагската конвенция) „Подписът, печатът и марката на удостоверение са освободени от всякаква легализация“.

Следователно и без договор с МВнР би трябвало да имам право да превода такъв документ (от чужбина с апостил). Достатъчно би било администрацията да изпълни точно Заповед № 95-00-152 / 31.05.2012 г. на Министъра на МВнР и да се съобрази с Определе-

ние № 13174/23.10.2012 на ВАС, за да не бъдат засегнати правата и интересите ми.

Освен това, съществува и друг проблем, който излиза извън компетенциите на МВнР - в редица закони и наредби е залегнало изискването преводачът или фирмата да има сключен договор с МВнР за извършване на официални преводи изобщо, т.е. на всякакви официални преводи, или пък се изисква официалният превод да е заверен от МВнР, без да се прави разлика дали става дума за официални преводи на документи, на които МВнР извършва легализиране и заверяване, или за официални преводи на други видове документи, на които МВнР не извършва легализиране и заверяване. Може би ВАП би могла да помогне за решаването на този проблем.

Накрая на Резолюцията е изразено мнението, че за извършване на официален превод следва да имам сключен договор с МВнР и е цитирана разпоредбата на чл. 16а от Параграф 1 на Допълнителните разпоредби към Закона за обществените поръчки (ЗОП): „Официален превод е превод, извършен от преводач, който има сключен договор с Министерството на външните работи за извършване на официални преводи“.

Тук бих искал да обърна внимание, че цити-

раната от Вас разпоредба на ЗОП илюстрира проблема със залегналото в закон (ЗОП) изискване за сключен договор с МВнР, без да се обръща внимание на какви документи е преводът - дали на документи, на които МВнР извършва легализиране и заверяване, или на други документи, на които МВнР не извършва легализиране и заверяване. Освен това съгласно тази разпоредба преводачът е този, който трябва да има сключен договор с МВнР, а не фирмата, обаче съгласно чл. 2а, ал. 2 от Правилника договорите могат да се сключват само с фирми. Заради остарелите разпоредби на Правилника преводачите в България нямат право да извършват никакви официални преводи без посредничеството на фирма, сключила договор с МВнР. Те са поставени в неравностойно, подчинено на фирмите положение, дори да са регистрирани като лица, упражняващи свободна професия по смисъла на т. 29 от Параграф 1 на Допълнителните разпоредби към Закона за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ).

Поради всичко гореизложено считам, че все още липсва яснота по следните въпроси:

1. Какво урежда алинея първа на чл. 2а от Правилника, ако не пълното право (монопол) на МВнР върху извършването на всички пре-

води на документи и други книжа в цялата страна?

2. Какво урежда Договорът, по който МВнР е възложител, а фирмата за преводи изпълнител, ако не възлагане на работа?

3. Има ли право МВнР да възлага работа на частни фирми, като сключва договори с тях без да е обявило търг?

4. Дали Правилникът адекватно урежда съответните обществени отношения и на какви международни договори и споразумения е проекция Правилникът, след като не е изменен от 1990 г.?

5. По какво личи, че договорът и списъкът с необходими документи, публикувани на сайта на МВнР, са неразделна част от Заповед № 95-00-152 / 31.05.2012 г.?

6. Допустимо ли е МВнР да разрешава на фирмите за преводи да „удостоверяват“ с печата и фирмената си бланка подписите на преводачи, които не са техни служители, а външни подизпълнители?

7. За какви преводи се сключва този договор - само за „преводи на документи и други книжа, на които министерството извършва легализиране и заверяване“ или за всякакъв

вид официални преводи на документи и други книжа, дори на документи, на които МВнР не извършва легализиране и заверяване?

Очаквам Вашия отговор.

С уважение,

Харалампи Стоянов Стоянов
собственик на ЕТ „Харалампи Стоянов -
СОФТИС“,
ул. „Георги Бакалов“ 17, вх. 7, ет. 1, ап. 80
9010 ВАРНА

тел. 052/988-235; моб. 088/8-438-166
e-mail: softis@softisbg.com

Прилагам:

1. Договор от 20.12.1994 г., с който на основание чл. 2а, ал. 1 и ал. 2 на Правилника МВнР ми възлага извършването на официални преводи без клаузи за срокове и възнаграждения.
2. Договор № 165/95-00-150/2001 от 17.01.2002 г., с който на основание чл. 2а, ал. 2 на Правилника МВнР ми възлага извършването на официални преводи без клаузи за срокове и възнаграждения.

Приложение 4

Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи II

13.01.2013 г.

ДО:
Г-ЖА БОЖИДАРА
СЪРЧАДЖИЕВА,
ДИРЕКЦИЯ „КОНСУЛСКИ
ОТНОШЕНИЯ"
МИНИСТЕРСТВО НА
ВЪНШНИТЕ РАБОТИ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ:
ВЪРХОВНА
АДМИНИСТРАТИВНА
ПРОКУРАТУРА
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Относно: Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи

УВАЖАЕМА Г-ЖО СЪРЧАДЖИЕВА,

Благодаря за писмото, което получих от Вас,
изх. № КОВ-23-12/20.12.12 г.¹⁰⁵ За съжаление

105Вж. Приложение 8 „Писмо от КО от 20.12.2012“

то не съдържа очакваното потвърждение, че „прекратяването на договора ми с МВнР по никакъв начин не ограничава правото ми да продължа дейността си „във връзка с преводите на официални документи“.

Не разбирам защо цитирате заповедта на министъра на външните работи, която е насочена към администрацията на МВнР, а не към моята фирма, потвърдено от определението на ВАС. Фирмите за преводи не са подведомствени на МВнР, а се регулират от Търговския закон, в сила от 01.07.1991 г. Като фирма, регистрирана по ТЗ, мога да извършвам свободно всяка дейност, която не е забранена от закона, а официалните преводи са такава дейност, защото тя изрично не е забранена от нито един закон.

Ако МВнР има официални преводи, които да възлага, за тях може да сключва договор с частни фирми. Не бива обаче да се смесват преводите, които клиентите възлагат директно на фирми за преводи, с преводите, които МВнР може да възложи на фирми или да извърши само' (на практика може и да няма такъв случай). На мен например МВнР нито веднъж не ми е възлагало работа в качеството си на Възложител в продължение на 18 години, видно от липсата на клаузи за срокове и възнаграждения в двата ми договора с МВнР, приложени към настоящето.

Правилникът за легализациите, заверките и преводите... (Правилникът) регулира само дейността на МВнР, а не на фирмите, чиято дейност се регулира от ТЗ. Разпоредбата на чл. 2а, ал. 1 от Правилника урежда монопола на МВнР върху извършването на всички преводи на документи и други книжа в цялата страна, но тази разпоредба се отменя от Конституцията на РБ. Правилникът е останал непроменен от 25.12.1990 г., когато в сила все още е била старата конституция.

Разпоредбата на чл. 2а, ал. 1 от Правилника е залегнала в разпоредбите на някои закони и наредби от българското законодателство, където се изисква фирмата да има сключен договор с МВнР по чл. 2а, ал. 2, дори и за документи, на които МВнР не извършва легализиране. В т. 16а от § 1 на Допълнителните разпоредби на ЗОП обаче се изисква преводачът, а не фирмата, да е сключил договор с МВнР, т.е. чл. 2а, ал. 2 от Правилника противоречи на тази разпоредба на ЗОП и съгласно чл. 5, ал. 1 от АПК следва МВнР да сключва договори и с преводачи, а не само с фирми.

Що се отнася до практиката МВнР да заверява подписи на преводачи, такава разпоредба няма никъде в Правилника. В Договора също няма такава клауза. Освен това, в никоя та-

рифа за държавните такси няма такса за заверка на подпис на преводач от 2008 г. насам.

Вярно е, че съгл. чл. 2а, ал. 3 от Правилника МВнР осъществява контрол върху качеството на преводите, но с уточнението, че Правилникът вменява на МВнР двойна отговорност - както за легализирането, така и за преводите на документи. Тази двойна отговорност произтича от остарелите разпоредби на Правилника, които създават погрешното впечатление, че процедурата по легализиране на документи задължително включва и превод на легализираните документи, че без превод процедурата по легализиране не може да завърши, и дори, че некачественият превод обезсмисля процедурата по легализиране, видно от писмения отговор на Министър Николай Младенов изх. № 01-00-214 / 25.06.2012 г. до г-н Яне Янев и г-жа Цвета Георгиева, народни представители, чрез Председателя на Народното събрание г-жа Цеца Цачева:

„Без качество на превода, самата процедура по легализиране на документи се обезсмисля и води до проблеми за гражданите и фирмите“.

Не е коректно да се твърди, че без качество на превода се обезсмисля процедурата по

легализиране на документи. Легализирането е напълно самостоятелна процедура и няма задължително изискване документите да бъдат снабдени с превод, за да бъдат легализирани от МВнР видно от „Общи разяснения относно оформянето на документи от и за чужбина“, публикувани на официалния сайт на НАЦИД, приложени към настоящето.

Не приемам обяснението Ви, че МВнР сключва договори с фирми „единствено и само по отношение на документи и други книжа, посочени в глава II от Правилника“, защото според остарелите разпоредби на глава II от Правилника, МВнР легализира всички документи и книжа както от България за чужбина, така и от чужбина за България, което е силно преувеличено и не отговаря на действителното положение. Разпоредбите в глава II от Правилника са морално остарели и по нищо не личи кои от тях са задължителни (чл. 25 от Правилника), кои противоречат на двустранни договори и кои са отменени от Хагската конвенция за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове, в сила за България от 30.04.2001.

Напълно подкрепям идеята да се повиши контролът върху официалните преводи с цел защита интересите на гражданите, но не смятам, че досега предприетите мерки из-

пълняват заявената цел, поради следните причини:

Първо, остава непроменена твърде усложнената процедура по заверка на преводите - преводачът поставя подписа си под превода, фирмата поставя фирмения си печат до подписа на преводача и най-накрая МВнР заверява подписа на преводача в негово отсъствие. Всичко това усложнява и оскъпява услугата за гражданите, особено за онези от провинцията.

Второ, остава непроменена практиката МВнР да одобрява списъци на преводачи, които не работят във фирмите (чл. 2а, ал. 4 от Правилника), а към или за фирмите, т.е. които са външни подизпълнители, което дава възможност на фирмите да фалшифицират подписи върху официални преводи, видно и от изказването на Министър Николай Младенов пред народните представители на пленарно заседание на НС № 363, 15.06.2012 г.:

„Ние нямаме възможност за контрол върху процеса на превод - дали той се извършва действително от заявления от фирмата изпълнител преводач или от студенти. ...При нас идва текст с подпис на преводача - ние не проверяваме текста, а заверяваме подписа на преводача“.

Опасността служителите на МВнР да не бъдат напълно сигурни, дали подписът, който заверяват, действително е поставен от преводача, заявен от фирмата-изпълнител, няма нито да намалее, нито да изчезне, докато не бъде прекратена тази порочна практика.

Аз например, като преводач, не съм предоставял подписа си на нито една фирма нито при предишната „пререгистрация“ на фирмите към МВнР (30.11.2001-31.01.2002 г.), нито когато и да било след това, нито при сегашната кампания по „набиране на преводачи“ от агенциите, въпреки че ми е предлагано многократно. Не използвам външни подизпълнители. Разполагам с двама преводачи, назначени на трудов договор - единият завършил английска филология (на трудов договор в моята фирма от 01.07.2003 г.), а другият - последна година английска филология. Аз самият съм филолог, завършил съм славянска филология в Софийския университет и работя активно като преводач повече от 30 години. Фирмата ми предлага преводи от и на английски и южнославянски езици. Причината да не предоставям подписа си на посредници, е вътрешната ми увереност, че като лице, носещо наказателна отговорност по чл. 290, ал. 1 и 2 от Наказателния кодекс, нямам право да предоставям подписа си на посредници, които нямат нотариална функ-

ция. По същата причина не посреднича, тъй като съм наясно, че като собственик на фирма за преводи нямам право да удостоверявам подписи на външни подизпълнители, носещи наказателна отговорност, понеже дейността ми е преводаческа, а не нотариална.

Трето, остават непроменени ниските критерии за квалификация на преводачите, извършващи официални преводи, като същевременно все още липсват каквито и да е изисквания за опит на преводачите, а качеството на преводите зависи преди всичко от квалификацията и опита на преводача.

В заключение, очаквам МВнР да обърне внимание на повдигнатите въпроси в предишното¹⁰⁶ и настоящето ми писмо, да предприеме мерки за привеждане на Правилника в съответствие със съвременните реалности и да потвърди правото ми да извършвам официални преводи на документи, които не се легализират от МВнР, възложени на моята фирма пряко от клиентите ми, без да е необходимо да сключвам договор с МВнР.

С уважение,

Харалампи Стоянов Стоянов,

106 Вж. Приложение 2 „Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи“

собственик на ЕТ „Харалампи Стоянов -
СОФТИС",
ул. „Георги Бакалов" 17, вх. 7, ет. 1, ап. 80
9010 ВАРНА

тел. 052/988-235; моб. 088/8-438-166
e-mail: softis@softisbg.com

Прилагам:

1. Договор от 20.12.1994 г.
2. Договор № 165/95-00-150/2001 от 17.01.2002 г.
3. Общи разяснения относно оформянето на документи от и за чужбина, 4 страници

Приложение 5

Право да превеждам пред нотариус, без да имам договор с МВнР

03.02.2013 год.

ДО: НОТАРИАЛНА КАМАРА
КОПИЕ: МИНИСТЕРСТВО НА
ПРАВОСЪДИЕТО

Относно: Право да превеждам пред нотариус, без да имам договор с МВнР

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

Преводач съм от и на сръбски и хърватски език. На 01.02.2013 год. ми се обади мой дългогодишен клиент, хърватски гражданин, когото познавам от 1980 г. Той ме помоли да му превеждам в нотариалната кантора на нотариус Елена Дионисова, рег. № 190, във Варна. Когато отидох в кантората, госпожата помощник-нотариус отказа услугите ми под предлог, че нямам договор с МВнР. Предложих да подпиша клетвена декларация по чл. 290 ал. 1 и 2 от НК, но тя отказа. Представих оригинала на дипломата си за висше образование, но тя отново отказа. Твърдението на помощник-нотариуса беше, че защитава интересите на кантората, в която работи. Ня-

мам никакво лично отношение към споменатата г-жа нотариус, нито към г-жата помощник-нотариус и не търся възмездие. Това, че се случи в една кантора, не означава, че не е можело да се случи във всяка друга. Положението, в което се озовах, беше крайно унизително и се надявам, че с Вашето съдействие то няма да се повтори.

Притежавам диплома № 092152 от 15.12.1980 г., издадена от Софийския университет, с която ми се признава квалификация на специалист по сърбохърватски език. От 1980 г. до днес активно практикувам професията преводач, като от 1991 г. тя е единственият ми източник на приходи. Превел съм писмено над 15 000 страници, сред които голям брой документи. Имам и много часове устен превод, включително пред съд, прокуратура, следствие, полиция и нотариус, като последно превеждах на 24.01.2013 год. в Следствен отдел - Варна. Четири години съм работил в хърватска фирма като преводач. От 1994 година съм собственик на фирма за преводи. От същата година до 31.12.2012 год. имах договор с МВнР за възлагане извършването на официални преводи, каквито на практика МВнР нито веднъж за тези 18 години не ми е възлагало. Това е главната, но не единствената причина, поради която от 01.01.2013 год. не продължих договора си с МВнР.

Относно предназначението на договора с МВнР бих искал да изложа следните факти:

Договорите на всички фирми за преводи бяха прекратени на 31.12.2012 г. поради утвърждаване на нов тип договор със Заповед № 95-00-152 / 2012 на Министъра на външните работи, приложена към настоящето. Новият тип договор е предназначен за задоволяване нуждите от преводи на самото министерство и по-точно - „нуждите на консулското обслужване в Министерството на външните работи" (т. 1 от Заповедта). Сключването на новия договор не е задължително, а е предоставено на свободната воля и преценка на доставчиците на преводачески услуги. Моля, уведомете членовете на Нотариалната камара, че вече не е необходимо да изискват такъв договор, за да не стават недоразумения в бъдеще.

Прилагам и две определения на Върховния административен съд, които потвърждават гореизложеното. Определенията са публично достъпни. В Определение № 13174 от 23.10.2012 год. на тричленен състав на ВАС се казва, че заповедта е „вътрешно-служебен акт, насочен към организиране на работата на МВнР във връзка със сключване на договори за извършване на преводи на документи и други книжа, на които министерството извършва легализиране и заверяване",

а „одобреният типов договор има характера на оферта към неограничен кръг правни субекти и онези, които отговарят на предварително одобрените от министерството условия могат да поискат, а министерството е свободно да прецени дали да сключи облигационен договор", т.е. договорът няма нищо общо с преводите пред нотариус и дори не е истински договор, а оферта. В Определение № 1194 от 24.01.2013 год. на петчленен състав на ВАС изрично се посочва, че заповедта на министъра на външните работи е издадена единствено за задоволяване „нуждите на консулското обслужване в МВнР", не засяга „гарантирани от закона [...] права и интереси" и „не може да се приеме, че заповедта представлява властническо волеизявление с непосредствен ефект върху правната сфера на трети лица".

Накратко, договорът се сключва единствено за нуждите на МВнР, при това не е задължителен.

Моля за потвърждение от Ваша страна, че имам право да извършвам преводи пред нотариус и без договор с МВнР.

С уважение,

Харалампи Стоянов Стоянов,
собственик на ЕТ „Харалампи Стоянов -

СОФТИС",
ул. „Георги Бакалов" 17, вх. 7, ет. 1, ап. 80
9010 ВАРНА

тел. 052/988-235; моб. 088/8-438-166
e-mail: softis@softisbg.com

Приложение 6

Писмо от КО за прекратяване на договора със Софтис

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ВЪНШНИТЕ
РАБОТИ

ДИРЕКЦИЯ „КОНСУЛСКИ
ОТНОШЕНИЯ"

Изм. № КОА-21-00-165/26.11.2012г.
Препоръчано, с обратна разписка

ДО
„Харалампи Стоянов -
Софтис ЕТ"
ул.Георги Бакалов
№17,вх.7,ет.1,ап.80

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

Със заповед № 95-00-152 / 31.05.2012 г. на
Министъра на външните работи са въведени,
считано от 01.07.2013 година, нови изисква-
ния за условията, при които Министерството
на външните работи може да възлага извър-
шването на преводи на документи съгласно
чл.2а, ал.2 от Правилника за легализациите,

заверките и преводите на документи и други книжа.

Ето защо Ви уведомяваме, че на основание чл.10 от договор № 165, сключен между управляваната от Вас фирма и Министерството на външните работи на 17.01.2002г., прекратяваме действието на същия, считано от 01.01.2013 година.

В случай, че желаете да продължите дейността във връзка с преводите на официални документи, може да отправите предложение чрез „Приемна“ на Министерство на външните работи, към което да бъдат приложени всички необходими документи, посочени в списък, публикуван на официалния сайт на Министерството на външните работи.

С уважение,

Началник отдел „АОГ“
(Подпис, не се чете)

В. Дечева
(Печат: Република България, Министерство на външните работи, Дирекция „Консулски отношения“)

София 1113, ул. „Александър Жендов“ 2, тел. 971 70 89, факс 971 36 20
e-mail: consular@mfa.government.bg

Приложение 7

Резолюция 708/2012 на ВАП

**ВЪРХОВНА АДМИНИСТРАТИВНА ПРОКУ-
РАТУРА**

Вх. №708/2012г. - II
София2012г.

РЕЗОЛЮЦИЯ

По преписка 708/2012г. по описа на ВАП
София, 11.12.2012г.

Преписката е заведена във връзка с постъпил сигнал от г-н Харалампи Стоянов - едноличен собственик на ЕТ „Харалампи Стоянов - СОФТИС" срещу заповед № 95-00-152 от 31.12.2012г. на Министъра на външните работи на Република България, с която са утвърдени - Типов договор за възлагане на официални преводи на документи и други книжа и списък с необходимите документи за сключване на договор за възлагане и извършване на официални преводи на доку-

менти и други книжа.

Досежно атакуваната заповед на външния министър, състав на Върховния административен съд в свое Определение 1317 от 23.10.2012г. по адм.дело 8093/2012г. е приел, че посочената заповед представлява вътрешно - служебен акт на министерството във връзка със сключването на договори за извършване на преводи на документи и други книжа, на които министерството извършва легализиране и заверяване съгласно чл.1 и чл.2а от Правилника за легализации и заверките и преводите на документи и други книжа, ДВ бр.96/1982г. /Правилника/

Поради изложеното и на основание чл.61, ал.3 от ЗСВ „Дело, което се разглежда от съд не може да се разглежда и от друг орган“, считам че ВАП не е компетентна да се произнася по вече решения от съда спор.

Що се отнася до останалите разсъждения в жалбата на г-н Стоянов за монополно положение и противоречие на чл.2а от Правилника с Конституцията на Република България, считам че липсва такова противоречие и монополно положение на държавата, тъй като в съществуващата нормативна база няма друг нормативен акт, който да урежда подобен род обществени отношения, а в чл.25 от Правилника е посочено, че „Разпоредбите на тази правилник са задължителни, доколкото в сключените спогодби и споразумения с чужди страни не се предвижда друго“.

В този смисъл Правилника се явява проекция на установения в международните договори и споразумения ред за превод, легализация на документи и други книжа с необходимата доказателствена сила или удостоверителен характер.

Съгласно чл.5, ал.4 от основния закон, тези договори, споразумения и спогодби са част от вътрешното право на страната и имат предимство пред нормите на вътрешното законодателство, които им противоречат.

В ал.2 на чл.2а от Правилника е посочено, че „Министерството на външните работи респективно отдел „Консулски“ може да възлага с договор преводите да се извършват от държавни, обществени, кооперативни и частни фирми, а лицата които извършват преводи в министерството съгласно ал.4 на чл.2а от Правилника се определят от министъра.

На основание предоставените му правомощия Министъра на външните работи е издал посочената заповед, като проекта на Договор за извършване на официални преводи и списъка с необходимите документи са неразделна част от заповедта и следва да се представят от всички физически и юридически лица, желаещи да осъществяват такава дейност.

В този смисъл и с оглед разпоредбата на чл.16 а от Параграф 1 на Допълнителните разпоредби към Закона за обществени по-

ръчки /ЗОП/, считам че /„Официален превод" е превод, извършен от преводач, който има сключен договор с Министерството на външните работи за извършване на официални преводи"/ считам че за извършването на „официален превод" следва да имате сключен договор с Министерството на външните работи в случай, че желаете да извършвате на официални преводи.

По изложените съображения, приемам че липсват основания за по нататъшна намеса на прокуратурата по реда на надзора за законност и преписката следва да се прекрати.

Препис от резолюцията да се изпрати на г-н Харалампи Стоянов на посочения в писмото адрес.

ПРОКУРОР: (Подпис, не се чете)

Г. КАМБУРОВ

(Печат: ВЪРХОВНА АДМИНИСТРАТИВНА
ПРОКУРАТУРА, Република България)

Приложение 8

Писмо от КО от 20.12.2012

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ
ДИРЕКЦИЯ "КОНСУЛСКИ ОТНОШЕНИЯ"

Изм. № КОВ-23-00-12/20.12.12 г.

ДО
Г-Н ХАРАЛАМПИ СТОЯНОВ
ЕТ „ХАРАЛАМПИ СТОЯНОВ -
СОФТИС"

КОПИЕ:
ВЪРХОВНА
АДМИНИСТРАТИВНА
ПРОКУРАТУРА

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН СТОЯНОВ,

Правилникът за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа (Утвърден с ПМС 184 от 1958 г., обн., ДВ, бр. 73 от 12.09.1958 г., изм., бр. 10 от 4.02.1964

г., бр. 77 от 28.09.1976 г., бр. 96 от 7.12.1982 г., бр. 77 от 4.10.1983 г., бр. 103 от 25.12.1990 г.)(Правилника) е и единствения нормативен акт, който регламентира дейността по извършването на преводи на документи и други книжа в разпоредбите на чл. 2а и определя специфични права и задължения на МВНР в тази връзка. Българското законодателство не съдържа друга регламентация за преводите и преводаческата дейност по отношение правоспособността на лицата, които извършват преводи, организация на дейността, отговорности и др.

Законодателството не определя и на друг административен орган функции във връзка с извършване на преводи.

В изпълнение на правомощията по чл.2а, ал.2 от Правилника, че „Министерството на външните работи, респективно отдел "Консулски", може да възлага с договор преводите да се извършват от държавни, обществени, кооперативни и частни фирми" е издадена и Заповед № 95-00-152/31.05.2012 г. При издаването ѝ, министърът на външните работи е действал в рамките на определената му от закона компетентност, както и при условия на оперативна самостоятелност, доколкото друг държавен орган няма определени нито изпълнителски, нито контролни функции във връзка с преводите и преводаческата дейност.

Новопредложените изисквания имат

правното си основание в чл.2а, ал. 3 и 4 от Правилника, съгласно които „Министерството на външните работи чрез отдел "Консулски" осъществява контрол върху качеството на преводите и оформянето на преведените документи и други книжа...", а в същото време, „...Лицата, които извършват преводи във фирмите, сключили договор за преводи с Министерството на външните работи, се определят от ръководителите на тези фирми". За да гарантира това качество при създадения модел на работа, където МВнР сключва договори с фирми, които организират преводачески услуги (ведомството не сключва отделни договори с преводачите), единственото възможно решение е министерството да ангажира фирмите, с които сключва договори сами да гарантират качеството на предоставяните от тях услуги и да носят отговорност за това.

Новият договор не засягат права, свободи или законни интереси на граждани или юридически лица, тъй като той е предоставен на свободната воля и преценка на доставчиците на преводачески услуги да решат дали да го сключат. С него не се ограничават свободата и интересите на заинтересованите лица по упражняване на дейност за извършване на преводи и предоставяне на преводачески услуги, както и за ползване на такива услуги от страна потребителите.

Снабдяването на официален документ, из-

даден от компетентен български органи предназначен за чужбина, както и от чужбина за България, с превод не би могъл да произведе своето правно действие на територията на съответната държава, за която е предназначен, ако преводът не бъде заверен. Процесът е двуфазен и до този момент на вниманието на МВнР фирмите поставят единствено и само въпроса за извършваната от тях дейност по преводи на документи. Но самият превод, без съответната заверка от страна на МВнР прави документа негоден за ползване в чужбина или на територията на страната.

Необходимо е да обърнем внимание, че по реда на Правилника фирмите могат да сключат договор за преводачески услуги с МВнР и да извършват такива, а МВнР от своя страна да заверява подписите на преводачите, работещи към фирмите, единствено и само по отношение на документи и други книжа, посочени в глава II от Правилника. МВнР няма отношение към преводаческата дейност като цяло или към всички преводи по принцип. Преводът е последната фаза от оформянето, легализирането и заверката на документ, единствено и само предназначен за или от чужбина.

Въвеждането на правила относно контрола върху официалните преводи, МВнР има за цел да защити интересите на гражданите като ползватели на преводаческите услуги и

по никакъв начин не се намесва в преводаческия бизнес.

12/20/2012

Х (Подпис, не се чете)
ЗА ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ "КО"
БОЖИДАРА СЪРЧАДЖИЕВА

[Щемпел: ВЯРНО С ЕЛЕКТРОННО ПОДПИСАНИЯ ОРИГИНАЛ]

(Печат: РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ,
МИНИСТЕРСТВО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ,
ДИРЕКЦИЯ „КОНСУЛСКИ ОТНОШЕНИЯ“)

София 1113, ул. „Александър Жендов“ 2, тел. 971 70 89,
факс 971 36 29,
e-mail: consular@mfa.government.bg

Приложение 9

Писмо до МС с копие до НС, изпратено с е-поща на 16.01.13

След като получих дълго чаканото становище на МВнР по е-поща от МС, с reply изпратих следния отговор:

Тема: благодаря
ДО: ms_priemna@government.bg
Копие: priemna@parliament.bg

Здравейте,

Благодаря, получих дълго чаканото становище на МВнР. Не е отговор на въпроса ми от 03.09.2012 г., но напълно разбирам, че МВнР не може да отговори по друг начин, докато не бъде отменен остарелия Правилник за легализациите, заверките и преводите на дирекция „Консулски отношения“ в МВнР (пос. изм. 1990 г.) и не бъде съставен нов, само за легализации (без преводи), което вече предложих във връзка с днес публикуваната концепция на Министър Н. Младенов за Закон за консулски услуги на имейл consultations@mfa.bg за предложения на граждани.

Във форума на Петицията на преводаческите агенции наскоро имаше изказано мнение,

което споделям, че МС би могъл да помогне за настъпване на дългоочакваните промени в преводаческия бранш, като:

- отмени Правилника за легализациите

и

- издаде една Наредба за оторизиране на квалифицираните преводачи.

Наредбата би могла да гласи, че считано от (дата) МС оторизира преводачите с определена квалификация (може да се използват критериите, дадени на сайта на МВнР в т. 11-13) да извършват официални преводи на документи и сами да заверяват преводите си, за които отговарят по чл. 290, ал. 1 и 2 от НК, с подпис и специален печат/щемпел, носещ техния уникален номер.

За целта всички преводачи, имащи необходимата квалификация - с фирма или без - ще трябва да изпратят заявление до МС за включване в Общ регистър под уникален номер, като приложат следните документи (списък на документите).

За всеки преводач Регистърът би трябвало да съдържа следната информация:

- квалификация (какви езици владее, какво

образование има)

- специализация (ако има напр. познания в областта на медицината, правото, техниката, икономика или др.)

- опит (къде е работил като преводач, колко време, какво е превел)

- данни за връзка: адрес, мобилен телефон, имейл, website (ако има)

- кога е наличен (примерно "наличен целодневно" или "само вечер, след 18 ч.", защото някои преводачи ходят на работа)

Идеята МС да оторизира преводачите е мотивирана от факта, че официалните документи излизат далеч извън обсега на МВнР - те касаят и МП (съдебни документи) и въобще всички останали министерства, агенции, служби и пр. държавни органи - всички те издават официални документи за най-различни цели. Немалко от тези най-различни документи имат нужда от заверен превод. Заверен превод (certified translation) в ЕС означава превод, заверен от оторизиран преводач. Сегашната процедура по заверка на превода (преводач + агенция + МВнР) е много сложна, а не дава никаква „възможност за контрол върху процеса на превод - дали той се извършва действително от заявления от фирмата изпълнител преводач или от студенти.", както самият Министър Н. Младенов призна пред НС. В наредбата може да пише, че всеки оторизиран преводач е длъжен да се отзове при повикване от мест-

ния съд, а съдилищата ще могат да си подберат съдебни преводачи от Общия регистър, за да отговорят на Европейската директива за осигуряване на безплатен преводач в досъдебното и съдебното производство.

Ренета (Рени) Стоянова, преводач на трудов договор в преводаческа фирма „Софтис“

Приложение 10

Св. Николай Охридски и Жички, Писмо до политика Н. Н., който пита за политическия морал

От Вашето писмо разбрах, че Вие сте склонен да признаете някакъв специален морал за политиката, различен от морала в другите човешки дела и отношения. Това не може да значи нищо друго, колкото и внимателно и деликатно да се изразявате, освен че онова, което във всекидневните човешки дела се смята за непочтено, се признава в политиката за почтено и онова, което в останалите човешки отношения е недопустимо, в политиката се приема за допустимо. Тази опасна тенденция, започнала първо не от Вас и не от вчера, доведе до там, че, за съжаление, народът наистина започна да смята политиката за особен морал, тоест - липса на морал. Не слушаме ли често и Вие, и аз от народните уста такава оценка за някого:

- Нима мислиш, че той говори истината? Не, той само политиканства!

Виждате ли каква бездна има между Вашия стремеж и мнението на народа? Вашият специален политически морал е наречен от народа просто лъжа и измама. А вие трябва да се съобразявате с мнението на народа, след като политиката в най-добрия си сми-

съл е народно дело, и то едно от най-големите народни дела. Аз знам какво желаете Вие. Вие бихте желали да откриете някакво особено умение, с което народът да просперира и държавата да устои. И това особено умение, което неизбежно прилича на умението да се играе хазарт, Вие бихте искали да наречете политически морал. Не се съмнявам, че Вашите подбуди са благородни, но всичко останало, което казвате, излиза извън кръга на морала, извън кръга на християнството и извън кръга на културата. Това е предисторическа игра и надиграване между по-силния и по-слабия, при което, ако не помага фалшива усмивка, помагат зъбите и ноктите, и обратно. На всичко това народът отговаря: *правдата крепи държавата и градовете*. Ако ли пък презирате тази желязна аксиома на нашия народ като „просташки“, чуйте какво твърдят културните англичани: *почтеността е най-добрата политика*. Имало е време през продължителното политическо школуване на англичаните, когато се мислело и другояче. Но опитът ги научил, че наистина почтеността е най-добрата политика. Един голям американски държавник казва: ако американците отиваха в парламента с такива мисли и чувства, с каквито отиват на църква, тогава нашата държава ще укрепне и нашият народ ще бъде доволен. - Дори и при древните езичници на нашия скъп Балкански полуостров най-много се прославили

онези държавници, които в обществените народни дела спазвали същите морални правила, каквито и в своите лични дела. Спомнете си как постъпил праведният Аристид, когато се гласувало за неговото изгнание от отечеството му. Някакъв непознат и неграмотен помолил Аристид да му напише на парче печена глина: Аристид да се прогони! А Аристид без двоумене написва това, което било в негова вреда.

Неделимостта на морала е обявена и закрепена с християнската вяра по-силно, отколкото с каквото и да било преди това. Една от главните причини за сегашните заблуди и нещастия на този малък европейски континент е двойственият морал. Един морал се изисква за личния, а друг - за обществения живот. Че това двуличие не води народите към добро, ни свидетелства постъпката на йерусалимските старейшини спрямо Христос и съдбата на народа Израилев след това. Съдейки сред народа си, те наказвали със смърт лъжесвидетелите, а на съда срещу Христос търсели само лъжесвидетели. Освен това, между себе си говорили, че Исус работи в полза на римляните (Йоан 11,48), а пред римлянина Пилат - че Исус е против римляните и против кесаря, защото *прави себе си цар* (Йоан 19,12), добавяйки лицемерно: *нямаме друг цар освен кесаря*. Това е двойствен морал. Това е политически морал, с който юдейските политици искали да спасят

своя народ, но го опропастили. Виждайки цялата тази интрига, цялата неморална фарисейска сплетня против Себе си, Господ им предсказал: *домът ви ще остане пуст*. Ето, това е плодът на политическия морал. Ето, това е страшният урок за всички народни водачи, които разцепват морала, отдалечавайки се от онази желязна народна аксиома: *правдата крепи държавата и градовете*.

Мир Вам и здраве от Господа.

Владика Николај Велимировић, МИСИОНАРСКА ПИСМА, 74. Писмо

Превод от сръбски: Хари Стоянов

Приложение 11

Тайният живот на Съюза на преводачите

(Рени Стоянова, 12.02.2013)

Днес ми хрумна да проверя дали случайно Съюзът на преводачите в България (СПБ) не е сред агенциите, сключили фиктивен договор с МВнР за извършване на официални преводи. Оказа се, че са там с договор 2071/10.01.2013. После проверих и в стария списък, който си бях спасила - и там ги има с договор 402/31.01.2002.

Как не се бях сетила по-рано, че СПБ функционира като мощна агенция за преводи! Ето защо са се срещали често с НАПА и БАППА - като хора на бизнеса, на равни начала. И наистина, тяхното "Бюро преводи" предлага преводи от и на 46 езика, от които около 20 са на техни членове, а за останалите изглежда ползват външни подизпълнители, т.е. посредничат.

Може да се предполага, че имената на техните членове и външни подизпълнители фигурират в списъците, съхранявани в дирекция "Консулски отношения" на МВнР и грижливо пазени скрити от очите на гражданите. Вероятно техните членове не желаят да

бъдат включени в публичен Регистър на преводачите.

Защо ли са толкова потайни? Подобно поведение може да се обясни само ако допуснем, че и СПБ прилагат номера на агенциите - внасят списък с утвърдените имена в МВнР, а възлагат преводите на студенти и други лица без необходимата квалификация. После поставят смело печата на съюза и живеят от комисионни.

Навярно им харесва да работят по този начин. Те имат и печати, на които пише „Член на СПБ“. Може би всеки от тях има право да поставя този печат и директно да внася преводи „за легализация“ в МВнР? Все едно сключвайки договора с МВнР от името на Съюза, всеки член получава правата на съконтрагент.

За другото сдружение на преводачи - Асоциацията на преводачите в България (АП), не можах да открия друга информация, освен че някои от членовете им имат собствени агенции за преводи. Не ми се занимаваше да проверявам всички - може би щяха да излязат още. Доколкото знам, и членовете на АП имат собствени печати, които им дават известна лична свобода.

Сега разбирам защо на въпроса ми:

"Защо нито веднъж през всичките тези години [вие, сдруженията] не заявихте ясно и недвусмислено, че този Правилник [за легализациите] поставя преводачите на свободна практика в унизително, подчинено положение спрямо фирмите за преводи?"

Ваня Ангелова, член на АП, отговори (вж. бележката под този текст):

„Правилникът" е „най-голямата пречка пред свободата на малките фирми", а не пред преводаческата гилдия, бих перифразирала аз. Защото не засяга преводачите на свободна практика, които бихме искали да работим с КО директно."

Оказва се, че преводачите от сдруженията винаги са могли да работят директно с МВнР. А останалите преводачи, които са поставени на колене пред агенциите? Сдруженията не се интересуват от тях, вероятно наистина са убедени, че в цяла България няма други професионални преводачи, освен членовете на СПБ и АП.

Ами ако са прави? Какво пречи на агенциите в цялата страна да внасят в КО фиктивни списъци с квалифицирани преводачи, чиито услуги рядко или почти никога не използват, а всички официалните преводи да се

извършват от офис мениджърите или от не-квалифицирани, ниско платени преводачи?

В крайна сметка е ясно, че и професионалните сдружения на преводачите, както и хилядите малки и големи агенции в страната, се занимават с посреднически бизнес, затова си мълчат и покорно изпълняват незаконните разпоредби на МВнР, верни на вековната българска мъдрост "Кроткото агънце от две майки бозае".

А преводачите от СПБ и АП имат съвсем основателна причина да не забелязват нито беззаконията на МВнР, нито унизителното положение, в което Правилникът поставя непривилегированите преводачи. По силата на сключения договор между МВнР и сдружението, всеки един от членовете му, притежаващ собствен печат, необезпокоявано може да функционира като мениджър на мини агенция в рамките на агенцията-майка (сдружението), ползвайки всички облаги от посредничеството, без неудобството да води фирмено счетоводство или да плаща осигуровки и данъци.

Бележка:

Цитатите са от блога на г-жа В. Ангелова:
<http://zakonprevodachi2012.blog.bg/novini/2012/12/27/posting-23-ministerstvo-na-pravosydiето-peto-nashe-pismo-do-.1035670>

Приложение 12

Писмо от МВнР № 12ПР-1149

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

ПОСТОЯНЕН СЕКРЕТАР

Изм. № 12ПР-1149/21.03.2013 г.

ДО
Г-ЖА СОНЯ БОЖИКОВА
НАЧАЛНИК НА ОТДЕЛ
"ПРИЕМНА"
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

КОПИЕ: ДО

Г-ЖА РЕНЕТА СТОЯНОВА
e-mail: rennie@softisbg.com

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО БОЖИКОВА,

Дейността на Министерството на външните работи, дирекция "Консулски отношения" относно реда за заверки и легализации на официални документи, предназначени за ползване в чужбина и на такива документи,

необходими за представяне пред компетентните български власти, се урежда от Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа, приет с ПМС № 184/1958 г.

Съгласно действащата нормативна уредба и по-специално Закона за нормативните актове, необходимо е тълкуване от страна на Министерството на правосъдието - Съвет по законодателството, относно реда, по който така посочения Правилник може да бъде изменен, допълнен или отменен, доколкото същият не е издаден във връзка с приложение на определен Закон. Министерство на външните работи съзнава, че това е една отдавна остаряла правна уредба, която не отговаря на новите обществени отношения, но не може с лека ръка да предложи отмяна на действащите правила, доколкото с тях се урежда и реда за легализация на официални документи, предназначени за чужбина, издадени от различни държавни институции и обществени организации и която не засяга единствено и само дейността на преводите на тези документи. Премахването на действащата нормативна уредба, без въвеждане на нова такава, относно реда за легализация на тези документи ще доведе до вакуум в тази дейност на държавата, което от своя страна ще доведе до накърняване на интересите на редица физически и юридически лица, нужда-

ещи се от съответното оформяне на официалния документ, предназначен за ползване в чужбина и такива документи изготвени от чужбина и предназначени за ползване на територията на страната.

С цел намиране на правилен изход от така създалата се ситуация, Министерството направи преглед на различните документи, подлежащи на легализация и съответно нуждаещи се от превод и в момента работи, съвместно с други ведомства, за въвеждане на нови правила, които постепенно да доведат до отпадане необходимостта от заверка, легализации и превод на определени официални документи. По този начин от само себе си приложното поле на Правилника ще бъде значително стеснено, което ще позволи създаване на нова уредба по заверка и легализация на останалите официални документи, и в крайна сметка до отмяна на действащия нормативен акт.

В същото време, бихме искали да Ви информираме, че въпросът за реда по който Правилника може да бъде изменен или отменен е дискутиран нееднократно между компетентните по въпроса администрации. Последното такова обсъждане е било проведено в периода 2006 г. - 2008 г. когато е била сформирана нарочна за целта Междуведомствена работна група с представители на Министер-

ство на външните работи, Министерство на правосъдието, Министерство на образованието и науката, Министерството на държавната администрация и държавната реформа. Изразеното тогава единодушно становище на експертите в Междуведомствената група съдържа следните изводи:

- Правилникът за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа противоречи на действащата нормативна уредба и поради тази причина не може да бъде изменян и допълван. Правилникът няма законово основание за издаване и не съответства на разпоредбите на Закона за нормативните актове;

- Уредбата на статута на преводачите може да стане само чрез закон, но нито една от държавните институции (МВнР, МП, МОМН) не поемат ангажимент сами да изработят такъв проект. Това би трябвало да се извърши от специалисти, с каквито посочените ведомства не разполагат. Основна роля в изготвянето на нов нормативен акт трябва да имат Съюза на преводачите и Асоциацията на преводачите, както и от регистрираните юридически лица с нестопанска цел - различните асоциации на преводаческите агенции и фирми;

- Удостоверяването на подписа на преводача от страна на МВнР е дейност, която не би следвало да се извършва от ведомството, не

е законосъобразна и следва да бъде прекратена. Съобразно Закона за нотариусите и нотариалната дейност и съответните разпоредби на ГПК, заверката на подписа на преводача трябва да се извършва от нотариусите;

- Относно последващо удостоверяване на извършен в България превод, предназначен за чужбина, е било изразено становище, че това може да се извършва посредством заверка „апостил“ на МП, с който се потвърждава предходна нотариална заверка на подписа на преводача. Министерството на външните работи декларира своята готовност за ново обсъждане на проблема и намиране на решение, но съвместно с други компетентни по въпроса ведомства, сдружения на преводачите и на фирмите, занимаващи се с преводаческа дейност, без обаче да се вмения на ведомството задължението то да предложи и изработи само съответната правна регламентация на обществени отношения, които излизат извън кръга на неговите правомощия и компетенции.

София, 19.03.2013 г.

19.3.2013 г.

(Печат: Министерство на външните работи,
Република България)

X(Подпис, не се чете)

Иван Сираков
Постоянен секретар
[Вярно с електронно
подписания оригинал]

СОФИЯ 1113, Ул. Александър Жендов 2, тел. 870 32
08, факс 870 34 28 e-mail: ivan.sirakov@mfa.bg

Приложение 13

Недоразумението Стандарт EN 15038

(Рени Стоянова, 23.01.2013)

Ето как МВнР хвали „Стандарт БДС EN 15038-Преводачески услуги. Изискванията относно предоставянето на услугата“:

"Стандартът представлява съвкупност от добри практики и правила, разработени от браншови и съсловни организации и експерти от различни държави-членки на ЕС по отношение извършването на преводаческата услуга. Повече от шест години този стандарт се ползва от редица български и европейски институции и ведомства. Стандартът се отнася до осигуряване на технически и човешки ресурси за гарантиране качеството на преводите, проследимост на преводаческата услуга, отговорност за точността, пълнотата и оформлението на преводите, ползването на законен софтуер, надеждни комуникации и техническо оборудване за извършване на преводите и др."

Всичко това е вярно, но съвсем не е цялата истина за този прехвален стандарт. Най-важното, което всички български преводачески агенции трябва да знаят, а се премълчава, е, че Стандарт БДС EN 15038 не е предназна-

чен за извършване на официални преводи, въпреки че МВнР го изисква от агенциите именно с такава цел.

Предназначението на Стандарт EN 15038 е за въвеждане на добри производствени практики при извършване на всякакви други преводи за вътрешните и международни нужди на национално и глобално ниво, особено за успешно осъществяване на мащабни проекти, но извършването на официални преводи не е тема на този стандарт и няма как да бъде поради простата причина, че в ЕС официалните преводи са поверени на едно малко съсловие от заклети преводачи, които са равнопоставени с агенциите, а не подчинени на тях.

Става дума за преводачите, които носят персонална наказателна отговорност и затова са оторизирани сами да заверяват преводите си с подпис и печат. Заверката се състои в прикрепване на превода към оригинала или нотариално завереното му копие, поставяне на декларация за верността на превода, подпис и собствен печат на заклетия преводач.

Съгласно българското законодателство преводачите на официални документи също носят персонална наказателна отговорност - по чл. 290, ал. 1 и 2 от Наказателния кодекс, но правото им да заверяват преводите си се

простира само до поставянето на подпис. Преводът се отпечатва върху бланката на преводаческата агенция и се поставя фирменият печат, а не печатът на преводача, извършил превода.

В България преводачите на официални документи не са независими като в Европа, а „регистрирани“ към една или повече посреднически агенции за преводачески услуги. Поставям „регистрирани“ в кавички, защото преводаческите агенции нямат право да изземват функциите на Агенцията по вписванията. Нямат право и да поставят фирмения си печат под официалните преводи, извършени и подписани от лица, носещи наказателна отговорност. Въвеждането на добри производствени практики чрез сертифицирането с нищо не променя разпоредбите на Закона.

Съставителите на стандарта изобщо не са могли да допуснат, че в България агенциите ще тръгнат да се сертифицират от страх да не изгубят правото си да извършват официални преводи. Кой би могъл да се сети, че в България няма заклети преводачи, въпреки че персоналната отговорност за верността на превода е уредена законово? Голямо недоразумение, голямо!

Но да видим какво е известно за стандарта

от англогезични сайтове:

Клиентът може да договори и други услуги като част от процеса на превод, като например редакция и корекция, които са обхванати от стандарта, както и други услуги с добавена стойност (added value services), като например sworn translation (превод, извършен от заклет преводач).

<http://qualitystandard.bs.en-15038.com/>

За всеки случай търсим значението на израза added value services в сферата на преводите и откриваме следната дефиниция:

Услуги с добавена стойност - Услуги, които могат да бъдат предоставени от ДПУ в допълнение към превода.

http://en.wikipedia.org/wiki/EN_15038

Ето още малко информация за това, какво е sworn translation:

Заверен превод, наричан още сертифициран (удостоверен) превод е превод, извършен от лице, упълномощено за целта от местното законодателство. В някои страни се признава декларираната компетентност. В други се изисква преводачът да бъде официално оторизиран (упълномощен) от държавата.

<http://en.wikipedia.org/wiki/Translation>

Сега вече ни става ясно защо в стандарт EN 15038 преводачът е дефиниран просто като лице, което превежда. Защото не става дума за заклет преводач. Услугата "предоставяне на официален превод от заклет преводач" е допълнителна, извън стандарта. Може да се предостави от агенцията срещу допълнително заплащане, но определено излиза извън обхвата на стандарта, който урежда предоставянето на качествени неофициални преводи. Само на неофициални. Агенцията не може да извършва официални преводи дори да е сертифицирана по десет стандарта.

Разбира се, ако разполага със заклет преводач сред служителите си или е собственост на заклет преводач, агенцията може да осигурява официални преводи, но само от и на езиците, за които са оторизирани служителите и/или собственикът на агенцията. В другите случаи има право да посредничи при осигуряването на заклет преводач, който лично заверява извършените от него преводи и затова носи персонална наказателна отговорност (в България по чл. 290, ал. 1 и 2 от Наказателния кодекс)

Всичко това ни най-малко не означава, че преводачите, които извършват неофициални

преводи, не са добри. Напротив, ето как се описват знанията и уменията на добрия преводач, без да е заклет - източник: <http://en.wikipedia.org/wiki/Translation>:

Добрият (компетентният) преводач притежава следните характеристики:

- много добро писмено и говоримо познаване на езика, от който превежда (изходен език);
- отлично владение на езика, на който превежда (целеви език);
- познаване на тематиката на превеждания текст;
- задълбочено разбиране на етимологичните и идиоматични съответствия между двата езика, както и
- фин усет кога да метафразира ("превежда буквално") и кога да перифразира, така че да се гарантират истински, а не фалшиви еквиваленти между текстовете на изходния и целевия език.

Компетентният преводач е не само двуезичен, но двукултурен. Езикът не е прост сбор от думи и правила на граматиката и синтаксиса за образуване на изречения, но също така и необятна взаимосвързана система от конотации и културни препратки, чието овладяване, по думите на лингвиста Марио Пеи, продължава цял живот. [30]

Каквито и суперлативи да се използват, сложността на работата на преводача не би могла да бъде надценена; според някои публикации, за да се превърне в завършен преводач - след като вече е придобил добри основни езикови и културни познания - преводачът се нуждае от най-малко десет години опит. Погледнато в тази светлина, да се счита, че човек, който има добро ниво на владение на два езика и по силата на този факт, сам по себе си, е достатъчно компетентен да превежда от единия на другия и обратно, е сериозно недоразумение.

Тук следва да се добави, че не по-малко сериозно недоразумение е да се счита, че Стандарт EN 15038 е предназначен за извършване на качествени официални преводи.

Приложение 14

Сигнал за корупция от 22.11.2012 год.

[На сайта: anticorruption.government.bg]

Сигнал № 2836

От дата 22.11.2012 г.

Статус Необработен

Входящ номер

ЕГН *****

Жалбоподател Харалампи Стоянов Стоянов

Адрес ул. Георги Бакалов 17, вх. 7, ет. 1, ап. 80 [Варна]

Тел. номер 0888438166

Е-поща softis@softisbg.com

Администрация, срещу която е сигнал Министерство на външните работи

Лице, срещу което е сигнал Николай Младенов

Позиция на лицето, срещу което е сигнал министър

Дата на корупционния акт 31.5.2012 г.

Вид/тип на корупционния акт Конфликт на интереси

Приблизителна стойност на корупционния акт над 1000лв.

Описание

Съгласно чл. 2а, ал. 1 от Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа, "Преводите на документите и другите книжа в страната се из-

вършват от Министерството на външните работи", а съгласно чл. 2а, ал. 2 "Министерството на външните работи, респективно отдел "Консулски", може да възлага с договор преводите да се извършват от държавни, обществени, кооперативни и частни фирми".

Министърът на външните работи със Заповед № 95-00-152 / 2012 г. утвърждава проект на типов договор за възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа за нуждите на консулското обслужване в Министерството на външните работи. Към тази заповед има приложен Списък на необходимите документи за сключване на договор за възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа, т. 2 от който гласи: "Документ за сертификация по международните европейски стандарти EN 15038 за контрол на качеството на предоставяните услуги (задължителен от 1 юли 2013 г.)."

Цената за сертифициране на една фирма е около 3000 лв (примерна оферта: <http://rumix.eu/Downloads/15038.pdf>). Ако задължително се сертифицират над 1000 фирми, сумата, която фирмите ще платят за сертифициране е около 3 млн. лв.

Смятам, че задължителното сертифициране на фирмите за преводи се прави под натис-

ка, оказан върху министъра на външните работи от сертифициращите фирми по неизвестен начин. Известно е обаче, че стандартът не е задължителен.

Приложение 15

**Отговор от Приемната на Министерски
съвет,**
получен на 18.12.2012 по е-поща като прика-
чен файл
(Рени Стоянова)

Днес, 18.12.2012, получих дългоочаквания отговор от Министерски съвет на писмото ми до тях от 03.09.2012. Представляваше празен имейл (без текст) с прикачен към него файл със следния текст на бланка на МС с подпис и печат:

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
АДМИНИСТРАЦИЯ НА
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

№ 2711/12
13.12.2012 г.

ДО
Г-ЖА РЕНЕТА СТОЯНОВА
(е-поща)

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО СТОЯНОВА,

Като продължение на кореспонденци-
ята ни – наше писмо изх. № 2711/12 от 14.09.
2012 г., Ви уведомяваме, че в Министерския
съвет на Република България по електрон-

ната поща постъпи нов Ваш сигнал относно твърдение, че не сте получила отговор по поставените въпроси в предходното Ваше изложение.

Както знаете, в резултат на разпоредената от нас проверка чрез компетентната институция – Министерството на външните работи /МВнР/ получихме становище изх. № 12ПР-1149 от 28.09.2012 г., което е с копие и до Вас. Информирани сме, че от МВнР са изпратили отговор на горепосочената електронна поща, във връзка с постъпило Ваше аналогично писмо на 03.09.2012 г. на имейла на дирекция «Консулски отношения».

Приложено, предоставяме Ви отговора, заедно с приложението, за яснота.

Благодарим Ви, че се обърнахте към г-н Бойко Борисов, министър-председател на Република България.

ПРИЛОЖЕНИЕ: цитираното по-горе становище с приложение – 2 страници.

С уважение,

НАЧАЛНИК НА
ОТДЕЛ «ПРИЕМНА»
СОНЯ БОЖИКОВА
(подпис: не се чете)
(печат на МС на РБ)
Изготвил: Д. Раянова
(подпис: не се чете)

Тъй като приложеното становище на МВнР липсваше, вечерта на същата дата - 18.12.2012 - изпратих кратко писмо по е-поща с молба да получа липсващото становище.

Приложение 16

МВнР писмо № 13ПР-427 до МС

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

ПОСТОЯНЕН СЕКРЕТАР

Изх. № 13ПР-427/25.03.2013 г.
На Ваш изх. № 625/13

ДО

Г-ЖА СОНЯ БОЖИКОВА
НАЧАЛНИК НА ОТДЕЛ
"ПРИЕМНА"
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

КОПИЕ: ДО

Г-Н ХАРАЛАМПИ СТОЯНОВ
Ул."Георги Бакалов" № 17,
вх. 7, ет. 1, ап.80
E-mail: harry@softis.com

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО БОЖИКОВА,

Във връзка с подаден сигнал за корупция от страна на г-н Харалампи Стоянов бихме желали да Ви уведомим за следното:

Въведените с заповед 95-00-152/2012 г. нови изисквания при възлагане извършването на официални преводи е продиктувано от: липсата на правила и регламентация за контрол върху качеството на извършваните преводи, наличие на много оплаквания за некачествени преводи, отправени директно към Министерството, както и от заведени съдебни дела за некачествени преводи, произвели тежки последици върху правните и имуществени интереси на ползвателите на преводите, както и върху дейността на самите преводачи. Наред с това, преводите на официални документи и книжа произвеждат действие и в чужбина и представят България в много области на обществения и стопанския живот, култура, образование, наука, здравеопазване, индустрия, инвестиции, участие в европейски и световни проекти и т.н. За това, като начин за контрол върху преводите, Министерство на външните работи разработи и прие мерки за гарантиране качеството на преводаческите услуги, въведени в типов договор за възлагане на официален превод и списък на необходимите документи за сключване на договор за превод. Конкретните мерки се отнасят до осигуряване на техническите и човешките ресурси за гаранти-

ране качеството на преводите, проследимост на преводаческата услуга, отговорност за точността, пълнотата и оформлението на преводите, надеждни комуникации и техническо оборудване за извършване на преводите и др. Такива мерки вече са наложени като добри практики в преводаческия бизнес в редица държави-членки на ЕС и са в основата на Европейския стандарт EN 15038:2006, възприет и от България като стандарт БДС EN 15038:2006.

Важно е да се отбележи, че съгласно чл. 2а, ал. 1 от Правилника за легализациите, заверките и преводите на други книжа", който цитирате Министерство на външните работи, сключва договори за възлагане извършването на преводи на официални документи в отношения на принципа на свободно договаряне. Въведените със Заповед 95-00-152/2012 г. изисквания следва да се прилагат единствено и само от фирмите, сключили договори с Министерството за предоставяне на преводачески услуги. Решението за това дали фирмата да сключи или не, договор е изцяло нейно и МВнР няма правомощията и не задължава никоя от тях да сключва договор за превод на официални документи.

Също така, бихме желали да Ви информираме, че цитираната в писмото заповед, вече беше обжалвана пред компетентните съдеб-

ни власти, като в определението (№ 1134 от 24.012013 г.) на Върховния административен съд, един от посочените мотиви, за отхвърляне на жалбата като неоснователна е именно липса на нормативно вменено задължение на Министъра на външните работи да удовлетворява заявени искания от страна на преводаческите агенции, а напротив, касае се за отношения на свободно договаряне и независимо от това, че едната страна е публично-правен субект, не може да се приеме, че заповедта представлява властническо волеизявление с непосредствен ефект върху правната сфера на трети лица.

София, 25.03.2013 г.

25.03.2013 г.

(Печат: Министерство на външните работи,
Република България)

(Подпис, не се чете)

Иван Сираков

Постоянен секретар

[Вярно с електронно подписания оригинал]

София 1113, гл. "Александър Жендов" 2, тел. 870 32
08, факс 870 34 28
e-mail: ivan.sirakov@mfa.bg

Приложение 17

Отговор на писмо № 625/13 от МС (14.03.2013)

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО БОЖИКОВА,

По пощата получих от Вас писмо № 625/13 от 11.03.2013¹⁰⁷, в което се твърди, че при Вас е постъпил сигнал от мен относно заповед № 95-00-152/2012. Изключително съм обезпокоен от Вашето твърдение, което всъщност обезсмисля моя сигнал. Сигналят¹⁰⁸ ми в никакъв случай не е относно въпросната заповед. Подаден е относно конфликт на интереси до Комисията за превенция и противодействие на корупцията към МС на РБ (на сайта anticorruption.government.bg), на 22.11.2012 год., но оттогава той е необработен и няма входящ номер.

Три месеца по-късно изпратих напомнящо електронно писмо до адрес anticorruption@government.bg, но то не беше прието, поради което се наложи да го препратя до адрес gis@government.bg. Единственото, което исках с това писмо, е да бъда информиран какво е станало със сигнала ми и защо все още

107Вж. Приложение 18 „Писмо № 625/13 от МС“

108Вж. Приложение 14 „Сигнал за корупция от 22.11.2012 год.“

няма входящ номер. Разбира се, след писмото си копирах съдържанието на самия сигнал. От него се вижда, че сигналят ми е срещу акт, който се базира на чл. 2а, ал. 1 от Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа от 1958 г. (Правилника). Разпоредбата на тази алинея гласи: „Преводите на документите и другите книжа в страната се извършват от Министерството на външните работи...“, а съгласно чл. 2а, ал. 2 „Министерството на външните работи, респективно отдел "Консулски", може да възлага с договор преводите да се извършват от държавни, обществени, кооперативни и частни фирми".

Използвайки тези разпоредби, които на практика дават на Министерството на външните работи право на неограничен монопол върху всички преводи на документи и други книжа в страната, МВнР години наред възлага извършването на официални преводи чрез договор с преводачески фирми в страната. Със заповед № 95-00-152/2012 е одобрен нов тип договор, който за разлика от предишния е предназначен не за всички видове официални преводи, а само за такива, които да задоволяват нуждите на консулското обслужване в системата на МВнР, съгласно т. 1 от заповедта. Силно ограниченият обхват на официалните преводи, посочени в заповедта, дава основание на МВнР да твърди, че с въ-

просната заповед не се засягат права и интереси на частния преводачески бизнес. Поради тази причина, аз имам основание сериозно да се безпокоя, че препращайки сигнала ми до това министерство с формулировка „относно заповед № 95-00-152/2012“, естественият отговор от МВнР би бил, че няма никакво нарушение и че въпросната заповед е вътрешно ведомствен акт, който „не засяга“¹⁰⁹ права, свободи или законни интереси на граждани или юридически лица, тъй като той е предоставен на свободната воля и преценка на доставчиците на преводачески услуги да решат дали да го сключат“.

Реално обаче не е така. Множество български институции все още настояват да имам сключен договор с МВнР, за да извършвам не само всякакви официални преводи, а дори и неофициални такива, тъй като не са уведомени от МВнР, че новият договор вече не е за всички видове официални преводи, а единствено за нуждите на консулското обслужване в МВнР, и все още в цялата страна битува широко разпространеното погрешно мнение, че преводаческа фирма без договор с МВнР е нелегитимна и няма право да извършва никакви преводи. През двата месеца, през които вече нямам договор с МВнР търпя финансови загуби именно поради тази причина. От 01.01.2013 г., след прекратява-

109Вж. Приложение 8 „Писмо от КО от 20.12.2012“

не на договора ми с МВнР, дейността ми е сериозно ограничена, налага се да връщам клиенти, които имат нужда от официални преводи, само защото някои институции или организации все още настояват такива преводи да се извършват само от фирми, които имат договор с МВнР. Нещо повече, поради липсата на такъв договор неотдавна бях подложен на унизителен отказ от страна на нотариус да извърша устен превод за мой дългогодишен клиент. За случая съм уведомил¹¹⁰ Нотариалната камара с копие до Министерството на правосъдието и всеки момент очаквам отговор.

Гореизложените факти са крайно обезпокоителни, защото аз имам 33-годишен опит като преводач от и на южнославянски езици, дипломирал съм се в Софийския университет, факултет „Славянски филологии“, през 1980 г., превел съм над 15 хил. страници, имам много часове устен превод не само пред частни клиенти, но и пред много институции като съд, прокуратура, следствие, нотариус и др., и въпреки опита и квалификацията ми на практика се оказва, че аз вече нямам право да извършвам официални и други преводи, защото нямам договор с МВнР!

Точно тези причини, които преди четири ме-

110Вж. Приложение 5 „Право да превеждам пред нотариус, без да имам договор с МВнР“

сеца само предвиждах, ме принудиха да подам сигнала за корупция. Сега нищо друго не ми остава, освен да се надявам, че в Министерски съвет ще разберат истината и ще вземат сериозни мерки за прекратяване на корупционните действия - облагодетелстване на частни сертифициращи фирми от страна на министерство, в основата на които лежи именно алиenea първа от член 2а на Правилника, който отдавна трябваше да бъде отменен.

Накрая бих искал да обърна внимание на това, че по времето, когато подадох сигнала, все още не ми беше ясно, че приложенията към заповед № 95-00-152 от 31.05.2012, публикувани на сайта на МВнР, всъщност по никакъв начин не могат да бъдат идентифицирани като такива. Моля, обърнете внимание, че по нищо не личи, че типовият договор и списъкът с необходимите документи са приложения към въпросната заповед - те са публикувани отделно от нея без каквото и да е обозначение, че са приложения към заповед № 95-00-152/2012 г. Съвсем спокойно те могат да бъдат приложения и към всяка друга заповед, била тя писмена или устна. Освен това, както в договора, така и в списъка с необходими документи, дали неволно или преднамерено, е пропуснато да се посочи, че въпросният договор се сключва само за „възлагане извършването на официални преводи

на документи и други книжа **за нуждите на консулското обслужване**", както изрично е разпоредено в т. 1 от заповед № 95-00-152.

С уважение,
Х. Стоянов

Връзка към съдържанието на полученото от
МС писмо № 625/13:
...-62513-ot-ms.htm¹¹¹

Връзки към съдържанието на мои писма, из-
пратени наскоро до ВАП и КО:
...vtori-pyt-napomnjam-na-vap-za-pismoto-ot-
03012013.html¹¹²
...vtori-pyt-napomnjam-i-na-ko-za-pismoto-ot-
13012013.html¹¹³

111Вж. Приложение 18 „Писмо № 625/13 от МС“

112Вж. Приложение 19 „Втори път напомням на ВАП
за писмото от 03.01.2013“

113Вж. Приложение 21 „Втори път напомням и на КО
за писмото от 14.01.2013“

Приложение 18

Писмо № 625/13 от МС

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
АДМИНИСТРАЦИЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ
СЪВЕТ
№ 625/13
11-03-2013

ДО
МИНИСТЕРСТВО
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

КОПИЕ:
Г-Н ХАРАЛАМПИ СТОЯНОВ
ВАРНА - 9000
УЛ. „ГЕОРГИ БАКАЛОВ" № 17,
ВХ. 7, ЕТ. 1, АП. 80
E-MAIL: harry@softisbg.com
E-MAIL: softis@softisbg.com

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

В Министерския съвет на Република България по електронната поща постъпи сигнал от г-н Харалампи Стоянов, относно заповед № 95-00-152/2012 г., издадена от министъра на външните работи.

На основание чл. 112 - Глава осма „Пред-

ложения и сигнали" от Административно-процесуалния кодекс, във връзка с чл. 20, ал. 1 от Закона за администрацията и чл. 65, т. 10 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, моля за Вашето становище по направеното изложение, съобразно компетентността на институцията.

За същото следва да бъдат уведомени отдел „Приемна" на Министерския съвет и гражданинът.

ПРИЛОЖЕНИЕ: съгласно текста.

С уважение,

НАЧАЛНИК НА
ОТДЕЛ "ПРИЕМНА": (подпис, не се чете)

/СОНЯ БОЖИКОВА/

(печат: Министерски съвет, Република
България)

Изготвил: (подпис, не се чете)

/Д. Филипова/

София, бул. „Дондуков" № 1, тел 940-24-33, 940-24-15,
факс 981-08-95

Приложение 19

Втори път напомням на ВАП за писмото от 03.01.2013 (11.03.2013)

Здравейте,

Преди една седмица ви изпратих имейл, с който ви напомних за това, че вече преди повече от два месеца съм изпратил писмо до ВАП¹¹⁴, адресирано до прокурор Г. Камбуров в отговор на писмо с входящ номер 708/2012 -II от 11.12.2012 г. Писмото ми е получено във ВАП на 04.01.2013 год. според обратната разписка.

Помолих ви също така, понеже нямам отговор, да ме уведомите има ли движение по въпросите, които поставям в писмото си.

За мен отговора ви е много важен, понеже през двата месеца след прекратяването на договора ми от страна на МВнР непрекъснато търпя финансови загуби поради отказа на МВнР и ВАП да потвърдят, че няма никакви ограничения да извършвам официални преводи, които не са за нуждите на консулското обслужване в МВнР.

114Вж. Приложение 3 „Отговор на Резолюция 708/2012 на ВАП“

Аз съм преводач с 33-годишен опит, превел съм над 15 хил. страници, имам диплома от Софийския университет, а се оказва, че хора без опит и квалификация могат да извършват официални преводи, понеже се съгласяват да си предоставят подписите на агенции за преводи, които нямат нотариални функции, за да извършват заверка на подписи на външни лица, които не са служители на тези агенции.

Смятам, че не е редно преводачите, които имат необходимите опит и квалификация, да бъдат ограничавани да извършват официални преводи и да ги заверяват със собствения си подпис и печата на своята фирма.

Ако се затруднявате с отговорите на въпросите, поставени в писмото ми, получено във ВАП на 04.01.2013 год., може да погледнете статията ми в Интернет:

...davam-jasen-otgovor-na-sedemte-vyprosa-postaveni-na-vap.html ¹¹⁵

Поздрав,
Х. Стоянов

Следва предишният ми имейл. ¹¹⁶

115Вж. статията „Давам ясен отговор на седемте въпроса, поставени на ВАП“

116Вж. Приложение 22 „Три имейла до мудни инсти-

Приложение 20

Трети път напомням на ВАП за писмото от 03.01.2013 (28.03.2013)

Здравейте,

На 11 март 2013 година изпратих по имейл второ напомнящо писмо, че на 03.01.2013 год. съм изпратил до ВАП писмо¹¹⁷, адресирано до прокурор Г. Камбуров в отговор на писмо с входящ номер 708/2012 -II¹¹⁸ от 11.12.2012 г. Писмото ми е получено във ВАП на 04.01.2013 год. според обратната разписка.

За голямо мое съжаление, все още нямам отговор. Поради това най-настойтелно моля да ме уведомите има ли движение по въпросите, които поставям в писмото си.

В предишния си имейл посочих, че за мен отговора ви е много важен, понеже през двата (вече трите!) месеца след прекратяването на договора ми от страна на МВнР непрекъснато търпя финансови загуби поради отказа

туции“

117Вж. Приложение 3 „Отговор на резолюция
708/2012 на ВАП“

118Вж. Приложение 7 „Резолюция 708/2012 на ВАП“

на МВнР и ВАП да потвърдят, че няма никакви ограничения да извършвам официални преводи.

Също така подчертах, че не е редно преводачите, които имат необходимите опит и квалификация, да бъдат ограничавани да извършват официални преводи и да ги заверяват със собствения си подпис и печата на своята фирма. Споменах също така, че съм преводач с 33-годишен опит. Смятате ли, че е възможно в нощта на 31.12.2012 срещу 01.01.2013 год., когато изтече договорът ми с МВнР, да съм изгубил трайно способността си да превеждам, само защото вече нямам договор с МВнР?

Независимо от твърденията на МВнР, че не се намесва в моя бизнес, това на практика не е вярно. Различни институции продължават да изискват от мен да имам сключен договор с МВнР, дори имам случай, при който нотариус не ме допусна да превеждам на свой дългогодишен клиент от Хърватско, понеже нямам договор с МВнР! Помощник нотариусът, твърдейки, че защитава интересите на кантората, в която работи, веднага се обади на приятелска агенция за преводи и осигури преводач на... английски! Виждате, до какви абсурдни ситуации води това нелепо изискване.

За горния случай уведомих Нотариалната камара с копие до МП:

[Относно: Право да превеждам пред нотариус, без да имам договор с МВнР¹¹⁹]

На края на предишния си имейл ви предложих да се запознаете с отговорите, които давам на поставените седем въпроса в писмото си от 03.01.2013 год. тук:

Давам ясен отговор на седемте въпроса, поставени на ВАП.¹²⁰

Някои от тези отговори започнаха да получават естествено потвърждение с течение на времето. Например, на въпрос № 4, дали Правилникът адекватно урежда съответните обществени отношения, отговор може да се открие в писмо на МВнР до МС изх. № 12ПР-1149/21.03.2013 с копие до г-жа Р. Стоянова: „...това е една остаряла уредба, която не отговаря на новите обществени отношения“. Тук можете да откриете въпросното писмо: Писмо от МВнР № 12ПР-1149.¹²¹

Очаквам в най-скоро време да ме уведомите относно движението по писмото ми от 03.01.2013 год.

119Вж. Приложение 5 „Право да превеждам пред нотариус, без да имам договор с МВнР“

120Вж. статията „Давам ясен отговор на седемте въпроса, поставени на ВАП“

121Вж. Приложение 12 „Писмо от МВнР № 12ПР-1149“

Поздрав,
Х. Стоянов

Приложение 21

Втори път напомням и на КО за писмото от 14.01.2013 (12.03.2013)

Здравейте,

На 24.02.2013 год. ви изпратих имейл, с който ви напомних, че на 14.01.2013 год. съм изпратил писмо до Дирекция „Консулски отношения“, адресирано до г-жа Божидара Сърчаджиева в отговор на писмо с изх. № КОВ-23-12/20.12.12 г.¹²², и че писмото ми е получено в КО на 16.01.2013 год. според обратната разписка.

С писмото си от 14.01.2013,¹²³ както още с писмото си от 06.12.2012,¹²⁴ се опитвам да получа ясен и недвусмислен отговор от МВнР, че прекратяването на договорните ми отношения с МВнР не означава по никакъв начин, че губя право да извършвам преводи на официални документи за всичките си останали клиенти.

За мое огромно съжаление, такъв отговор не

122Вж. Приложение 8 „Писмо от КО от 20.12.2012“

123Вж. Приложение 4 „Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи II“

124Вж. Приложение 2 „Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи“

получавам вече повече от три месеца, а събитията опровергават твърдението ви, че

„Новият договор не засяга права, свободи или законни интереси на граждани или юридически лица, тъй като той е предоставен на свободната воля и преценка на доставчиците на преводачески услуги да решат дали да го сключат. С него не се ограничават свободата и интересите на заинтересованите лица по упражняване на дейност за извършване на преводи и предоставяне на преводачески услуги, както и за ползване на такива услуги от страна потребителите.“

Понеже вече нямам сключен договор с МВнР, ежедневно понасям финансови загуби, именно затова, че този договор засяга права, свободи или законни интереси на граждани или юридически лица, тъй като ги лишава от правото свободно да изберат преводача, на който дълги години са се доверявали и са сигурни в неговия професионализъм. По този начин мои дългогодишни клиенти се ограничават да ползват моите услуги.

С неключване на този договор се ограничават свободата ми да извършвам дейност, която не е забранена от нито един закон на Република България, а именно извършване на официални и неофициални преводи. Точно

така, и неофициални преводи, понеже много често услугите са комбинирани - официални и неофициални преводи, поради което клиентите ми се принуждават да потърсят някой друг, който да им извърши тази услуга. Още повече, аз, като преводач от и на южнославянски езици съм сред специалистите, които рядко се намират в провинцията и това, че съм ограничен от вашия договор, всъщност е в основата си ограничаване на граждани и фирми, които вследствие на това търпят и финансови загуби.

Ето защо настоявам ясно и категорично да потвърдите, че с договора си наистина не се намесвате в моя бизнес и че аз като специалист с необходимата квалификация и дългогодишен опит имам пълното право да извършвам всички преводи на своите клиенти, които те ми възлагат директно, а не с ваше посредничество, включително и преводите на техни официални документи, още повече, че забрана да извършвам официални преводи би означавало забрана да поемам съдебна отговорност по чл. 290, ал. 1 и 2 от Наказателния кодекс на Република България, което е повече от абсурд.

Поздрав,
Х. Стоянов

По-долу е предишният ми имейл¹²⁵.

¹²⁵ Вж. Приложение 22 „Три имейла до мудни институции“

Приложение 22

Три имейла до мудни институции (24.02.2013)

From: Harry Stojan
Reply-to: softis@softisbg.com
To: anticorruption@government.bg
Subject: neobraboten signal № 2836 от
22.11.2012
Date: Fri, 22 Feb 2013 18:10:31 +0200

Здравейте,

Преди три месеца пуснах сигнал, който има номер 2836, но статусът му все още е Необработен и няма входящ номер.

Бихте ли ме информирали какво е станало със сигнала ми и защо все още няма входящ номер.

Поздрав,
Х. Стоянов

P.S. По-долу копирам съдържанието на сигнала:

Сигнал № 2836
От дата 22.11.2012 г.
Статус Необработен
Входящ номер

ЕГН *****

Жалбоподател Харалампи Стоянов Стоянов
Адрес ул. Георги Бакалов 17, вх. 7, ет. 1, ап.
80 [Варна]

Тел. номер 0888438166

Е-поща softis@softisbg.com

Администрация, срещу която е сигнал Мини-
стерство на външните работи

Лице, срещу което е сигнал Николай Младе-
нов

Позиция на лицето, срещу което е сигнал
министър

Дата на корупционния акт 31.5.2012 г.

Вид/тип на корупционния акт Конфликт на
интереси

Приблизителна стойност на корупционния
акт над 1000лв.

Описание

Съгласно чл. 2а, ал. 1 от Правилника за ле-
гализациите, заверките и преводите на доку-
менти и други книжа, "Преводите на доку-
ментите и другите книжа в страната се из-
вършват от Министерството на външните ра-
боти", а съгласно чл. 2а, ал. 2 "Министерс-
твото на външните работи, респективно от-
дел "Консулски", може да възлага с договор
преводите да се извършват от държавни, об-
ществени, кооперативни и частни фирми".

Министърът на външните работи със Запо-
вед № 95-00-152 / 2012 г. утвърждава проект
на типов договор за възлагане извършването

на официални преводи на документи и други книжа за нуждите на консулското обслужване в Министерството на външните работи. Към тази заповед има приложен Списък на необходимите документи за сключване на договор за възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа, т. 2 от който гласи: "Документ за сертификация по международните европейски стандарти EN 15038 за контрол на качеството на предоставяните услуги (задължителен от 1 юли 2013 г.)."

Цената за сертифициране на една фирма е около 3000 лв (примерна оферта: <http://rumix.eu/Downloads/15038.pdf>). Ако задължително се сертифицират над 1000 фирми, сумата, която фирмите ще платят за сертифициране е около 3 млн. лв.

Смятам, че задължителното сертифициране на фирмите за преводи се прави под натиска, оказан върху министъра на външните работи от сертифициращите фирми по неизвестен начин. Известно е обаче, че стандартът не е задължителен.

* * *

From: Harry Stojan
Reply-to: softis@softisbg.com

To: vap@prb.bg
Subject: odnosno pismo polucheno vyv VAP na
04.01.2013
Date: Sun, 24 Feb 2013 17:28:28 +0200

Здравейте,

На 03.01.2013 год. изпратих писмо до ВАП, адресирано до прокурор Г. Камбуров в отговор на писмо с входящ номер 708/2012 -II от 11.12.2012 г. Писмото ми е получено във ВАП на 04.01.2013 год. според обратната разписка.

Понеже до днес, 24.02.2013 год. нямам отговор, моля да ме уведомите има ли движение по въпросите, които поставям в писмото си.

Поздрав,
Х. Стоянов

P.S. В случай, че не е ясно за кое писмо става дума, тук съм го публикувал:
...otgovor-na-rezoljucija-708-2012.html¹²⁶

* * *

From: Harry Stojan

126Вж. Приложение 3 „Отговор на Резолюция
708/2012 на ВАП“

Reply-to: softis@softisbg.com
To: consular@mfa.bg
Subject: относно писмо получено в КО на
16.01.2013
Date: Sun, 24 Feb 2013 17:47:59 +0200

Здравейте,

На 14.01.2013 год. изпратих писмо до Дирекция „Консулски отношения“, адресирано до г-жа Божидара Сърчаджиева в отговор на писмо с изх. № КОВ-23-12/20.12.12 г. Писмото ми е получено в КО на 16.01.2013 год. според обратната разписка.

Понеже до днес, 24.02.2013 год. нямам отговор, моля да ме уведомите има ли движение по въпросите, които поставям в писмото си.

Поздрав,
Х. Стоянов

P.S. В случай, че не е ясно за кое писмо става дума, тук съм го публикувал:
[...prodylzhavane-dejnostta-vyv-vryzka-s-prevodite-na-oficialni-dokumenti-ii.html](http://prodylzhavane-dejnostta-vyv-vryzka-s-prevodite-na-oficialni-dokumenti-ii.html)¹²⁷

127Вж. Приложение 4 „Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи II“

Приложение 23

Съобщение във връзка с петиция 0701/2012

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2009 - 2014

Комисия по петиции

30.1.2013

СЪОБЩЕНИЕ ЗА ЧЛЕНОВЕТЕ НА ЕП

Относно: Петиция 0701/2012 внесена от Аделина Чернаева (с българско гражданство), относно новите изисквания за сертификация на преводаческите агенции в България

1. Резюме на петицията

Вносителката посочва, че българският министър на външните работи възнамерява да въведе редица задължителни изисквания за преводачески агенции, включително притежанието на свидетелство DIN EN 15038-2006-08. Тя посочва, че съгласно законодателството на ЕС това е задължително само

за фирми, плащащи ДДС и работещи по проекти на ЕС или с няколко министерства. Съответно тя счита това изискване за необосновано.

2. Допустимост

Обявена за допустима на 2 октомври 2012 г. Комисията е приканена да предостави сведения (член 202, параграф 6 от правилника).

3. Отговор на Комисията, получен на 30 януари 2013 г..

DIN EN 15038-2006-08 е европейски стандарт, чиито основни изисквания са следните:

-- преводачът следва да превежда на неговия роден език и

-- всички писмени преводи трябва да бъдат проверени от друг преводач/редактор (принцип „четири очи“).

На първо място следва да се припомни, че съответствието с европейския стандарт (EN) винаги е доброволно.

На второ място следва да се отбележи, че вносителката на петицията протестира срещу намерението на българския министър на

външните работи да въведе редица задължителни изисквания за преводаческите агенции. На този етап мярката не е официално приета и следователно не се създават правни задължения за преводаческите агенции в България.

Ето защо, към този момент Комисията не може да предприеме никакви допълнителни действия в рамките на тази петиция.

Приложение 24

Писмо до Иван Сираков (30.03.2013)

Уважаеми г-н Сираков,

В писмото си до г-жа Божикова (№ 13ПР-427/25.03.2013)¹²⁸ в отговор на писмо № 625/13 от МС,¹²⁹ уведомяващо Ви за мой сигнал за корупция от 22.11.2012, твърдите, че имало някакви въведени със заповед № 95-00-152/2012 нови изисквания, продиктувани от липсата на правила и регламентация за контрол върху качеството на извършваните преводи. Също така явно свързвате сигнала ми с вече обжалваната пред компетентни съдебни власти спомената заповед.

След получаване на писмо № 625/13 от МС аз реагирах незабавно (с имейл на 14 март 2013, чийто линк прилагам)¹³⁰, понеже в споменатото писмо на МС се твърдеше, че сигналът ми бил срещу заповед 95-00-152. Изтъкнах, че изключително съм обезпокоен от това твърдение на г-жа Божикова, което всъщност обезсмисля моя сигнал и че сигналът

128Вж. Приложение 16 „МВнР писмо № 13ПР-427 до МС“

129Вж. Приложение 18 „Писмо № 625/13 от МС“

130Вж. Приложение 17 „Отговор на писмо № 625/13 от МС“

ми в никакъв случай не е относно въпросната заповед, а е срещу акт, който се базира на чл. 2а, ал. 1 от Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа от 1958 г.

По-нататък в имейла си от 14 март посочвам, че „използвайки тези разпоредби, които на практика дават на Министерството на външните работи право на неограничен монопол върху всички преводи на документи и други книжа в страната, МВнР години наред възлага извършването на официални преводи чрез договор с преводачески фирми в страната”.

Освен това, в имейла си от 14 март изтъквам, че „силно ограниченият обхват на официалните преводи, посочени в заповед № 95-00-152, дава основание на МВнР да твърди, че с въпросната заповед не се засягат права и интереси на частния преводачески бизнес. Поради тази причина, аз имам основание сериозно да се безпокоя, че препращайки сигнала ми до това министерство с формулировка „относно заповед № 95-00-152/2012”, естественият отговор от МВнР би бил, че няма никакво нарушение и че въпросната заповед е вътрешно ведомствен акт, който „не засяга права, свободи или законни интереси на граждани или юридически лица, тъй като той е предоставен на свободната воля и пре-

ценка на доставчиците на преводачески услуги да решат дали да го сключат" (писмо от КО Изх. № КОВ-23-00-12/20.12.12 г.)¹³¹.

Следва изводът ми, че „реално обаче не е така. Множество български институции все още настояват да имам сключен договор с МВнР, за да извършвам не само всякакви официални преводи, а дори и неофициални такива, тъй като не са уведомени от МВнР, че новият договор вече не е за всички видове официални преводи, а единствено за нуждите на консулското обслужване в МВнР, и все още в цялата страна битува широко разпространеното погрешно мнение, че преводаческа фирма без договор с МВнР е нелегитимна и няма право да извършва никакви преводи".

В заключение на имейла си от 14 март обърнах внимание на това, че „по времето, когато подадох сигнала, все още не ми беше ясно, че приложенията към заповед № 95-00-152 от 31.05.2012, публикувани на сайта на МВнР, всъщност по никакъв начин не могат да бъдат идентифицирани като такива. Моля, обърнете внимание, че по нищо не личи, че типовият договор и списъкът с необходимите документи са приложения към въпросната заповед - те са публикувани отделно от нея без каквото и да е обозначение, че са

131Вж. Приложение 8 „Писмо от КО от 20.12.2012“

приложения към заповед № 95-00-152/2012 г. Съвсем спокойно те могат да бъдат приложения и към всяка друга заповед, била тя писмена или устна. Освен това, както в договора, така и в списъка с необходими документи, дали неволно или преднамерено, е пропуснато да се посочи, че въпросният договор се сключва само за „възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа **за нуждите на консулското обслужване**“, както изрично е разпоредено в т. 1 от заповед № 95-00-152."

Днес обаче още повече съм обезпокоен, защото научих, че на 30 януари 2013 год. европейската Комисия по петициите е публикувала съобщение до членовете на Европейския парламент, в което във връзка с Петиция № 0701/2012, заявява че „на този етап мярката не е официално приета"!¹³²

Да, това наистина е така, защото с точка 1 от Заповед № 95-00-152 от 31.05.2012 год. изрично е посочено: „Утвърждавам ПРОЕКТ на типов договор"! Къде тогава е УТВЪРДЕНИЯТ типов договор? С какъв акт е утвърден? Кой го е утвърдил?

Ако няма утвърден типов договор (не проект!), тогава на какво основание твърдите,

132Вж. Приложение 23 „Съобщение във връзка с петиция 0701/2012“

че било имало някакви въведени със заповед № 95-00-152/2012 нови изисквания?

Освен това, ако се окаже, че няма НОВ УТВЪРДЕН ТИПОВ ДОГОВОР, а само ПРОЕКТ, смятам, че е крайно време да уведомяте и всички български институции, които изискват от агенциите за преводи сключен договор с МВнР, че новият договор, който сте сключвали с агенции за преводи, е незаконосъобразен. Ако не разполагате с одобрен типов договор, а само с одобрен ПРОЕКТ за типов договор, незабавно трябва да прекратите сключването на договори, да анулирате сключените и да отмените чл. 2а и глава трета от Правилника.

С уважение,
Х. Стоянов

Приложение 25

**Писмо до приемна на МС с копие до
Президентството,**
изпратено на 03.04.2013 в отговор на писмо
от МС до мен от 01.04.2013
(Рени Стоянова)

Постингът е бил сред най-популярни в категория
в Blog.bg

Опит да обясня, че не съм изпращала никакви
нови сигнали, че още не съм получила отговор
на този и този въпрос и други подробности. На-
края давам и малко информация за недоразуме-
нието с новите изисквания - просто за сведение.
Към писмото прикачих и отговора от Европейс-
ката комисия по петициите - два файла (на бъл-
гарски и на английски език).

----- Original Message -----

From: Rennie Stoyanova
To: ms_priemna@government.bg
Cc: press@president.bg
Sent: Wednesday, April 03, 2013 11:38 PM
Subject: ново Ваше писмо № 2711/12 от
01.04.2013

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО БОЖИКОВА,

Вчера получих по е-поща още едно писмо -
само три дни след като сте ми изпратили

писмо № 2711/12 от 28 март 2013 г. В новото писмо твърдите, че в МС на РБ са постъпили нови мои сигнали по вече поставен от мен въпрос, на който сте ми предоставили отговори.

Не става ясно какви са тези нови мои сигнали и съм леко обезпокоена от твърдението Ви, че вече сте отговорили, а аз отново изпращам сигнали, затова много Ви моля да уточните – дата и/или съдържание на новите сигнали, кога и как вече им е отговорено.

Използвам случая да Ви напомня, че все още очаквам отговор на два въпроса:

1. Какви точно официални преводи не се разрешава на преводаческите агенции и на преводачите да извършват, ако нямат договор с МВнР? Зададен на 03.09.2012 г.

Потвърждавам, че на 16.01.2013 г. наистина получих по е-поща копие от писмо изх. № 12ПР-1149 / 28.09.2012 г., подписано от г-жа Милена Иванова и изпратено до Вас, с което г-жа М. Иванова Ви уведомява, че в дирекция „Консулски отношения“ е постъпило писмо от мен „съдържащо същите въпроси“ (употребено е множествено число – „въпроси“) и че ми е изпратен отговор още „същия ден от мейла на Дирекцията“. Съвсем вярно

е, че получих отговор същия ден, 03.09.2012 г. Въпросният отговор обаче представляваше неофициален мейл без подпис и печат и дори без име на служител. Както знаете, мейлът не даваше отговор на моя въпрос, а съдържаеше обяснения за някакви нови изисквания, уж въведени със заповед № 95-00-152/2012 на Министъра на външните работи, а аз никога и никъде не съм питала за никакви нови изисквания. Веднага Ви уведомих, че това не е отговор на въпроса ми от 03.09.2012 г., но Вие спокойно препратихте писмото ми отново до МВнР. И така, днес, 03.04.2013 г., започва осмият месец в очакване на отговор на въпрос, зададен на 03.09.2012 г.

2. Не може ли Министерски съвет да отмени Правилника за легализациите, да издаде една Наредба за оторизиране на квалифицираните преводачи и да окаже съдействие за съставяне на Национален регистър на квалифицираните преводачи? Зададен на 16.01.2013 г.

За Правилника:

Вече има отговор от МВнР до МС изх. № 12ПР-1149/21.03.2013 г., че този Правилник е „една отдавна остаряла правна уредба, която не отговаря на новите обществени отношения“, но решаването на проблема е „извън кръга на неговите [на МВнР] правомо-

ция и компетенции”. Как ще се процедира оттук нататък?

За Наредбата:

В същия отговор от МВнР до МС изх. № 12ПР-1149/21.03.2013 г. некоректно се твърди, че „уредбата на статута на преводачите може да стане само чрез закон”. Некоректно е, защото в някои европейски страни статутът на преводачите е уреден със закон, но в повечето е уреден без закон, с наредба или правилник – факт, който лесно може да се провери в интернет. Защо наистина не издадете една наредба, примерно на базата на чл. 290 от Наказателния кодекс?

За Регистъра:

На 16.01.2013 г. Ви писах, че съставянето на регистър излиза извън компетенциите на едно отделно министерство и споделих с Вас някои идеи как може да стане на практика със съдействието на МС. Очаквам Вашето становище.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Напълно разбирам, че е много трудно да се въведе законност и ред след повече от 20 години ширещо се беззаконие и некомпетентност по отношение установените практики за извършване и заверяване на официални преводи в България. Но все пак трябва да се започне отнякъде. Например, прекратяване

събирането на такса за заверка на подписа на преводача в МВнР.

Както знаете, вече има отговор от МВнР до МС изх. № 12ПР-1149/21.03.2013 г., в който се признава, че заверката на подписа на преводача в Министерство на външните работи е незаконосъобразна и следва да се прекрати. В същото писмо некоректно се твърди, че заверката трябва да се извършва от нотариус. Некоректно, защото за преводи от чужд на български език това, макар и възможно за изпълнение, е много скъпо за гражданите. За преводи от български на чужди езици пък е направо невъзможно. Решението отдавна е намерено – оторизират се самите преводачи, а не посредническите агенции за преводи. Такава е обичайната световна практика. И така, докога ще се търсят извинения, за да се ограбват гражданите с незаконната такса за заверка на подписа на преводача в МВнР, отменена още преди няколко години?

Преди няколко дни Вие получихте по е-поща въпроса кога ще се прекрати събирането на тази незаконната такса и ми отговорихте така: „Министерският съвет не упражнява контрол върху съдебните и прокурорските органи“. От отговора Ви човек може да си помисли, че аз съм искала от МС да упражнява контрол върху тези органи. А то няма

такова нещо, просто Ви информирах, че съм уведомила и ВАП, както и медиите. В тази връзка споменах въпросния прокурорски орган. Може би Ви е трудно да възприемете, че МВнР е ограбвало и продължава да ограбва българските граждани? И на мен ми е трудно да го възприема, но за съжаление това е положението - бедствено! Надявам се този път да реагирате адекватно.

Благодаря предварително.

С уважение,

Ренета Стоянова

Прилагам за справка линк към блога си, където публикувам статии на преводачески теми и кореспонденция с институциите: <http://rennie.blog.bg/>

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ (просто за сведение)

Предполагам, че вече Ви е известно, но все пак да Ви уведомя за тези нови изисквания, уж въведени със заповед № 95-00-152/2012. Във въпросната заповед няма нито дума за каквито и да е изисквания – нито нови, нито стари. Всеки може да се запознае с нея – публикувана е на сайта на МВнР. Станало е някакво недоразумение и то упорито се

поддържа от служителите в дирекция „Консулски отношения“, както и лично от бившия министър на МВнР, г-н Николай Младенов, видно от негово изказване пред 363-то заседание на Народното събрание на 15 юни 2012 г. и негово писмо изх. № 254-06-710/29.06.2012 г. до г-н Яне Янев и г-жа Цвета Георгиева, народни представители по онова време. Не смятате ли, че е крайно време МС да сложи край на това недоразумение? Уведомила съм г-н Марин Райков на страницата му във фейсбук. Вече има и писмено становище от Европейската комисия по петициите, изложено в „Съобщение до членовете на ЕП“ от 30.01.2013 г., приложено към настоящето като два прикачени файла (на английски и на български език), а именно, че става дума само за намерение (намерение, а не акт!) на бившия българския министър на МВнР:

„... следва да се отбележи, че вносителката на петицията протестира срещу намерението на българския министър на външните работи да въведе редица задължителни изисквания за преводаческите агенции. На този етап мярката не е официално приета и следователно не се създават правни задължения за преводаческите агенции в България.“

Приложение 26

Неофициален отговор от ВАП от 04.04.2013, получен на 10.04.2013

Официалният отговор беше получен по пощата на
15.04.2013

**ВЪРХОВНА АДМИНИСТРАТИВНА ПРОКУ-
РАТУРА**

Вход. № 708/2012 - II
София, 04.04.2013г.
/Моля, цитирайте при отговор/

ДО
Г-н ХАРАЛАМПИ СТОЯНОВ
Гр. ВАРНА - 9010
Вх.7, ет.1, ап.80

УВАЖАЕМИ Г-Н СТОЯНОВ,

Във връзка с Ваше писмо получено във Върховна административна прокуратура /ВАП/ на 07.12.2012г. сте бил уведомен с резолюция на ВАП от 11.12.2012г., че липсват основания за намеса на прокуратурата по реда на надзора за законност, по изложените в писмото Ви съображения.

В последващите Ви писма не се сочат нови обстоятелства и факти, които да нала-

гат намеса на прокуратурата.

Относно твърденията Ви за противоречие на **Правилника за легализация, заверките и преводите на документи и други книжа**, с Конституцията на Република България, Вие имате законовата възможност по реда на чл.186, ал.1 от АПК* да оспорите Правилника като подзаконов нормативен акт пред Върховния административен съд, ако считате, че с него са засегнати или могат да бъдат засегнати Ваши права, свободи или законни интереси.

ПРОКУРОР:

/ГЕОРГИ КАМБУРОВ/

София 1062, бул. „Ал.Стамболийски“ № 18, тел: 02/94 04 368, факс: 02/981 91 95

* чл.186 от АПК

Чл. 186. (1) Право да оспорват подзаконов нормативен акт имат гражданите, организациите и организациите, чиито права, свободи или законни интереси са засегнати или могат да бъдат засегнати от него или за които той поражда задължения.

(2) **Прокурорът може да подаде протест срещу акта.**

Приложение 27

Всички номинации за най-ценен принос към романа "Комедия от грешки в страната на идиотите"

(Рени Стоянова, 22.02.2014)

НАЧАЛОТО...

Уважаеми зрители, започват номинациите за най-ценен принос към романа "Комедия от грешки в страната на идиотите"

Правилата са прости. Няма регистрация. Въпросите са само два:

Какво предлагате за номинацията?

Защо номинирате точно това?

Хайде, смело, смело!

(<http://www.peticiq.com/forum/32093/start/13000#13005>)

Какъв е този роман?

(<http://www.peticiq.com/forum/32093/start/7900#7920>)

Това е роман-петиция. Кой още не е разбрал? Нов литературен жанр! Зададеният в

7920 въпрос показва, че все още има неразбрали. Е, нормално е - жанрът е толкова новаторски и авангарден, че може да бъде обсъждан и тълкуван до посиняване. Казвам "може", но едва ли. И все пак да предупредим, че авторът няма намерение да обяснява хиляди пъти едно и също, просто защото отнякъде пак ще се подаде някоя умна сънена главица, ще премига на парцали и ще зададе поредния идиотски въпрос. Освен това авторът е една луда жаба, но докато анонимните идиоти разберат кво става, със стахановски плам написаха роман, под който авторът се подписа :)

<http://www.peticiaq.com/forum/32093/start/7900#7921>

Форумът отдавна трябваше да се закрие, но се оказа, че имало някакви технически проблеми и аз кво да правя, реших да учредя нов литературен жанр, роман-петиция, който, припомням, се пише със стахановски плам от знайни и незнайни форумци, а авторът се подписва отдолу. Кво лошо правя? Малко съм си шантава, но АЗ ПИТАМ, КОЙ ЧОВЕК НА ИЗКУСТВОТО НЕ СИ Е МАЛКО ТАКА НАЛИ ...?"

Не знам какво сте разбрали, но като ви знам, че все нещо не сте разбрали, да ви кажа направо, за да не остават недомлъвки, въз основа на които плъзват слухове - ТУК СЕ ПИ-

ШЕ РОМАН-ПЕТИЦИЯ, затова прекарвам доста време в този форум, понеже ПЪРВА предявих АВТОРСКИ ПРАВА, нали? Да не кажете после, че вие, АНОНИМНИТЕ, сте съавтори? Няма такива работи, да си имаме уважението!

Пак ще повторя за неразбралите: романът-петиция е новаторски литературен жанр, пише се със стахановски плам от форумците, а авторът си слага името отдолу. Макар и СВЕТОВНО УНИКАЛЕН, този литературен жанр е АБСОЛЮТНО БЕЗОБИДЕН и НЕЗАБЕЛЕЖИМ, тъй като романът се поднася на порции, постинг по постинг, хапка по хапка, докато е още горещ, защото като изстине, губи хранителната си стойност. И най-важното - романът-петиция съществува само до изтриването на петицията.

Голям късмет извадих, че поради технически проблем, петицията не може да се закрие, та успях да упражня перото си в дращене :)
(<http://www.peticiq.com/forum/32093/start/7900#7922>)

МУЗИКААААА, АПЛОДИСМЕНТИИИИ!

[http://www.youtube.com/watch?](http://www.youtube.com/watch?v=36sBsUN9POY)

v=36sBsUN9POY (Sweet, Ballroom Blitz)

НОМИНАЦИИТЕ...

Номинация номер 1 за най-ценен принос към романа "Комедия от грешки в страната на идиотите"

http://softisbg.com/rennies_blog/2014/03/1--.html

Номинация номер 2 за най-ценен принос към романа "Комедия от грешки в страната на идиотите"

http://softisbg.com/rennies_blog/2014/03/2--.html

Номинация номер 3 за най-ценен принос към романа "Комедия от грешки в страната на идиотите"

http://softisbg.com/rennies_blog/2014/03/3--.html

Номинация номер 4 за най-ценен принос към романа "Комедия от грешки в страната на идиотите"

http://softisbg.com/rennies_blog/2014/03/4--.html

Номинация номер 5 за най-ценен принос към романа "Комедия от грешки в страната на идиотите"

http://softisbg.com/rennies_blog/2014/03/5--.html

Приложение 28

Проверка списъка на фирмите в КО на 12.04.2013 год.

From: Consular@mfa.bg
To: softis@softisbg.com
Subject: Проверка списъка на фирмите
Date: Fri, 12 Apr 2013 14:10:11 +0300

Уважаеми г-н Стоянов,

Във връзка с Ваше запитване, постъпило по електронната поща, бихме желали да Ви уведомим за следното:

След извършена проверка в списъка на фирмите, които имат сключени договори с МВНР, за извършване на преводи на официални документи, публикувана на интернет страницата на Министерството се установи, че представляваната и управляваната от Вас фирма не фигурира в същия.

По отношение на останалите въпроси, поставени в писмата, Ви уведомяваме, че в изпълнение на заповед 95-00-152/ 2012 г. на Министъра на външните работи, считано от 01.01. 2013 година бяха прекратени сключените до

влизането в сила на тази заповед договори за извършване на преводи, сключени по реда на чл.2а,ал.2 от Правилника за легализациите, заверките, и преводите на документи и други книжа. Такъв е случаят и с Вашата фирма.

Фирмите, които решиха да продължат дейността си при новите условия, сключиха договори с Министерството на външните работи.

Бихме желали да обърнем внимание на факта, че МВнР никога не е било посредник между потребители на преводи от и на чужди езици и физическите лица , извършващи тази дейност,а само изпълнява задължението си - съобразно функционалната компетентност на тази администрация, да заверява преводите на документи, подлежащи на легализация, като се е възползвало от предвидената правна възможност, да възлага с договор извършването на преводите на фирми и други субекти, с регистриран предмет на дейност „ извършване на преводи" независимо от конкретната редакция при описанието на дейността.

Ето защо въведените със заповедта, цитирана по-горе изисквания, се отнасят само за преводите на подлежащи на легализиране официални (публични) документи, които

безспорно са една малка част, на фона на останалите видове преводи - на техническа, художествена литература, на частни, търговски и други фирмени документи и др.

Това не би било необходимо, ако и в Република България, както в други държави преводачите имаха статут и дейността им беше легализирана по такъв начин, че след подпис на преводача и полагането на неговия личен печат, не биха били необходими никакви други удостоверявания. Решаването на този въпрос обаче е извън функционалната компетентност на Министерството на външните работи.

С уважение

Дирекция „Консулски отношения“

Приложение 29

Анонимен имейл от КО от 04.06.2013 в отговор на имейла ми от 25.04.2013

From: Consular@mfa.bg
To: softis@softisbg.com
Subject: отговор
Date: Tue, 4 Jun 2013 09:41:26 +0300

ДО
Г-Н Х. СТОЯНОВ

e-mail:softis@softisbg.com

София, 04 юни 2013 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН СТОЯНОВ,

Във връзка с Ваше писмо от 25.05.2013 г.¹³³, в което за пореден път поставяте въпросите си и изказвате мнението си по отношение Заповед № 95-00-152/ 2012 г. на Министър Младенов, както и по повод други въпроси свързани с действащата нормативна уредба и регламентацията /доколкото съществува такава/ на преводаческата дейност, бихме желали да Ви уведомим за следното:

133 Вж. Приложение 30 „Напомнящ имейл до КО от 25.05.2013 за имейла ми от 25.04.2013“

С горе цитираната заповед на основание чл. 5, ал. 7 от Устройствения правилник на Министерство на външните работи и на основание на докладна записка № 33-00-13/12 г. , са утвърдени проект на типов договор и списък с необходими документи за сключване на договори за превод. Детайлна информация по отношение на въведените изисквания към преводаческите агенции, които желаят да сключат договори с Министерството за извършване на преводи на официални документи се съдържат в утвърдените приложения, които още след издаването на заповедта, бяха публикувани на официалната интернет страница на Министерството.

„Както вероятно Ви е добре известно, заповедта на Министъра на външните работи № 95-00-152/ 2012 г. беше обжалвана по надлежния ред. В мотивите към определение №1194 от 24.01.2013 година ВАС на Република България развива подробни съображения и обосновава категоричния си извод, напълно съвпадащ впрочем с фактическото положение, а именно , че във връзка със сключването на договори за извършване на преводи на официални документи, МВнР не действа като публично-правен субект, а със заповедта, която вече сме обсъждали многократно се създават условия за сключване на договорите, задължителни за администрацията, но не и за фирмите - евентуални съкон-

трагенти. Само тези от тях, които приемат поставените условия могат да сключат договор с МВнР за извършване САМО НА ПРЕВОДИ НА ОФИЦИАЛНИ (ПУБЛИЧНИ) ДОКУМЕНТИ. „

Във връзка с твърденията в писмото Ви, МВнР за пореден път би желало да изрази съгласието си, че разпоредбите на Правилникът за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа е остаряла е нормативната уредба, не отговаря на съвременните обществени отношения.

Както нееднократно сме изразявали и в други становища, подкрепяме мнението на колегите Ви, че преводачите трябва да имат определен със закон статут, както нотариусите, занаятчиите и т.н, но по отношение правно регламентиране на този вид обществени отношения МВнР не би могло да вземе отношение тъй като Министерството се отнася значително малка част от многообразието на преводаческата дейност, а именно преводите на официални документи, доколкото подлежат на легализация за използването им в чужбина.

Дирекция

"Консулски отношения"

Приложение 30

Напомнящ имейл до КО от 25.05.2013 за имейла ми от 25.04.2013

From: Harry Stojan
Reply-to: softis@softisbg.com
To: Consular@mfa.bg
Subject: [Fwd: Продължаване дейността във
връзка с преводите на официални докумен-
ти]
Date: Sat, 25 May 2013 20:11:10 +0300

Здравейте,

Бих искал да ви напомня, че на 25 април 2013 изпратих имейл до КО във връзка с ваш имейл от 12.04.2013 г. и все още не съм получил отговор. Бихте ли ме уведомили, дали има някакво движение по въпросите, които поставих в гореспоменатото писмо?

Поздрав,
Х. Стоянов

Препратка към текста на имейла от 25.04.
2013¹³⁴

Препратка към текста на имейла от КО от

134 Вж. Приложение 31 „Продължаване дейността във
връзка с преводите на официални документи III“

12.04.2013 ¹³⁵

Препратки към кореспонденцията ми и други писма и статии на преводаческа тема ¹³⁶

135 Вж. Приложение 28 „Проверка на списъка на фирмите в КО на 12.03.2013“

136 http://www.softisbg.com/my_first_blog/linkove-kym-pisma-i-statii.html

Приложение 31

Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи III (25.04.2013)

From: Harry Stojan
Reply-to: softis@softisbg.com
To: Consular@mfa.bg
Subject: Продължаване дейността във връзка
с преводите на официални документи
Date: Thu, 25 Apr 2013 00:00:08 +0300

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

В писмото си от 12.04.2013 пишете, че „Фирмите, които решиха да продължат дейността си при новите условия, сключиха договори с МВНР“¹³⁷.

За съжаление, повечето от фирмите бяха принудени да сключат този договор от неизвестността, която ги очаква, понеже, както написах още в писмото си до г-жа Дечева от 06.12.2012 год.¹³⁸, а и днес продължавам да твърдя същото, „все още липсва пълна ясно-

137 Вж. Приложение 28 „Проверка на списъка на фирмите в КО на 12.04.2013 год.“

138 Вж. Приложение 2 „Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи“

та по въпроса за какво точно се сключва този договор" и „Все още очаквам ясно и недвусмислено изявление от страна на МВнР, че прекратяването на договорните ми отношения с МВнР не означава по никакъв начин, че губя право да извършвам преводи на официални документи за всичките си останали клиенти".

Всеки път обаче, когато получа писмо от някоя институция, се споменава заповед 95-00-152, макар че изобщо не ме касае. Освен това, още в писмото си до г-жа Дечева от 06.12.2012 год. подчертах, че тази заповед не се отнася до мен, а понеже въпросното писмо беше с копие до ВАП, прокурор Г. Камбуров ви изпревари и побърза да ме обвини,¹³⁹ че оспорвам тази заповед, което е направо абсурдно. Тази заповед изобщо не ме е интересувала, не ме интересува и няма и в бъдеще да ме интересува. Както впрочем и вас, понеже разбирам, че изобщо не сте я прочели, иначе нямаше да твърдите, че с нея се въвеждат нови изисквания.

Със заповед № 95-00-152 не се въвеждат никакви нови изисквания, а се утвърждава **проект на типов договор** за възлагане извършването на официални преводи на документи и други книжа **за нуждите на консулското обслужване в МВнР** и се одоб-

139 Вж. Приложение 7 „Резолюция 708/2012 на ВАП“

рява **проект на списък на необходимите документи** за сключването на такъв договор. В чл. 3 от Виенската конвенция за консулските отношения (в сила за България от 10.08.1989 г.) се посочва, че консулските функции (чл. 5 от същата), които включват консулското обслужване, се изпълняват от консулствата, т.е. **в чужбина!** Освен това, двете приложения би трябвало да са неразделна част от заповедта, обаче така, както са публикувани на официалния сайт на МВнР, по нищо не личи, че публикуваният договор е именно проектът за типов договор, за който става дума в т. 1 на гореспоменатата заповед, тъй като е публикуван в отделен файл, различен от файла на заповедта, без подпис на министъра и без обозначение, че е Приложение № 1 към Заповед № 95-00-152 / 31.05.2012 г. Същото се отнася и за Списъка - той също е публикуван в отделен файл, различен от файла на заповедта, без подпис на министъра и без обозначение, че е Приложение № 2 към заповедта.

Фактът, че **не е** утвърден самият типов договор за сключване, а **само проектът на типов договор**, се потвърждава и от съобщението на европейската Комисия по петициите до членовете на Европейският парламент от 30.01.2013 год.¹⁴⁰, в което във връзка с Пе-

140 Вж. Приложение 23 „Съобщение във връзка с петиция 0701/2012“

тиция № 0701/2012, се заявява, че „на този етап мярката не е официално приета“!

В писмото си от 13.01.2013 повдигам един изключително сериозен въпрос:¹⁴¹

„Що се отнася до практиката МВнР да заверява подписи на преводачи, такава разпоредба няма никъде в Правилника. В Договора също няма такава клауза. Освен това, в никоя тарифа за държавните такси няма такса за заверка на подпис на преводач от 2008 г. насам“.

Това означава, че нямате абсолютно никаква „функционална компетентност“ да заверяват преводите на каквито и да било документи.

В писмото си от 13.01.2013 год. обърнах внимание и на следния факт:

„Разпоредбата на чл. 2а, ал. 1 от Правилника е залегнала в разпоредбите на някои закони и наредби от българското законодателство, където се изисква фирмата да има сключен договор с МВнР по чл. 2а, ал. 2, дори и за документи, на които МВнР не извършва легализиране“.

141 Вж. Приложение 4 „Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи II“

Това е един изключително сериозен проблем, пред който МВнР си затваря очите. Смятам, че задължение на МВнР е да **уведоми всички институции**, че е **незаконосъобразно** да изискват от преводачите и фирмите за преводи да имат сключен договор с МВнР, когато става дума за преводи на документи, **за които изискването за легализация е премахнато** съгласно Хагската конвенция. Уведомяването може да стане чрез публикация на официалния сайт на МВнР.

В края на писмото си от 12.04.2013 заявявате:

„Това не би било необходимо, ако и в Република България, както в други държави преводачите имаха статут и дейността им беше легализирана по такъв начин, че след подписа на преводача и полагането на неговия личен печат, не биха били необходими никакви други удостоверявания. Решаването на този въпрос обаче е извън функционалната компетентност на Министерството на външните работи”

Мога да ви уверя обаче, че именно МВнР е в компетенциите си да реши този въпрос съгласно чл. 26 от Правилника:

„При настъпване на изключителни и непред-

видени събития и обстоятелства от естество да направят неприложими разпоредбите на настоящия правилник Министерството на външните работи издава специални разпоредби, установяващи временен режим на легализации и преводи, с оглед да се обезпечи защитата на българските интереси".

Искрено се надявам, че след 23 години статутът на заклетите преводачи в България най-после ще бъде уреден.¹⁴²

С уважение,

Х. Стоянов

142 Имам пред вид, след като са минали 23 години от последното изменение на Правилника през 1990

Приложение 32

Писмо със сгрешен адресат (22.02.2014)

Току-що прочетох този изумителен мейл и не знам какво да кажа.¹⁴³ Знам, че Ренета е зла и завистлива, но чак такава мръсница дори аз не съм очаквала. Какво иска всъщност тя? Сега срещу мен ли ще пише? Или срещу теб? Тя май забравя, че собственият ѝ скапан съпруг ми беше заклет преводач, а вече имаше фирма? Аз също съм заклет към други фирми, както и ползвам и други управители на фирми които са и заклет преводачи и това е напълно естествено. Това НЕ са свързани лица. Но това зло и досадно същество страда от някаква мания за величие и вече две години го доказва с безкрайните си писма, в които пише едно и също. Вече наизуст ги знам и ѝ бях писала-наскоро, да престане да ми пълни пощата с писанията си. Това явно я е ядосало, но продължи да ми пише. „А омразата ѝ към мен е, понеже написах една петиция която стана популярна и тя явно завидя. После писах и още доста писма до институции и хората ги харес-

143 В споменатия имейл имаше въпрос „Не разбрах защо се заклеваш към агенции, като имаш собствена?“, който беше отправен от Рени към една колежка, но друга реагира :)

ваха, но как така?? Та Ренетка е неоценен писател! Дори част от някаква си книга дето пишела с болничен сюжет пишела (нали 10 години е била сестра, преди да я уволнят, пак заради доноси и интриги...) Но, аз мразя да се занимавам с клюки и въпреки, че ходех лично у тях да плащам на Хари, тая дори не съм я запомнила (което също явно я е вбесило. После се опита да ме изкара и най-големия мошеник-това го писа в петицията и всички хора там го прочетоха- понеже Хари имал да взима 15 лв., а аз не съм му ги изпратила! Истината е, че аз ходих да му ги изпратя (ние живеем в един град, но той не благоволява да дойде да си ги вземе като всички останали!), но една цифра в сметката му беше сгрешена и записът не пристигнал. Разбрахме се по телефона, но в интерес на истината, скапаните му 15 лв. ги оставих при другите пари на преводачите и ги забравих. Но ние сме ги виждали да минават край офиса, но те явно се имат от "голямото добрутро" и не могат да качат няколко стъпала, че да си получат скапаните 15-те лв.! Не. Аз трябваше втори път да ходя и да изгубя още 1 час да кисна по опашки в банката, което и направих. Това страшно ме беше обидило тогава, но аз спрях въобще всякакви отношения с тях (както и много други мои колеги, по същите причини!, така че наистина не очаквах такъв мейл от теб. Ега ти чудото злобно. Тя и по теб плюеше, вероятно

защото си конкуренция и това е обяснимо предвид характера ѝ. Не знам какво друго да кажа. Дано не ни създаде неприятности. Това което можеш да кажеш е, че документите си ги прашала с куриер (то вечерта като ми ги пусне Николай, сутринта в 10 аз вече съм ги взела) или че си му ги предавала на него в София и точка.

Казвам това, защото като виждам налудната ѝ упоритост да пише до всички наши щоледи, до всички български институции без изключение, че дори с румънската преводаческа система се е захванала, направо луднах. Не искам да я чувам, не искам да я зная и не искам повече да се бърка в живота ми.. Ако продължава така, ще звънна на мъжа ѝ, с когото между другото се разбирахме преди нейната намеса и ще си поговоря с него. Хайде, стига съм писала за сега. Ако има нещо ново, моля пиши.

За преводите от снощи (пратени подписани с куриер до мен, аз си ги получих сутринта и си разпечатах на бланката!) въшла, да ме кара да лъжа тук за елементарни неща, като че ли ѝ влиза на нея в работата, че за преводите, пиши си 25 лв. за първия и 10 за втория. В понеделник ще отида да ти пратя запис за 45 лв.общо.

Ох, няма ли нещо хубаво?

Чао и майната ѝ на конкурентката с хърватски и сръбски.

Приложение 33

Включвам се в дискусията „Свободната конкуренция между преводачите и фирмите“ (24.02.2014)

Това е мое писмо на тема „Свободната конкуренция между преводачите и фирмите“, изпратено до преводачески фирми, преводачи, преводачески съюзи, държавни институции, юристи, в отговор на писмото, изпратено от Рени на 23.02.2014.¹⁴⁴

From: Harry Stojan
Reply-to: softis@softisbg.com
To: Rennie Stoyanova
Cc: ...
Subject: Re: Свободната конкуренция между преводачите и фирмите
Date: Mon, 24 Feb 2014 21:15:38 +0200

Здравейте,

Бих искал да се включа в тази дискусия, ма-

144 Писмото съдържаеше въпроса „Приемате ли за естествена практиката собствениците/управителите на фирми, сключили договор с МВНР, да бъдат заклетни преводачи към други такива фирми и на свой ред да ползват собствениците/управителите на другите фирми като свои заклетни преводачи?“

кар че фирмата ми вече няма договор с МВнР.

Що се отнася до това, дали е естествена практиката собствениците/управителите на фирми, сключили договор с МВнР, да бъдат заклетни преводачи към други такива фирми и на свой ред да ползват собствениците/управителите на другите фирми като свои заклетни преводачи, смятам, че не, не е естествена. По-точно, това е съгласувана практика, която има за цел ограничаване или нарушаване на конкуренцията на пазара на преводачески услуги.

„Свободната конкуренция е крайъгълният камък за правилното функциониране на икономика, основана на свободната стопанска инициатива, каквато е европейската икономика. Поради това всякакви споразумения, които ограничават свободната конкуренция, са забранени. ... Проблемът е повече или по-малко самоочевиден, когато става въпрос за споразумения ограничаващи конкуренцията по хоризонтала (между преки конкуренти)..." (http://www.eurolegis.bg/statii_site.php?id=99&art_id=121).

При споменатата съгласувана практика собствениците/управителите на фирми, сключили договор с МВнР, да бъдат заклетни преводачи към други такива фирми и на свой

ред да ползват собствениците/ управителите на другите фирми като свои заклеті преводачи представлява съвсем очевидно ограничаване на свободната конкуренция.

Смятам, че е належащо прекратяването на тази порочна съгласувана практика. Чл. 15, ал. 1. от Закона за защита на конкуренцията изрично посочва, че са забранени всякакъв вид споразумения между предприятия, решения на сдружения на предприятия, както и съгласувани практики на две или повече предприятия, които имат за цел или резултат предотвратяване, ограничаване или нарушаване на конкуренцията на съответния пазар
(<http://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2135607845>).

Разбира се, практиката, която дискутираме, може да се окаже и вид нелоялна конкуренция, забранена съгласно чл. 29 от ЗЗК, тъй като може да „е в противоречие с добросъвестната търговска практика“ и да „уврежда или може да увреди интересите на конкурентите“.

Освен това, собствениците на фирми за преводи, използвайки други собственици на фирми за преводи като заклеті преводачи, въвеждат в заблуждение клиентите си, че „имат“ заклеті преводачи на много езици, а често нямат назначен дори един-единствен

преводач. Тази практика също е забранена съгласно чл. 31 от ЗЗК („Забранява се въвеждането в заблуждение относно съществени свойства на стоките или услугите или относно начина на използване на стоките или предоставяне на услугите чрез твърдение на неверни сведения или чрез изопачаване на факти“).

Нерядко собствениците на фирми за преводи, които използват други собственици на фирми за преводи като заклетите преводачи, рекламират своите фирми, като твърдят, че извършват официални преводи на езици, за които използват именно други собственици на фирми за преводи като заклетите преводачи. Такъв вид реклама е заблуждаваща съгласно чл. 33 ал. 1 от ЗЗК и е забранена съгласно чл. 32 от ЗЗК.

Ако някой не е съгласен с мнението ми, моля да изложи съображенията си, ще му бъде изключително благодарен.

Поздрави,
Хари Стоянов

Приложение 34

Седем признака, че дадена преводаческа агенция не е просто поредният невеж паразит

(Стив Витек, 18.07.2014, преводът на
български е от Рени Стоянова, 19.07.2014)

Оригинална публикация (на английски
език):

<http://patenttranslator.wordpress.com/2014/07/18/seven-signs-that-a-translation-agency-is-not-just-another-ignorant-parasite/>

В предишния си пост, озаглавен "Седем безпогрешни признака, че дадена преводаческа агенция е фалшива", изброих някои от най-ясните признаци, че една агенция работи по правилата на корпоративния бизнес модел. Много агенции очевидно принадлежат към тази категория, но определено не всички от тях, макар че, доколкото знам, бизнес моделът на всички големи преводачески агенции понастоящем се основава на принципа на сляпата, ненаситна, корпоративна алчност.

В този бизнес модел преводачите се считат за лесно заменяеми, евтини наемници, а не за високо образовани и високо ценени професионалисти, на които се полага съответно-

то заплащане и уважение, ако агенциите желаят да ги мотивират да работят за тях.

Големите преводачески агенции обикновено се притежават и управляват от хора, които не говорят нито един чужд език и не разбират нищо от превод. Но макар че си нямат понятие от чужди езици, те знаят много добре как да максимизират печалбите си, обикновено за сметка на претоварените пчелички, които работят за тях. Тези хора са толкова добри търговци, че биха осъществили отлични печалби, ако продаваха, например, хладилници на ескимосите, признавам им това. Но тъй като единственото нещо, от което разбират, е правенето на пари, аз ги наричам невежи паразити, които по принцип не са в състояние да добавят каквато и да е стойност към качеството на превода. Основният им принос е, че добавят към цената на превода - и то много.

И така, как може преводачът да бъде сигурен, че дадена агенция за преводи не изповядва свещеното кредо на корпоративния бизнес модел?

Според мен съществуват няколко признака, че агенцията за преводи следва различен модел - модел, който се основава на качеството, а не на количеството и цената.

Ще изброя седем красноречиви признака, които показват, че преводачът е попаднал на различен вид преводаческа агенция - такава, която на практика саботира преводаческите агенции от корпоративния тип, използвайки многото му слабости. Всъщност, корпоративният модел е сравнително ново явление в преводаческия бизнес, от около две десетилетия.

1. На преводачите се плаща навреме

Аз работя за три такива агенции - едната веднага ми изпраща чек по пощата, щом получи превода ми, другата ми плаща в рамките на няколко дни, а третата - на първо и петнадесето число от месеца по банков път. Това са единствените преводачески агенции, за които все още работя редовно. Същевременно някои от моите директни клиенти, най-вече големите адвокатски кантори, ме карат да чакам 5-6 седмици, докато накрая ми платят.

2. На преводачите се плаща добре

Какво е добър хонорар е, разбира се, спорно, но всеки знае какво означава това. Ако предложената от вас цена се приеме веднага, без пазарлъци и глупави номера, на които не би се вързало дори и едно средно интелигентно куче, като например "пълни и почти пълни

съвпадения", изчислени чрез програма за компютърно подпомогнат превод (въпреки че много преводачи се връзват именно на този номер), значи хонорарът ви ще бъде добър.

3. Агенцията за преводи се управлява от бивш или настоящ преводач

За разлика от "продавачите" в преводаческия бизнес от корпоративен тип, хората, които са бивши или настоящи преводачи и управляват своя преводаческа агенция, разбират от преводи и владеят чужди езици. Ето защо те не смятат за необходимо да вършат това, което вършат невежите посредници, например, да възлагат "пробни преводи" на преводачите. За един настоящ или бивш преводач е достатъчно да разгледа автобиографията на колега и да му изпрати кратък, платен материал за превод, за да разбере, дали има насреща си способен, посредствен или некадърен преводач.

4. Агенцията не предлага всичко, а се е специализирала в конкретна област

Преводаческите агенции от корпоративен тип са се "специализирали" във всичко, което има потенциал за големи печалби. Тези "капацитети" предлагат преводи на финансови материали, патенти, локализация, превод

на субтитри, устни преводи от и на всички езици. И защо не, след като не считат за необходимо да разбират езиците, от и на които "превеждат", камо ли терминологията, с която преводачите ще се сблъскат? Техният девиз би могъл да гласи: "Ако в нещо не сме специализирани, значи то не съществува".

Но има и преводачески агенции, които са се специализирали само в няколко конкретни области, като например патенти и технически преводи или финансови преводи, като най-добрите от тях обикновено превеждат само от няколко езика - тези, които владеят самите собственици на агенцията.

5. Договорите им за поверителност наистина са договори за поверителност

Договорите за поверителност съществуваха и преди две-три десетилетия, далече преди появата на агенциите за преводи от корпоративен тип, но тогава те съдържаха само няколко десетки думи, защото действително бяха договори за поверителност, чиято цел е да се гарантира, че преводачът няма да разкрие поверителната информация на трети лица.

Наскоро с мен се свърза една преводаческа агенция, която се интересувахе с какво бих могъл да допринеса за просперитета на

агенцията. Договорът за поверителност съдържаше почти седем хиляди думи, а условията за плащане бяха "60 календарни дни".

Излишно е да казвам, че ги разкарах, тъй като не желяех да си губя повече времето с тях.

6. За тях не сте анонимен преводач (Те се обръщат към вас по име)

Преди време превеждах протоколи за валидиране на нови фармацевтични продукти от японски на английски език за една малка, високо специализирана преводаческа агенция, ръководена от съпруг и съпруга. Понякога работата беше трудна, тъй като някои от документите бяха написани на ръка, но за щастие, предимно с четлив почерк. Съпругът, който имаше докторска степен по химия, беше коректор, а съпругата се занимаваше със счетоводството. Те ми плащаха много добри хонорари, особено за спешни преводи - с 50% повече от цената ми за обикновен превод, като за спешен превод се считаше работата в събота и неделя или над 2000 думи в делничен ден.

По-късно възрастната двойка се пенсионира и продаде бизнеса си на друга агенция за преводи. Промяната в отношението на новите собственици към преводачите беше наис-

тина поразителна. Малко след прехвърлянето на собствеността, получих имейл с въпрос дали мога да приема малък превод. Обръщението към мен беше "Уважаеми господине/госпожо". Отговорих на имейла в рамките на около 10 минути, но проектният мениджър от тази нова агенция, която беше платила на предишните собственици и за информацията относно моите услуги, ме уведоми, че преводът вече е възложен на друг преводач. Когато попитах как е възможно това, тъй като отговорих на първия имейл много бързо, проектният мениджър ми отговори, че работата се възлага на най-подходящия от "първите отговорили". Казах му да ме изтрие от тяхната база данни с преводачи, защото повече няма да работя за тях. Собственикът на агенцията ми се обади по-късно, извини се за "недоглеждането" и се опита да ме убеди да продължа да работя за тях, но аз директно си казах мнението и му затворих.

Когато получите имейл с обръщението "Уважаеми господине/госпожо", това означава, че агенцията не търси най-подходящия преводач, а разпраща един и същ имейл до няколко адресата, за да сондира кой ще захване пръв и ще предложи най-ниската цена.

7. Личната отговорност не е проблем в малката агенция

Когато работите за преводаческа агенция от корпоративен тип, е много трудно да задавате въпроси и решавате проблеми, тъй като задачите са разделени, разпределени и делегирани на различни хора, които не винаги разбират какъв е проблемът или не винаги са налични в случай на проблем. Така например, ако дадено плащане не е получено в срок, много по-лесно ще установите какъв е проблемът, ако насреща ви е малка агенция, състояща се само от съпруг и съпруга.

Но когато си имате работа с голяма преводаческа агенция от корпоративен тип, може дори да не знаете как да се свържете със счетоводния отдел, а ако се свържете, могат да ви обещаят да се свържат с вас, но да не го направят в рамките на разумен период от време или пък да не ви дадат разумно обяснение.

Част от предимствата на тази структура - от тяхната гледна точка - е, че на практика никой не носи отговорност за нищо. Както обикновено, предимството за тях е недостатък за нас, преводачите.

Като се има предвид, че начинът на работа на някои, или по-вероятно на много, от малките преводачески агенции е диаметрално противоположен на този в големите от корпоративен тип (добро и навременно плаща-

не, вместо жълти стотинки след 60 дни, истинска специализация вместо "специализация по всичко", отсъствие на невероятно дългите договори, предназначени да превърнат преводачите в послушен и евтин помощен персонал, акцент върху квалификацията и уменията на отделните преводачи, вместо акцент върху печалбата *über Alles*), може да се каже, че преводаческите агенции от описания по-горе тип саботират агенциите от корпоративен тип.

И това не е само мое, субективно виждане. Не трябва да забравяме, че моделът на голямата преводаческа агенция е сравнително нов, докато старият модел, описан по-горе, е бил основният, нормалният, в продължение на много дълго време. Преди тридесет години, големите преводачески агенции просто не съществуваха. Едва с появата на интернет стана възможно посредници, които не разбират нищо от превод, да започнат бизнес - малък, не толкова малък или направо огромен, под формата на агенции за преводи.

Малките, специализирани, отговорни преводачески агенции саботират само модела от корпоративен тип, без да саботират преводаческата професия. Именно големите агенции за преводи от корпоративен тип саботират това, което до неотдавна беше обещаваща и удовлетворяваща професия. Този модел

е и основната причина, поради която качеството на толкова много преводи често е толкова лошо.

Преводачите, които отказват да работят за гигантските агенции от корпоративен тип по този начин играят една малка, но важна роля, помагайки да се възстанови по-здоров словен баланс на пазара за преводи, по-здоров словен не само по отношение на доходите, които можем да постигнем като преводачи, но и по отношение качеството на преводите, които отделните преводачи и високо специализираните преводачески агенции осигуряват на клиентите.

Приложение 35

Трудов договор и граждански договор

Публикувано на 25.07.2011 г.¹⁴⁵

Кой договор е трудов и кой граждански?

По определение - Трудовият договор е съглашение между едно лице, носител на работна сила и друго лице или неперсонифицирано образувание, по силата на което носителът на работната сила се задължава да предоставя работна сила при спазване на определена дисциплина, а другото лице - да осигурява условия за извършването на работата и да плаща възнаграждение. Граждански договор, като понятие в българската нормативна уредба не съществува, но в практиката е широко използвано и обединява в себе си няколко типа договори от законодателството. Тава са договор за изработка, договор за поръчка и комисионен договор от Закона за задълженията и договорите, и договор с търговски управител, договор с търговски пълномощник, и договор с търговски помощник от Търговския закон.

145 <http://plusminus.com/bg/blog/336/трудо-договор-граждански-договор>

Разликата между трудов и граждански договор е предмета на сключения договор. При гражданските се уговоря определен резултат по реда на ЗЗД, а при трудовите - работна сила. Работникът или служителят е длъжен да спазва установена от работодателя трудова дисциплина, работно време, работно място, , които характеризират трудовия договор, който се сключва при условията и по реда на КТ.

Различни са и вътрешните отношения между страните по двата договора - при гражданския договор говорим за възложител и изпълнител, а при трудовия - за работник и работодател. При гражданския договор изпълнителят е самостоятелен и независим от възложителя и сам организира трудовата си дейност и постига дължимия резултат. При трудовия договор работникът или служителят е подчинен на работен режим, установен от работодателя и поема задължението да спазва трудова дисциплина и ред. Той има определено работно място, работно време, определен вид работа и се намира в положение на йерархическа зависимост от работодателя. От трудовия договор за работника или служителя възникват редица права, като право на гарантирано трудово възнаграждение, на почивки, на отпуски, на обезщетения, на социално-битово обслужване, на социално осигуряване за всички осигурени со-

циални рискове, на безопасни и здравословни условия на труд и т.н.

По отношение на формата на договора, в ЗЗД не се изисква специална форма за валидност на гражданския договор - той може да се сключи и в устна форма. В случая е важно да се подчертае, че според чл. 9 на ЗЗД - Страните могат свободно да определят съдържанието на договора, доколкото то не противоречи на нормите на закона и на добрите нрави.

Член 62, ал. 1 КТ изисква трудовия договор да се сключва в писмена форма в два екземпляра (арг. от чл. 63, ал. 1 КТ). В тридневен срок от сключването или изменението на трудовия договор и в седемдневен срок от неговото прекратяване, работодателят е длъжен да изпрати уведомление за това до съответната териториална дирекция на Националната агенция за приходите по седалището си (при юридическо лице) или постоянен адрес (ако е физическо лице). Вписване при гражданските договори не се изисква.

Освен писмената форма, трудовият договор има и задължително съдържание посочено в чл. 66 от КТ.

Гражданският договор е по принцип с еднократно действие (определена задача) и оставянето на резултата от нея. С изпълне-

нието - този договор се прекратява. Трудовият договор е договор с продължаващо и многократно изпълнение на трудовите операции. Видовете трудов договор са посочени в чл. 67-68 от КТ.

Договорът за изработка се изпълнява с материали на изпълнителя, но може и с материали на възложителя, докато трудовият договор се изпълнява с материали, оръдия и предмети на труда, суровини на работодателя.

Гражданският договор се прекратява на основанията по чл. 267-269 ЗЗД и на общите основания за прекратяване на един облигационен договор. Трудовият договор се прекратява по чл. 325-331 КТ.

Според КСО работниците и служителите, наети на работа по трудов договор са задължително осигурени за всички осигурени социални рискове по този кодекс. Лицата, които полагат труд без трудово правоотношение не внасят осигуровки за фондове Безработица и Общо заболяване и майчинство, но пък за това и не могат да се ползват правата предлагани от тези фондове.

Осигурителните вноски за работниците и служителите се дължат върху получените брутни месечни трудови възнаграждения, но върху не по-малко от минималния осигурителен доход по основните икономически дей-

ности и квалификационни групи професии и не повече от максималния месечен размер на осигурителния доход (чл. 6, ал. 3 КСО). Тези минимални и максимален размер на месечния осигурителен доход през календарната година се определят ежегодно със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване.

По отношение на изпълнителите по граждански договор, възнаграждението, върху което се дължат осигурителни вноски, се определя след намаляването му с нормативно признатите разходи - 25 % по ЗДДФЛ (чл. 6, ал. 4 КСО).

Тъй като е възможно някои осигурени лица да получават доходи от дейности на различни основания, осигурителните вноски се внасят върху сбора от осигурителните им доходи, но върху не повече от максималния месечен размер на осигурителния доход, по реда определен в чл. 6, ал. 10 КСО. Затова при изплащане на възнаграждение по граждански договор, начисляването и внасянето на осигурителни вноски, осигурителите - възложители трябва да имат информация за размера на осигурителния доход на изпълнителя до този момент от основанията по т. 1, което се отразява от осигуреното лице в декларацията към т.нар. сметка за изплатени суми за изплащане на възнаграждение по

извънтрудово правоотношение.

За осигурителен стаж се зачита и времето, за което са внесени или дължими осигурителни вноски върху не по-малко от минималната работна заплата за страната, за лицата по чл. 4, ал. 3, т. 5 КСО - тези, които полагат труд без трудово правоотношение (работят по граждански договор) и получават месечно възнаграждение, равно или над една минимална работна заплата, след намаляването му с нормативно признатите разходи, ако не са осигурени на друго основание през съответния месец.

За изпълнителите по граждански договор, които са задължително осигурени по чл. 4, ал. 3, т. 6 КСО (полагащи труд без трудово правоотношение) и са вече осигурени на друго основание през съответния месец, независимо че са задължително осигурени без да има значение размера на полученото възнаграждение по гражданския договор, това време на работа по извънтрудово правоотношение не се зачита за осигурителен стаж, тъй като за този времеви период на друго основание те имат вече осигурителен стаж. Работата им по граждански договор в този случай има значение само относно размера на осигурителния доход при определяне на размера на някои видове пенсии, и особено на пенсията за осигурителен стаж и възраст

(вж. чл. 70 и 70а КСО).

Времето, през което е работено по трудов договор при пълното законоустановено за тях работно време, ако са внесени или дължими осигурителните вноски върху полученото трудово възнаграждение, но не по-малко от минималния осигурителен доход за съответната професия и дейност, се зачита не само за трудов, но и за осигурителен стаж (вж. чл. 351-352 КТ и чл. 9, ал. 1, т. 1 КСО). Когато работникът или служителят е работил при непълно работно време, осигурителният стаж се зачита пропорционално на законоустановеното работно време.

Т.е. друга основна разлика е, че на работещите по трудов договор им се признава трудов и осигурителен стаж, докато на работещите по граждански договор им се зачита само осигурителен стаж /с изключение на случаите посочени в предходния абзац/.

Осигурителният стаж на работниците и служителите, подобно на трудовия им стаж, се удостоверява чрез трудовата книжка. Осигурителният стаж на изпълнителите по граждански договор се удостоверява чрез осигурителна книжка.

Преценката, дали един договор е трудов или граждански следва да се прави за

всеки конкретен случай, като се изхожда от действителната, а не от привидната воля на страните при неговото сключване. Когато между гражданскоправните субекти се уговори престирането на определен резултат (веществен труд), сключеният договор е граждански и неговата правна регламентация се урежда от общите разпоредби на гражданското право и в частност от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД).

Прибягването до граждански договори е недопустимо, когато те се използват, за да се прикрие по същество предоставянето на работна сила. В тези хипотези би било налице нарушение на чл. 1, ал. 2 КТ, с цел заобикаляне на предвидената в нормативната уредба за правна защита на трудовите правоотношения.

Според чл.405а. от КТ Когато се установи, че работна сила се предоставя в нарушение на чл. 1, ал. 2, съществуването на трудовото правоотношение се обявява с постановление, издадено от контролните органи на инспекцията по труда. В тези случаи съществуването на трудовото правоотношение може да се установява с всички доказателствени средства. В постановлението се определя началната дата на възникването на трудовото правоотношение.

Приложение 36

Из „Годишен доклад на Омбудсмана на РБ за 2013, представен на 15.04.2014“

Целият доклад е публикуван на адрес:
<http://www.ombudsman.bg/pictures/annual%20report%20for%202013.pdf>

Глава 14, Раздел "Правата на гражданите и действащата нормативна уредба", стр.191-192:

Правилник за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа, приет с Постановление на Министерския съвет от 3 септември 1958 г.

По повод на жалби на граждани през годината се обръщах няколко пъти към министър-председателя, министъра на външните работи и министъра на правосъдието относно проблемите, свързани с легализациите, заверките и преводите на документи. В доклада ще акцентирам върху последната ми препоръка, отправена през месец октомври 2013 г. В писмото си обърнах отново внимание върху необходимостта **в кратки срокове да бъде отменен Правилникът** за лега-

лизациите, заверките и преводите на документи и други книжа, приет с Постановление на Министерския съвет от 3 септември 1958 г., който е остарял и е неприложим. Разпоредбите му предизвикват объркване, тъй като не са съобразени с изискванията на Конвенцията за премахване изискването за легализация на чуждестранните публични актове (обн., ДВ, бр. 45 от 11.05.2001 г., ратифицирана със закон, приет от 38-мо Народно събрание на 25.05.2000 г., ДВ, бр. 47 от 9.06.2000 г.), както и с двустранните договори за правна помощ, сключени от Република България.

Липсва и законово определение на понятието „заверен превод“ на български език (или официален превод). Необходимо е също така практиката по т. нар. неприсъствено удостоверяване на подписи на преводачи да бъде прекратена.

Намирам аргументите, изложени от Министерството на външните работи по повод на предходна кореспонденция по този въпрос, че е необходимо тълкуване от страна на Съвета по законодателството към Министерството на правосъдието относно реда, по който правилникът да бъде изменен, допълнен или отменен, доколкото същият не е издаден във връзка с приложение на определен закон, за несъстоятелни.

Освен това, поради необходимостта от осигуряване на качествени официални преводи е целесъобразно предоставянето на преводачески услуги да бъде уредено в **отделен нормативен акт**, в който да се предвиди създаване на **регистър на преводачите**. В съответствие с изискванията на Директива 2010/64/ЕС от 20 октомври 2010 г. относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство, държавите членки са задължени да съставят такъв регистър до 27 октомври 2013 г. Преводачите, предоставящи официални преводи, следва да носят отговорност за качеството на превода и да бъдат обект на контрол от страна на компетентните държавни органи. Практиката в други европейски държави по отношение на подбора на заклетите преводачи, упълномощени да превеждат официални документи (брачни свидетелства, дипломи, съдебни решения), би могла да бъде използвана като пример.

Големият брой жалби, които получих във връзка с прилагането на действащата уредба, сигнализира за **изключително сериозен проблем**. Имайки предвид трайното увеличаване на движението на официални документи, издадени не само в държавите - членки на Европейския съюз, но в трети държави, смятам, че този проблем трябва да намери своето компетентно законодателно ре-

шение. Тежките и скъпи бюрократични процедури, които съществуват в резултат на посочения правилник, затрудняват редица държавни органи, приемащи документи от други държави, юридическите лица, които желаят да се установят в България, с цел да упражняват своята дейност, както и гражданите, за които налагането на подобни правила представлява пречка за свободното им движение.

Нямам информация от институциите за становището им и евентуално за предприетите действия в тази насока.

Приложение 37

Писмо от МС № 2711/12 от 28.03.2013

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
АДМИНИСТРАЦИЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ
СЪВЕТ
№ 2711/12

ДО
Г-ЖА РЕНЕТА СТОЯНОВА
E-mail: rennie@softisbg.com

28.03.2013

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО СТОЯНОВА,

В Министерския съвет на Република България по електронната поща постъпиха Вашите сигнали относно проект на Закон за консулското съдействие и консулските услуги, качен за обществено обсъждане на интернет портала за обществени консултации.

Бъдете сигурна, че подхождаме с отговорност към всички получени изложения на гражданите.

Като продължение на предходната ни кореспонденция - наш отговор изх. № 2711/12 от 13.12.2012 г. и писма изх. № 2711/12 от 14.09.2012 г., № 2711/12 от 29.01.2013 г. и №

2711/12 от 12.03.2013 г., и както Ви уведо-
михме с последното, предоставихме изложе-
нията Ви, по компетентност, на имащата от-
ношение институция - Министерството на
външните работи (МВнР).

В резултат получихме отговор изх. №
12ПР-1149 от 21.03.2013 г., подписан от г-н
Иван Сираков - постоянен секретар на
МВнР, който е с копие и до Вас. Уточнява се,
че дейността на дирекция „Консулски отно-
шения“ на МВнР относно реда за заверки и
легализации на официални документи, пред-
назначени за ползване в чужбина и на таки-
ва документи, необходими за представяне
пред компетентните български власти, се
урежда от Правилника за легализациите, за-
верките и преводите на документи и други
книжа, приет с ПМС № 184/1958 г.

Акцентираща се, че съгласно действаща-
та нормативна уредба и по-специално Закона
за нормативните актове, необходимо е тъл-
куване от страна на Министерството на пра-
восъдието - Съвет по законодателството, от-
носно реда, по който така посоченият пра-
вилник може да бъде изменен, допълнен или
отменен, доколкото същият не е издаден във
връзка с приложение на определен закон. От
МВнР изразяват становище, че това е оста-
ряла правна уредба, която не отговаря на но-
вите обществени отношения, но не може с
лека ръка да се предложи отмяна на дейст-
ващите правила, доколкото с тях се урежда

и редът за легализация на официални документи, предназначени за чужбина, издадени от различни държавни институции и обществени организации и която не засяга единствено и само дейността на преводите на тези документи. Преценката е, че премахването на действащата нормативна уредба, без въвеждане на нова такава относно реда за легализация на тези документи, ще доведе до вакуум в тази дейност на държавата, което от своя страна ще накърни интересите на редица физически и юридически лица, нуждаещи се от съответното оформяне на официалния документ, предназначен за ползване в чужбина, и такива документи, изготвени от чужбина и предназначени за ползване на територията на страната.

Информирани сме, че с цел намиране на правилен изход от създалата се ситуация, от страна на министерството е направен преглед на различните документи, подлежащи на легализация и съответно нуждаещи се от превод. Имаме уверението, че към момента на проучването МВнР работи, съвместно с други ведомства, за въвеждане на нови правила, които постепенно да доведат до отпадане необходимостта от заверка, легализации и превод на определени официални документи. По този начин приложното поле на правилника ще бъде значително стеснено, което ще позволи създаване на нова уредба по заверка и легализация на останалите

официални документи, и като резултат - до отмяна на действащия нормативен акт.

В същото време се отбелязва, че въпросът за реда, по който правилникът може да бъде изменен или отменен, е дискутиран нееднократно между компетентните администрации. Последното такова обсъждане е проведено в периода 2006-2008 г., когато е била сформирана Междуведомствена работна група с представители на МВнР, Министерството на правосъдието (МП), Министерството на образованието и науката (МОМН), Министерството на държавната администрация и държавната реформа (структура, съществувала към онзи момент). Изразеното тогава единодушно становище на експертите в Междуведомствената група е съдържало следните изводи:

- Правилникът за легализациите, за верките и преводите на документи и други книжа противоречи на действащата нормативна уредба и поради тази причина не може да бъде изменян и допълван. Правилникът няма законово основание за издаване и не съответства на разпоредбите на Закона за нормативните актове;

- уредбата на статута на преводачите може да стане само чрез закон, но нито една от държавните институции (МВнР, МП, МОМН) не е поела ангажимент сама да изработи такъв проект. Това е могло да се извърши от специалисти, с каквито посочените

ведомства не са разполагали. Изразено е становище, че основна роля в изготвянето на нов нормативен акт трябва да имат Съюзът на преводачите и Асоциацията на преводачите, както и регистрираните юридически лица с нестопанска цел - различните асоциации на преводаческите агенции и фирми;

- удостоверяването на подписа на преводача от страна на МВнР е дейност, която не би следвало да се извършва от ведомството, не е законосъобразна и следва да бъде прекратена. Съобразно Закона за нотариусите и нотариалната дейност и съответните разпоредби на ГПК, заверката на подписа на преводача трябва да се извършва от нотариусите;

- относно последващо удостоверяване на извършен в България превод, предназначен за чужбина, е било изразено становище, че това може да се извършва посредством заверка „апостил“ на МП, с който се потвърждава предходна нотариална заверка на подписа на преводача.

В настоящия отговор от страна на МВнР се декларира готовност за ново обсъждане на проблема и намиране на решение, съвместно с други компетентни по въпроса ведомства, сдружения на преводачите и на фирмите, занимаващи се с преводаческа дейност, без обаче да се вменява на министерството задължението то да предложи и изработи само съответната правна регламен-

тация на обществени отношения, които излизат извън кръга на неговите правомощия и компетенции.

Благодарим Ви, че се обърнахте към администрацията на Министерския съвет на Република България.

С уважение,

НАЧАЛНИК НА
ОТДЕЛ „ПРИЕМНА“
(СОНЯ БОЖИКОВА)
(Подпис, не се чете) (Печат, не се чете)

Съгласувал: (Подпис, не се чете)
(Д. Раяновоа)
Изготвил: (Подпис, не се чете)
(Л. Ангелова)

София, Бул. „Дондуков“ №. 1, тел, 940-24-33, 940-24-15, факс 981-08-95

Приложение 38

Преводаческа агенция или агенция за легализации¹⁴⁶

(Илка Енчева, 08.06.2013)

За имитаторите на преводачите няма да има проблеми в бизнеса, докато оригиналите се крият!

На 08.06.2013 г. присъствах по покана на Националната асоциация на преводаческите агенции (НАПА) на събрание, предварително заявено от тях като събрание, на което най-важната точка е:

“Разглеждане на актуални въпроси за състоянието на преводаческия бизнес в България. Среща с представители на МВнР, МОМН, Министерство на правосъдието.”

За мен като преводач, регистрирал преди години преводаческа агенция, за да практикува професията си самостоятелно и неограничено, актуалните въпроси, които не търпят отлагане и изискват спешно мерки и реакция от страна на ПРЕВОДАЧЕСКИЯ БИЗНЕС, са:

146 <http://editor.slavic-center.com/prevodacheska-agentsiya-ili-agentsiya-za-legalizatsii/>

- премахването на остарялата нормативна уредба и т.нар. нови изисквания и Договора към тях;
- статута на преводачите и съставянето на регистър;
- незаконосъобразната заверка на подписите на преводачите и таксата, която заплащат гражданите за тази услуга.

Вместо това, оказа се, че актуалните въпроси на представителите на т.нар. преводачески бизнес, присъстващи там, нямат нищо общо с моят основен предмет на дейност – преводите! Можете да разгледате раздаденият въпросник за обсъждане тук:

Въпроси към МВнР, МОН, МП

МВнР	
1.	Да се разшири изискването за сертифициране по EN15043 чрез добавяне на думите „или еквивалент“.
2.	Да се разшири изискването за назначаване на трудов договор на двама филолози чрез промяната „назначаване на трудов договор двама преводачи, регистрирани в МВнР“.
3.	Да отпадне критерия за подбор на преводачи „успех 4,50“ или
4.	Уеднаквяване на критериите на МВнР за одобряване на преводачи с тези на EN15038, при условие, че фирмите притежават такъв сертификат, или
5.	Да се въведе изискване към фирмите за преводи застраховка „професионална отговорност“, като същевременно се премахнат изискванията за подбор на преводач в договора за извършване на

	официални преводи.
6.	Не е ли логично да се заверяват публични документи (Удостоверения от НАП, Агенцията по вписванията, МО, МТСП и т.н.) без да се налага полагане на правоъгълен печат за страни по договорите за правна помощ.
7.	Задължително и своевременно публикуване на определено място в сайта на МВнР на всички нови изисквания, изменения, допълнения, указания и др., съдържащи дата на публикация и съответните срокове, а не просто разлепване в приемната на напечатани листове, които куриерите трябва да преписват.
8.	Да не се предоставя достъп на представителите на фирмите, сключили договор с МВнР, до списъци на одобрени преводачи на други фирми.
9.	Да се създаде система за обсъждане на възникнали въпроси между МВнР и професионалните организации. Например чрез подаване на „уведомление, молба, искане...“ или друго и в разумен срок се провежда среща.
10.	Какво налага заверка подписи на повече от един преводач, след като документът е издаден на официалния език на издаващата страна (документи от Китай, издадени на китайски и английски език)?
11.	Какво на ложи промяна на времето за прием на бързо документи, това нарушава ритъма на работата и спазването на EN15043 за редакция на документи, защото сме ограничени във времето?
12.	Има ли решение на заверките на търговските документи:
	- Издаваните документи от БТПП;
	- удостоверяване на подписи на декларации и пълномощни от БТПП;
	- заверка на търговските документи от БТПП, изисквана от Консулства на различни държави (Сирия, Ирак и др.)
13.	

14.	
-----	--

МОН	
	Кое министерство ще заверява дипломите, издадени от : - МВР - МО - МТ - МЗ
2.	Ще се въведат ли бързи и експресни услуги за полагане на Apostille.
3.	Да разпишат правила (наредба) за оформлението на различните видове образователни документи, за да се избегне връщането и уточняването с МОН на всеки документ.
4.	Да се предприемат мерки в сферата на образованието за избягване на преиздаване или допълване и допълнителна обработка на документ.
5.	
6.	

МП	
	Въвеждане на експресна легализация
2.	Премахване на ограничението на количеството подавани за легализация документи през деня от едно лице.
3.	Мнението на МП по проблемите с търговските документи: - Издаването на документи от БТПП - Удостоверяването на подписи на декларации и пълномощни от БТПП
4.	Не е ли редно документите, издавани от Търговския регистър, да се апостилират от МПР, а не от МВнР?
5.	
6.	

Всички присъстващи бяха сертифицирали

се, интересувачи се основно за реда и проблемите, свързани със заверките на документите към различните институции и как да се до-“опрости” и улесни тази им дейност.

Осъзнах, че това не са преводачески агенции, а нещо доста по-различно – това са Агенции за легализации и за тях е по-важно да имат куриер на трудов договор, а не редактор или преводач! Добре... нека си функционират като такива и нека към тях МВнР да си има изисквания, но не и към преводите и преводаческите агенции, които осигуряват ПРЕВОД. Неслучайно на това събрание не присъстваше представител от Министерството на правосъдието, отговарящ за въпросите по съставянето на регистъра на съдебните преводачи, а присъстваше Системен администратор от IT отдела им.

От днес лично за мен НАПА е НААЛ – НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ НА АГЕНЦИИТЕ ЗА ЛЕГАЛИЗАЦИИ, а ние, всички останали, които не сме или сме преводачи с агенции за преводи или преводачи, регистрирани на свободна практика, трябва да продължим да действаме по действително актуалните проблеми на преводаческия бизнес в България!

Съдържание

Трудно е да бъдеш преводач в България (статии на преводаческа тема)

1. Трудно е да бъдеш преводач в България (06.09.2012)	5
2. Лек намек за тежкото положение на преводачите у нас (05.11.2012)	9
3. Терминатор на професията преводач (13.11.2012)	15
4. Що е „официален превод" и има ли той почва у нас? (18.11.2012)	21
5. Свобода на превода (25.11.2012)	25
6. За какво служи Заповед № 95-00-152 от 31.05.2012 год. на министъра на външните работи? (16.02.2013)	28
7. Ни-ки Джу държи реч пред тълпата (17.02.2013)	32
8. Какво е общото между заповед № 95-00- 152 и законопроекта за консулското съдействие и обслужване? (04.03.2013)	35
9. Давам ясен отговор на седемте въпроса, поставени на ВАП (08.03.2013)	40
10. Наистина ли липсва легална дефиниция на понятието „преводач" и „заклет преводач"? (18.03.2013)	44
11. Почтеността, преводачите и преводаческите агенции... (19.03.2013)	50
12. Удостоверяването на подписа на преводача е незаконосъобразно (21.03.2013)	

	56
13. Правилникът за легализациите и накърняването на интересите (22.03.2013)	58
14. Стандарт „Добър преводач“ и мълчанието на медиите (23.03.2013)	63
15. „Ще отпадне ли сертификат 15038 ?“ (24.03.2013)	68
16. Защо ние, преводачите, да не можем сами да подпишем своя превод? (25.03.2013)	72
17. Правилникът за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа - българският Уго Чавес? (27.03.2013)	76
18. МВнР - крачка напред, две назад - ленинизъм в действие (28.03.2013)	79
19. Небългарският синтаксис в писмата на МВнР до мен (29.03.2013)	81
20. Консулски времена (31.03.2013)	89
21. Незначителни ли са проблемите в преводаческия бранш? (01.04.2013)	94
22. „Няма нови изисквания към преводаческите агенции“ (04.04.2013)	101
23. „Една година“ (21.04.2013)	108
24. Из изповедта на Николай Младенов (26.04.2013)	115
25. Институциите на незнанието и страха (27.04.2013)	120
26. Една година виртуална война (19.05.2013)	124
27. „При отсъствието на правна уредба...“ (15.06.2013)	128

28. Две години роман-петиция (19.05.2014)	131
29. 23 години преводаческа одисея (20.07.2014)	134
30. „Цените не са ниски, преди години ми вземаше по 18!“ (24.07.2014)	141
31. Защо се отказвам да бъда съдебен преводач? (24.08.2014)	149
32. Обща картина на състоянието на „преводаческия бизнес“ у нас (29.08.2014)	153
33. Съществува ли професия преводач? (08.09.2014)	157
34. „Повечето агенции, дори и най-най-истинските, не правят преводи“ (11.09.2014)	161
35. Агенциите са въздух под налягане (13.09.2014)	165
36. Унищожителният модел на „преводаческия бизнес“ - унищожител на преводачи (27.09.2014)	168
37. „Честит Международен Ден на Преводача!!! Весело празнуване!“ (30.09.2014)	173
38. Как най-лесно се става полиглот? (06.10.2014)	176
39. Какви могат да бъдат юридическите отношения между преводачи и агенции? (08.10.2014)	179
40. Агенциите - шефовете-секретарки (28.10.2014)	184
41. Агенциите за преводи ограничават	

свободата на конкуренцията (02.11.2014)	189
42. Последният ми превод в съда (17.03.2015)	195
43. Агенции за преводи или агенции за куриерски услуги? (05.09.2015)	200
44. Отмененият правилник в действие (23.09.2015)	204

Приложения

Приложение 1. Teško je biti prevodilac u Bugarskoj	213
Приложение 2. Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи	216
Приложение 3. Отговор на Резолюция 708/2012 на ВАП	224
Приложение 4. Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи II	240
Приложение 5. Право да превеждам пред нотариус, без да имам договор с МВнР	249
Приложение 6. Писмо от КО за прекратяване на договора със Софтис	254
Приложение 7. Резолюция 708/2012 на ВАП	256
Приложение 8. Писмо от КО от 20.12.2012	260
Приложение 9. Писмо до МС с копие до НС, изпратено с е-поща на 16.01.13	265
Приложение 10. Св. Николай Охридски и	

Жички, Писмо до политика Н. Н., който пита за политическия морал	269
Приложение 11. Тайният живот на Съюза на преводачите	273
Приложение 12. Писмо от МВнР № 12ПР-1149	277
Приложение 13. Недоразумението Стандарт EN 15038	283
Приложение 14. Сигнал за корупция от 22.11.2012 год.	290
Приложение 15. Отговор от Приемната на Министерски съвет	293
Приложение 16. МВнР писмо № 13ПР-427 до МС	296
Приложение 17. Отговор на писмо № 625/13 от МС	300
Приложение 18. Писмо № 625/13 от МС	306
Приложение 19. Втори път напомням на ВАП за писмото от 03.01.2013	308
Приложение 20. Трети път напомням на ВАП за писмото от 03.01.2013	310
Приложение 21. Втори път напомням и на КО за писмото от 14.01.2013	314
Приложение 22. Три имейла до мудни институции	318
Приложение 23. Съобщение във връзка с петиция 0701/2012	323
Приложение 24. Писмо до Иван Сираков	326
Приложение 25. Писмо до приемна на МС с копие до Президентството	331
Приложение 26. Неофициален отговор от ВАП от 04.04.2013, получен на 10.04.2013	

	338
Приложение 27. Всички номинации за най-ценен принос към романа "Комедия от грешки в страната на идиотите"	340
Приложение 28. Проверка списъка на фирмите в КО на 12.04.2013 год.	344
Приложение 29. Анонимен имейл от КО от 04.06.2013 в отговор на имейла ми от 25.04.2013	347
Приложение 30. Напомнящ имейл до КО от 25.05.2013 за имейла ми от 25.04.2013	350
Приложение 31. Продължаване дейността във връзка с преводите на официални документи III	352
Приложение 32. Писмо със сгрешен адресат	358
Приложение 33. Включвам се в дискусията „Свободната конкуренция между преводачите и фирмите"	361
Приложение 34. Седем признака, че дадена преводаческа агенция не е просто поредният невеж паразит	365
Приложение 35. Трудов договор и граждански договор	375
Приложение 36. Из „Годишен доклад на Омбудсмана на РБ за 2013, представен на 15.04.2014“	383
Приложение 37. Писмо от МС № 2711/12 от 28.03.2013	387
Приложение 38. Преводаческа агенция или агенция за легализации	393